

บทบาทของสหกรณ์ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
กรณีศึกษา สหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด
อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ
บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

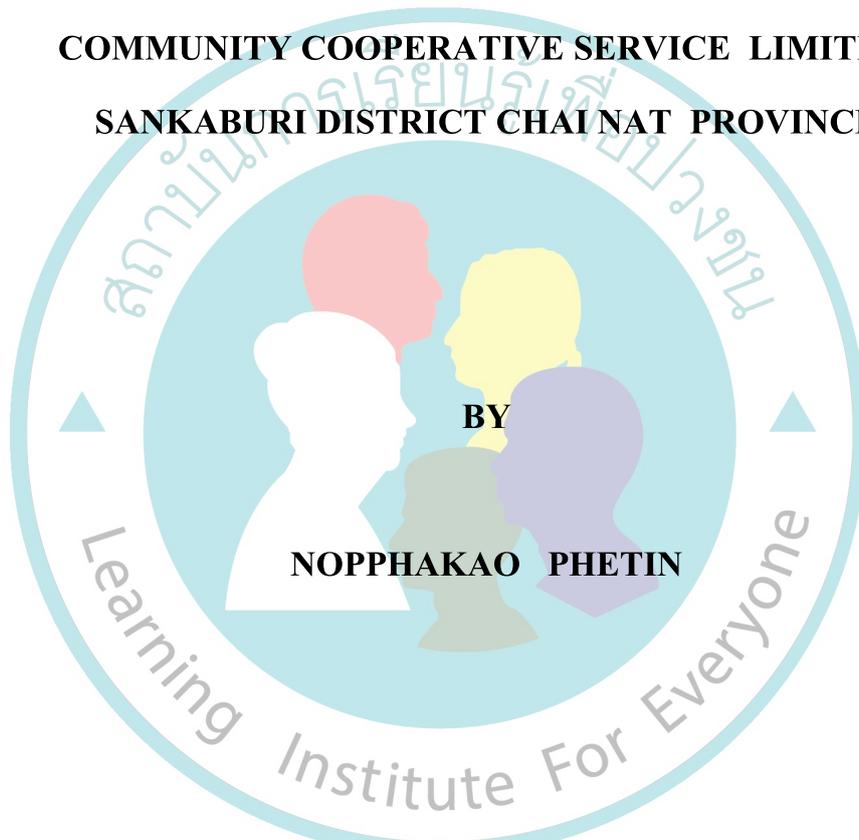
บทบาทของสหกรณ์ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
กรณีศึกษา สหกรณ์บริการชุมชนแพรศรวิภา จำกััด
อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ
บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน
ปีการศึกษา 2562

**THE ROLE OF COOPERATIVES IN COMMUNITY
STRENGTHENING A CASE STUDY OF PRAKSIRACHA
COMMUNITY COOPERATIVE SERVICE LIMITED,
SANKABURI DISTRICT CHAI NAT PROVINCE**

**THE THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
IN THE PROGRAM OF
INTEGRATED LOCAL DEVELOPMENT
FACULTY OF GRADUATE STUDY
LEARNING INSTITUTE FOR EVERYONE (LIFE)**

2019

วิทยานิพนธ์เรื่อง (Title)	บทบาทของสหกรณ์ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษาสหกรณ์บริการชุมชนแพรงศรีราชา จำกัด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท
ผู้วิจัย	นพเก้า เพชรอินทร์
สาขาวิชา	การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ดร.สุรเชษฐ เวชชพิทักษ์

คณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์

ลงชื่อ..... ประธานกรรมการสอบ

(ดร.สุชาติ ศรียารัตน์)

ลงชื่อ..... กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีปริญญา ชูประจ่าง)

ลงชื่อ..... กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)

(ดร.สุรเชษฐ เวชชพิทักษ์)

ลงชื่อ..... กรรมการ (ผู้แทนบัณฑิตศึกษา)

(รศ.ดร.เสวี พงศ์พิศ)

ลงชื่อ..... กรรมการ (ผู้แทนบัณฑิตศึกษา)

(ดร.ทวิช บุญธีรัมย์)

ลงชื่อ..... เลขานุการ

(อาจารย์อัญมณี ชุมณี)

บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษา ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง	บทบาทของสหกรณ์ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษา สหกรณ์บริการชุมชนแพรศรีราชา จำกัด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท
ชื่อผู้เขียน	นพเก้า เพชรอินทร์
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ
ปีการศึกษา	2562
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ดร.สุรเชษฐ เวชชพิทักษ์

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาหน้าที่ปฏิบัติของสหกรณ์บริการชุมชนแพรศรีราชา จำกัด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ต่อสมาชิก และชุมชน ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างไร 2) ศึกษาปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินงานสหกรณ์บริการชุมชนแพรศรีราชา จำกัด 3) ศึกษาแนวทางแก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานสหกรณ์บริการชุมชนแพรศรีราชา จำกัด โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามสมาชิก 30 ครอบครัว และจากการสัมภาษณ์กรรมการดำเนินงานจำนวน 9 คน โดยเก็บข้อมูลระหว่าง เดือนเมษายน พ.ศ. 2560 เดือน ธันวาคม 2561 โดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกเนื้อหาเป็นหมวดหมู่

ผลการวิจัย มีดังนี้

สหกรณ์บริการชุมชนแพรศรีราชา จำกัด ได้มีบทบาทในการส่งเสริมความเข้มแข็งในระดับครัวเรือน และชุมชนในด้านเศรษฐกิจ ในการดำรงชีวิตด้านสังคม และส่งเสริมวัฒนธรรม ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน ปัจจัยส่งเสริมความเข้มแข็ง คือ ผู้นำของชุมชนที่มีลักษณะเป็นแกนนำ มีความเสียสละ มุ่งที่จะแก้ไขปัญหาพร้อมกับสมาชิกในชุมชน และสมาชิกที่ประสบปัญหากับครอบครัวของตนเอง ได้เข้าร่วมในแก้ไขปัญหาโดยไม่รอแต่ความช่วยเหลือของภาครัฐ และหน่วยงานภายนอก โดยได้ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิด จากบทเรียนที่ผ่านมา บางส่วนได้จากประสบการณ์ชีวิต จนสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ การปฏิบัติอย่างพร้อมเพรียงกันของสมาชิกในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทางด้านนโยบาย หน่วยงานภาครัฐควรกำหนดความชัดเจนในการร่วมมือกับชุมชน ในส่วนของภาครัฐอย่างเต็มที่ ไม่บริหารเพียงให้ผ่าน ๆ ฟ้นไป ควรต้องรับผิดชอบในผลกระทบอันเกิดจากโครงการ ภาครัฐเข้ามาร่วมกับชุมชน เพราะรัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทั้งกับสหกรณ์ และชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป 1) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการสร้างเสริมความเข้มแข็ง ให้กับชุมชนแห่งอื่น ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบ 2) ควรศึกษาความสัมพันธ์ของผู้นำในชุมชนกับความคิด ความรู้สึกต่อผู้นำของคนในชุมชน 3) ควรศึกษาปัจจัยในการสร้างภาพการณ์เป็นผู้นำชุมชนที่มีคุณภาพว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร

คำสำคัญ: ชุมชนเข้มแข็ง สหกรณ์บริการ

Abstract

Thesis Title	The role of cooperatives in community strengthening- A casestudy of Praksriracha community service cooperative limited, Sankaburi distirt Chainat Province
Researcher	Nopphakao Phetin
Degree	Master of arts
In the Program of	Integrated local development
Year	2016
Principal Thesis Advisor	Dr. Surachet Vctchapitak

The research aims to study 1) the practice duties of Phrae Sriracha Community Service Cooperative Limited, Sankhaburi District Chainat Province To members and communities 2) Problems and obstacles of the operation of Phrae Sriracha Community Service Cooperative Limited 3) Solutions and development of the Phrae Sriracha Community Service Cooperative Limited by using qualitative research methods. And using data collection methods from the questionnaire of 30 family members and from interviewing 9 operating directors by collecting data during April 2017, December 2018 by analyzing the data by categorizing the content into categories

The research found that Phrae Sriracha Community Service Cooperative Limited has played a role in promoting the strength at the household and community level in the economy. In life, social and cultural promotion Makes the community strong Can be sustainable The factor for strengthening is the leader of the community that has a leadership style. With sacrifice Aim to solve problems with community members And members who have problems with their families Got up to solve the problem without waiting but the help of the government and external agencies By going through the process of exchanging ideas From the previous lesson Partly from life experience Until able to solve various problems And compliance with the regulations of the cooperative Unison practice of community members Problems and obstacles within the Phrae Sriracha community Caused by the coordination of external agencies Lack of continuous responsibility Knowledge and understanding of problems Not knowing the needs of the problem Until collecting information about various problems to be analyzed together Until being a master plan of the community Therefore knowing what to do to reach the set goals together As for external problems and obstacles Caused by the lack of understanding of government agencies

That has come to join as a set in the way that the community cannot perform Especially the submission of work of government officials Weak performance Not complying with the agreement made with the community Lack of continuous responsibility Until the obstacle was not resolved Affecting the well-being of community members for a long time Causing community leaders and members to lose opportunities in their lives and to improve community development to not meet the goals set In terms of membership participation There are various activities of the cooperative as an integrated goal. And suitable according to the context of Phrae Sriracha community By the control of the leader and the administration committee of the cooperative Through communication in the form of a group of Ban Khong Phraek Sriracha members Both directly and indirectly through various activities Of Phrae Sriracha community in various agendas as appropriate In determining the next operational direction of Phrae Sriracha Community Service Cooperative Limited, the service guidelines are set to meet the needs of members. By focusing on solving the utility system problems First and second, the management structure adjustment as appropriate and the individual's aptitude for more, and the third is to increase public relations, four studies, cooperative training courses, 4.0 to create new innovations in order to increase the capacity of the cooperative. With cooperative networks to solve problems with the government to be as targeted and to improve modern accounting systems to be able to monitor Quick and accurate access In access to information of cooperatives

Keyword : Strong community. Service cooperative

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาของคณะกรรมการ ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ อันประกอบด้วยท่าน ดร.สุรเชษฐ เวชชพิทักษ์ ที่ได้อนุเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำ เต็มพลังใจ คุณแลให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไข อีกทั้งสร้างแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้า สามารถปรับปรุงวิทยานิพนธ์สำเร็จด้วยดี ตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ ประธาน และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพให้คำปรึกษา แนะนำ การใช้เครื่องมือวิจัย คือ ดร.ศรีปริญญา ฐประจ่าง ที่เมตตากับข้าพเจ้าในการแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งให้กำลังใจให้ข้าพเจ้า เสมอมา

ขอกราบขอบคุณ สมาชิกในสหกรณ์บริการแพรกศรียาชา จำกัด ที่ได้ร่วมกันสร้างบ้าน มั่นคงแพรกศรียาชา ให้สำเร็จ และไม่เคยยอมแพ้ต่อปัญหา และอุปสรรค ที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่ม โครงการ จนถึงปัจจุบันทุกท่านไม่เคยยอมทิ้งกัน ไม่ปล่อยมือกัน เป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าเกิดความ ประทับใจ บ่งชี้ให้เห็นว่า สมาชิกในสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรียาชา จำกัด มีความเข้มแข็ง เพื่อ การพัฒนาสืบต่อไป

คุณค่าและประโยชน์อันใด อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ข้าพเจ้าขอน้อมบูชาเป็นกตเวทิตาคุณ แก่ครูบาอาจารย์ บิดามารดา สมาชิกสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรียาชา จำกัด ทุกท่าน ที่มีส่วนร่วม ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้แก่ข้าพเจ้าจนประสบผลสำเร็จลุล่วงด้วยดี

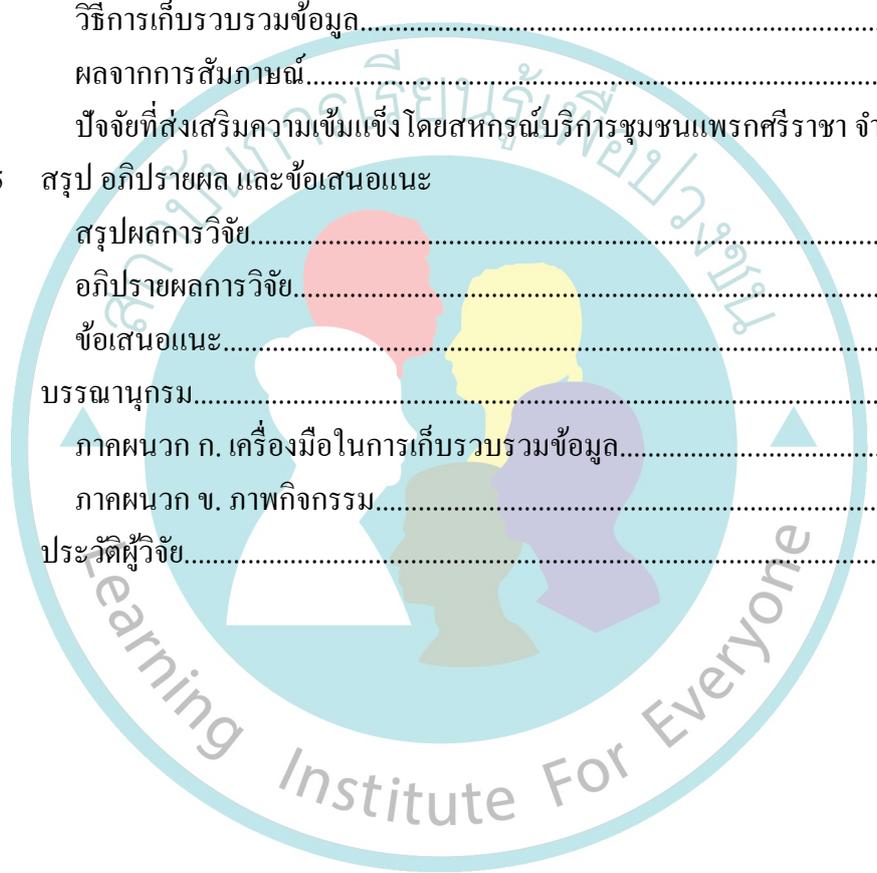
นพเก้า เพชรอินทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขต หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชื่อเรื่อง.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
คำถามสำคัญในการวิจัย.....	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดชุมชนเข้มแข็ง.....	7
แนวคิดสหกรณ์บริการ.....	15
ทฤษฎีความพึงพอใจของสมาชิก.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	25
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
รูปแบบในการวิจัย.....	26
วิธีการและเทคนิคที่ใช้ในการวิจัย.....	26
ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง.....	27
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	28
วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
สถานที่ในการวิจัย.....	29
ระยะเวลาการดำเนินการวิจัย.....	29

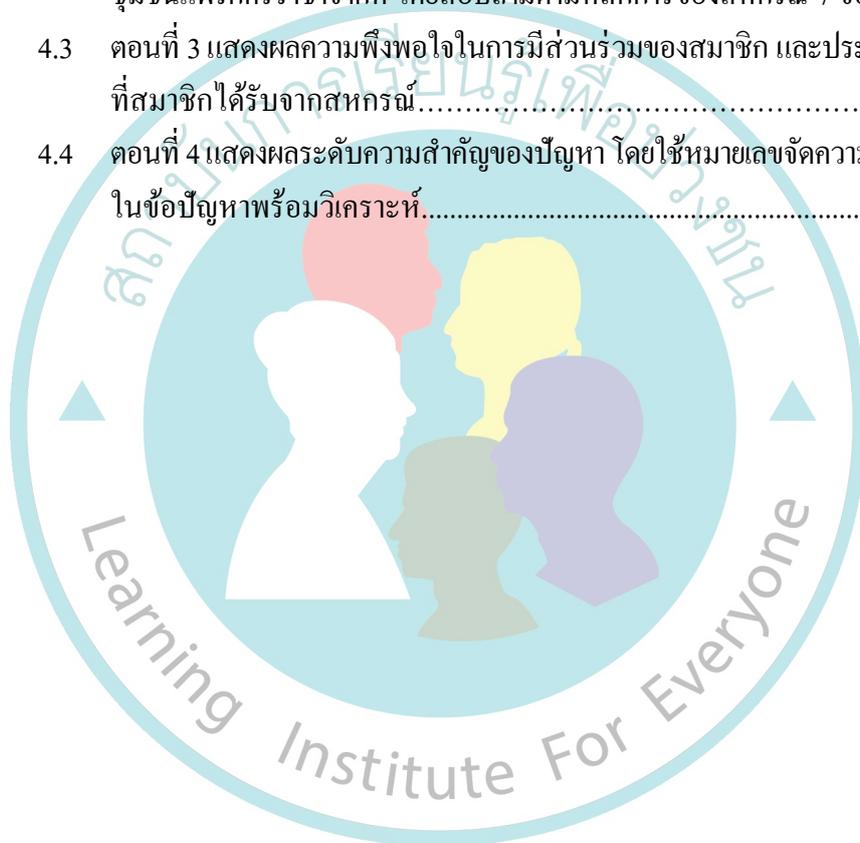
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ปฏิทินการปฏิบัติงาน.....	29
การนำเสนอข้อมูล.....	30
4 ผลการวิจัย	
ผลจากแบบสอบถามสมาชิกสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด.....	31
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
ผลจากการสัมภาษณ์.....	36
ปัจจัยที่ส่งเสริมความเข้มแข็ง โดยสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด.....	44
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	48
อภิปรายผลการวิจัย.....	49
ข้อเสนอแนะ.....	51
บรรณานุกรม.....	54
ภาคผนวก ก. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
ภาคผนวก ข. ภาพกิจกรรม.....	62
ประวัติผู้วิจัย.....	67

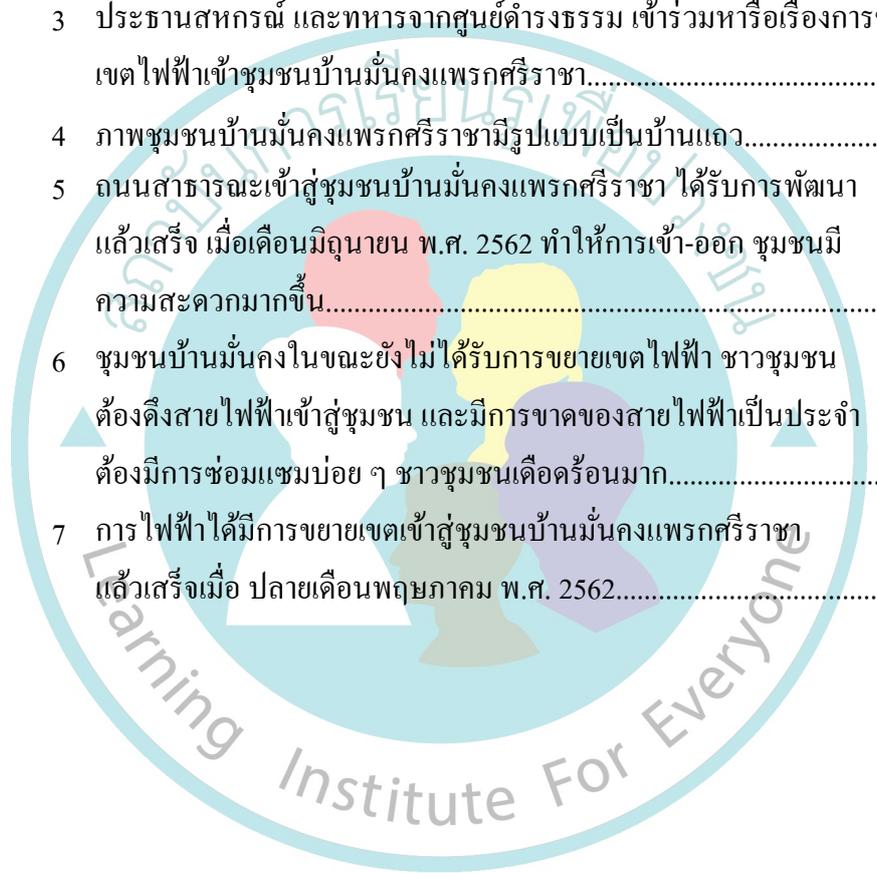
สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงปฏิทินการปฏิบัติงานวิจัย.....	29
4.1 ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	33
4.2 ตอนที่ 2 แสดงผลระดับความพึงพอใจในการดำเนินงานของสหกรณ์บริการ ชุมชนแพรงศรีราชาจำกัด โดยสอบถามตามหลักการของสหกรณ์ 7 ข้อ.....	34
4.3 ตอนที่ 3 แสดงผลความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมของสมาชิก และประโยชน์ ที่สมาชิกได้รับจากสหกรณ์.....	35
4.4 ตอนที่ 4 แสดงผลระดับความสำคัญของปัญหา โดยใช้หมายเลขจัดความสำคัญ ในข้อปัญหาพร้อมวิเคราะห์.....	36

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	25
1 การประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน.....	62
2 การประชุมคณะกรรมการประจำเดือน.....	62
3 ประธานสหกรณ์ และทหารจากศูนย์ดำรงธรรม เข้าร่วมหารือเรื่องการขยายเขตไฟฟ้าเข้าชุมชนบ้านมั่นคงแพรทศรัราช.....	63
4 ภาพชุมชนบ้านมั่นคงแพรทศรัราชมีรูปแบบเป็นบ้านแถว.....	63
5 ถนนสาธารณะเข้าสู่ชุมชนบ้านมั่นคงแพรทศรัราช ได้รับการพัฒนาแล้วเสร็จ เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2562 ทำให้การเข้า-ออก ชุมชนมีความสะดวกมากขึ้น.....	64
6 ชุมชนบ้านมั่นคงในขณะยังไม่ได้รับการขยายเขตไฟฟ้า ชาวชุมชนต้องดึงสายไฟฟ้าเข้าสู่ชุมชน และมีการขาดของสายไฟฟ้าเป็นประจำ ต้องมีการซ่อมแซมบ่อย ๆ ชาวชุมชนเดือดร้อนมาก.....	65
7 การไฟฟ้าได้มีการขยายเขตเข้าสู่ชุมชนบ้านมั่นคงแพรทศรัราชแล้วเสร็จเมื่อ ปลายเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2562.....	66

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญของโลกในปัจจุบันแม้ว่าจะมีความก้าวหน้าขึ้นสักเพียงใดจนถึงระบบการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็ว และสามารถจะเข้าถึงได้ทุกเพศทุกวัย ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การสื่อสารที่ส่งผลให้คนทั่วโลกได้อยู่ใกล้ชิดกันมากขึ้น เข้าถึงได้ง่าย รวดเร็ว แต่บริบทในสังคมโลกก็ไม่สามารถก้าวผ่านได้พ้น นั่นคือ ความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมกันทางด้านสังคม เศรษฐกิจ ซึ่งเห็นได้จากการเปิดเสรีทางการค้าในทั่วโลก การย้ายถิ่นฐานของคนชนบทสู่เมืองมหานคร ที่มีมานานตั้งแต่มีการปฏิวัติเขียว สะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำของประชากร เมื่อเป็นผู้ด้อยโอกาสทางสังคมจึงต้องแสวงหาแหล่งทำมาหากิน และวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถอยู่รอดในกระแสของการค้าเสรีในปัจจุบัน (ธรรมรัตน์ อรุณสินประเสริฐ, 2554, หน้า 45)

สหกรณ์ไทย ได้รับการยอมรับว่าเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในชนบท และในเมืองของประเทศไทย ตลอดจนเป็นสถาบันสร้างการมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันของประชาชน สามารถแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกโดยการช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงถือได้ว่าสหกรณ์ เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ (กรมส่งเสริมการเกษตร 2560) การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ที่สามารถตอบรับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกอย่างเท่าทัน กระบวนทัศน์ใหม่ เพื่อการพัฒนาความรู้พื้นฐาน และนำไปสู่การพึ่งพาตนเองของแต่ละชุมชนที่เป็นรากฐานของสังคม ชุมชนต่าง ๆ มุ่งหาแนวทางที่ต่อเนื่องกับภาคประชาชนเพื่อปรับความเข้มแข็งบนทรัพยากรอันมีจำกัดของท้องถิ่น ให้สามารถลดระดับการพึ่งพาจากระบบทุนนิยม โดยการรวมกลุ่มกัน และเลือกสรรแนวทางมาแก้ไขปัญหาาร่วมกัน พึ่งพาตนเองเริ่มจากการเป็นเศรษฐกิจชุมชน และพัฒนาต่อจนเกิดระบบสหกรณ์ได้นำไปใช้กันทั่วโลก

นานาประเทศต่างยอมรับว่าระบบสหกรณ์ ก่อเกิดจากการรวมกลุ่มของประชาชนที่มีความต้องการร่วมกันทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม รวมถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม ระบบสหกรณ์เป็นต้นแบบของการดำเนินกิจการที่รักษาความมั่นคง และยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจในประเทศไทย ซึ่งได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 6 เมษายน 2560 เล่ม 134

ตอนที่ 40 มาตรา 75 ว่ารัฐพึงจัดระบบให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการเจริญเติบโตไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขจัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม และพัฒนาความสามารถในการแข่งขันขั้นทางเศรษฐกิจของประชาชน และประเทศ รัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม การจัดให้มีสาธารณูปโภค หรือการจัดทำบริการสาธารณะรัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน ค้ำจุน และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อม และขนาดกลางของประชาชน และชุมชน ในการพัฒนาประเทศ รัฐพึงคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ และความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน ประกอบกัน และตามแผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมสหกรณ์ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ได้กำหนดได้กำหนดวิสัยทัศน์ “สหกรณ์เข้มแข็ง” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา และรักษาสมดุลทางเศรษฐกิจ และสังคมในระดับรากฐานของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ที่มุ่งให้ทุกหน่วยงานภายใต้สังกัดร่วมกันขับเคลื่อนงานตามนโยบายให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ คือ ยกระดับชีวิตให้ดีขึ้นมีรายได้เพิ่มขึ้น และมั่นคงโดยมีหลักเกณฑ์การจัดระดับความเข้มแข็งของสหกรณ์ 4 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการให้บริการสมาชิก ประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ ประสิทธิภาพในการจัดการองค์กร และประสิทธิภาพของการบริหารงาน นำไปสู่การพัฒนาให้มีความเข้มแข็งเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือ ผลักดันให้กลไกของสหกรณ์เป็นที่พึ่งของสมาชิกอย่างแท้จริง

กลุ่มสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรียา จำกัด ตำบลแพรกศรียา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท เป็นกลุ่มสหกรณ์ประเภทบริการ ได้จัดตั้งโดยประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลแพรกศรียา จำนวนทั้งหมด 5 ชุมชน ร่วมกันจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2553 เพื่อแก้ปัญหาปัจจัยด้านที่อยู่อาศัยในสังคมเมือง โดยตั้งเป็นชุมชนบ้านมั่นคงแพรกศรียา และส่งเสริมการสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน โดยมีเป้าหมายเป็นชุมชนเรียนรู้ ชุมชนเข้มแข็ง ด้วยการให้สมาชิกในชุมชน เลือกตั้งคณะกรรมการเป็นผู้บริหารสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรียา จำกัด สมาชิกในชุมชนเป็นผู้ให้บริการ และเป็นผู้รับบริการในเวลาเดียวกัน และได้ปฏิบัติตามแนวทางที่เชื่อว่าวิธีการสหกรณ์จะช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ และสังคมของมวลสมาชิกให้มีความอยู่มีกินดี และมีสันติสุข ด้วยการช่วยเหลือตนเองค้ำจุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ของสมาชิกในชุมชน เครือข่ายสหกรณ์ จึงได้ประสานงานกับ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยนาท สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดชัยนาท หน่วยงานรัฐ และรัฐวิสาหกิจ มาร่วมเป็นภาคี ดำเนินงานในบทบาทสหกรณ์ภายใต้พระราชบัญญัติสหกรณ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติที่ประชุม มาจนถึงปัจจุบัน

เมื่อดำเนินงานสหกรณ์จึงมีบทบาทในการให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมสม่ำเสมอ ในหลายด้านดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ กำหนดการรับเงินออมด้านต่าง ๆ เช่น การออมเพื่อก่อสร้างที่อยู่

อาศัยการออมเพื่อการพัฒนาอาชีพ การออมเพื่อการศึกษา ในวันที่ 5 ของวันทำการในทุกเดือน และมีสมาชิกในแต่ละกลุ่มมาร่วมรับเงินออมของสมาชิก เพื่อนำเงินสะสมเป็นทุนของสมาชิกในอนาคต เป็นการบริหารความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจของครอบครัวมีความมั่นคงทางการเงิน เมื่อครบวันปิดบัญชีสหกรณ์ก็จะจัดทำงบแสดงสถานะด้านการเงินของสหกรณ์มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ สหกรณ์เกิดผลกำไรจึงได้เฉลี่ยคืนให้สมาชิกตามจำนวนตามหุ้นที่สมาชิกนำเงินมาลงทุนกับสหกรณ์ ด้านการพัฒนาศักยภาพผู้นำ สหกรณ์ได้สร้างผู้นำในชุมชน โดยผ่านการเรียนรู้และการดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการดำเนินงาน และเข้าไปเป็นผู้นำในทุกกลุ่มกิจกรรมของชุมชน สิ่งนี้นับเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของการพัฒนาของชุมชน ด้านการส่งเสริมอาชีพ สมาชิก และสหกรณ์มีการเข้าร่วมการออกร้านชุมชน โครงการธงฟ้าประชารัฐ การอบรมการทำบัญชีครัวเรือน การส่งเสริมผลิตภัณฑ์สมาชิกสหกรณ์ การร่วมมือกันระหว่างสมาชิกกับสมาชิกโดยผ่านสหกรณ์ และระหว่างสหกรณ์กับสหกรณ์ ชุมนุมสหกรณ์ ฯลฯ ด้านสาธารณะประโยชน์ สหกรณ์ และสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับชุมชน และนำส่วนกำไรมาเพื่อการสาธารณะประโยชน์ให้ชุมชนในทุก ๆ ปี การส่งเสริมความเข้มแข็ง ระดับเครือข่ายสหกรณ์ในภาคกลางตอนล่าง จังหวัดชัยนาท อุทัยธานี สิงห์บุรี นครสวรรค์ มีการร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นประจำทุก ๆ เดือน ระดับจังหวัดมีการเข้าร่วมประชุมเครือข่ายสหกรณ์จังหวัดชัยนาททุกเดือน โดยแต่ละสหกรณ์ร่วมเป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุมกันแบบหมุนเวียนตามกำหนดที่ร่วมกันในที่ประชุมทุก ๆ ครั้ง เป็นการบูรณาการ ความรู้ร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น แนวทางในการสร้างเศรษฐกิจ แก้ไขปัญหา และร่วมเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ทำให้หน่วยงานย่อยทั้งหลายที่สัมพันธ์อาศัยซึ่งกันและกัน เข้ามาทำหน้าที่ประสานกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียวที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ เดินหน้าร่วมพัฒนาไปด้วยกัน ชุมชนได้เรียนรู้มีประสบการณ์ รู้จักการแก้ไขปัญหา ไม่รอเพียงความช่วยเหลือจากภาครัฐ เกิดผลิตภัณฑ์ และผลผลิตที่ดีต่อสุขภาพ และคนในชุมชนอยู่แบบมีความสุข มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ประเทศชาติมีความมั่นคงทั้งเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จึงเห็นได้ว่าระบบสหกรณ์ทำให้ชุมชนบ้านมั่นคงแพรกกสิราชามีความเข้มแข็ง ได้อย่างยั่งยืนสืบไป

ความสำคัญของปัญหาในชุมชนแพรกกสิราชา เกิดจากในประชากรในชุมชนส่วนใหญ่จะมีปัญหาด้านปัจจัยในการดำรงชีวิตอันเป็นสิ่งจำเป็นนั่นคือ ที่อยู่อาศัยที่เป็นของตนเอง ในสังคมเมืองที่มีความแออัดของประชากร สวัสดิการรัฐไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างทั่วถึง และเท่าเทียมตามความจำเป็นได้ ชุมชนจึงต้องสร้างสวัสดิการขึ้นเองเพื่อเติมเต็มให้กับสมาชิกของชุมชนอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม

ผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาสหกรณ์บริการชุมชนแพรกกสิราชา จำกัด เพื่อค้นหาว่าบทบาทหน้าที่ของสหกรณ์บริการชุมชนแพรกกสิราชา จำกัด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเกิดขึ้นได้อย่างไร ปัจจัยที่ส่งเสริม และปัญหาอุปสรรคต่อการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์บริการชุมชนแพรกกสิราชา จำกัด และค้นหาแนวทางในการดำเนินงานต่อไปของสหกรณ์บริการชุมชนแพรกกสิราชา จำกัด ควรดำเนินงานในแนวทางใดที่จะ

ให้สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิก และชุมชนครบถ้วน ครอบคลุมเพื่อประโยชน์อันจะเกิดขึ้นในชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหน้าที่ของสหกรณ์บริการชุมชนแพรทศรียาชา จำกัด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จ และปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานสหกรณ์บริการชุมชนแพรทศรียาชา จำกัด
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานสหกรณ์บริการชุมชนแพรทศรียาชา จำกัด

ขอบเขต หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชื่อเรื่อง

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของสหกรณ์ ที่สร้างเสริมให้เป็นชุมชนเรียนรู้ จนเกิดความเข้มแข็งในชุมชนขึ้น ตามหลักการสหกรณ์ 7 ข้อ ดังนี้

- 1.1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง
- 1.2 การควบคุมสมาชิกโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย
- 1.3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก
- 1.4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ
- 1.5 การศึกษาเรียนรู้ ฝึกรอบรม และสารสนเทศ
- 1.6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์
- 1.7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาพื้นที่ในชุมชนบ้านมั่นคงแพรทศรียาชา ตำบลแพรทศรียาชา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

3. ขอบเขตระยะเวลา

มกราคม พ.ศ. 2560 - มีนาคม พ.ศ. 2561

4. ขอบเขตด้านประชากร

สมาชิกสหกรณ์บริการชุมชน ตามสำมะโนประชากร และได้พักอาศัยที่อยู่ในโครงการบ้านมั่นคงแพรทศรียาชา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท จำนวน 30 ครอบครัว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่เข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรีราชา จำกัด ตามสำมะโนประชากร และได้เข้าอยู่อาศัยในโครงการบ้านมั่นคงแพรกศรีราชา ตำบลแพรกศรีราชา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงปัจจุบัน จำนวน 30 ครอบครัว

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ก.ตัวแทนสมาชิกสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรีราชา จำกัด จำนวน 30 ราย โดยขออาสาสมัครครอบครัวละ 1 คน คณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรีราชา จำกัด ซึ่งข้าพเจ้าได้จากการสังเกต เห็นว่าคณะกรรมการดำเนินการ มีส่วนสำคัญในการร่วมก่อตั้ง และร่วมดำเนินกิจการสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรีราชา จำกัด ประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ คณะกรรมการสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรีราชา จำกัด ตำบลแพรกศรีราชา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท รวมคณะกรรมการดำเนินงานจำนวน 9 ท่าน

คำถามสำคัญในการวิจัย

1. สหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรีราชา จำกัด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ได้มีหน้าที่ต่อสมาชิก และชุมชนอย่างไร
2. ปัจจัยและปัญหาอุปสรรค ที่ส่งผลในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่มาจาก การดำเนินงานสหกรณ์บริการมีอะไรบ้าง
3. แนวทางในการแก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานสหกรณ์บริการแพรกศรีราชา จำกัด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ควรเป็นอย่างไร

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

สหกรณ์บริการ หมายถึง สหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรีราชา จำกัด ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 โดยมีประชาชนที่มีอาชีพอย่างเดียวกัน หรือหลากหลายอาชีพรวมกัน หรือที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องเดียวกัน รวมตัวกันโดยยึดหลักการประหยัด การช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งการส่งเสริมอาชีพ เพื่อให้เกิดความมั่นคง และรักษาอาชีพดั้งเดิมที่ดีให้คงอยู่ต่อไป สหกรณ์บริการในรูปแบบต่าง ๆ สหกรณ์บริการชุมชน จึงตั้งขึ้นตามความต้องการของประชาชน ผู้มีความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัย เพื่อให้ทุกคนได้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง และอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนอย่างมีความสุข

บทบาท หมายถึง ลักษณะภาพลักษณ์ที่มองเห็นซึ่งมาจากหน้าที่ที่สหกรณ์ปฏิบัติตามอำนาจ ความรับผิดชอบของสหกรณ์บริการชุมชนแพรทศรียาชา จำกัด ต้องปฏิบัติต่อสมาชิก และชุมชน โดยยึดการปฏิบัติ ตามหน้าที่ กำหนดในข้อบังคับ และระเบียบของสหกรณ์บริการแพรทศรียาชา จำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์กับมวลหมู่สมาชิกและชุมชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สหกรณ์บริการชุมชนแพรทศรียาชา จำกัด สามารถให้บริการแก่สมาชิกในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด
2. ชุมชนแพรทศรียาชา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท เป็นชุมชนเรียนรู้ มีความเข้มแข็ง มีความอยู่ดีกินดี สมาชิกสามารถพึ่งตนเองได้

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่องบทบาทของสหกรณ์ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตำบลแพรศรีราชา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ปฏิบัติของสหกรณ์ต่อสมาชิกและชุมชน ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จ และแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานสหกรณ์บริการชุมชนแพรศรีราชา จำกัด ครั้งนี้ข้าพเจ้าได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จัดเป็นกลุ่มดังต่อไปนี้

1. แนวคิดชุมชนเข้มแข็ง
2. แนวคิดสหกรณ์บริการ
3. ทฤษฎีความพึงพอใจของสมาชิก
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดชุมชนเข้มแข็ง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 (2549, หน้า 65-76) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งของชุมชน และสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศไทยไว้ ดังนี้ การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุล และยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับทุนของประเทศที่มีอยู่ทั้งที่เป็นทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มากยิ่งขึ้น และเชื่อมโยงกันเพื่อประโยชน์ในการพัฒนา ทั้งนี้ การเสริมสร้างทุนทางสังคมจะต้องเป็นพื้นฐานหลัก โดยต้องเริ่มจากการพัฒนาคุณภาพคนที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะ และรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชน ให้มีการเกื้อกูลกันภายในชุมชน และเป็นพลังของการพัฒนาประเทศ

ทำนอง ภูเกิตพิมพ์ (2552, หน้า 1-3) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาสังคมนั้น เน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกของชุมชน เป็นการทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อ ความยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัย การที่สมาชิกมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการเสริมพลังทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนางานนั้น ๆ เพราะการมีส่วนร่วมของสมาชิกผู้เกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์แลพฤติกรรมมากขึ้น เพื่อการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาของชุมชน

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (2557, หน้า 1-7) กล่าวว่า แนวทางการสร้างชุมชนเรียนรู้ ชุมชนเข้มแข็ง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์กรมหาชน) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โครงการบ้านมั่นคงมีแนวทางสำคัญที่มุ่งหวังให้ชุมชนรวมตัวกันทำงานต่าง ๆ ในแต่ละเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เห็นชุมชนเรียนรู้ชุมชนเข้มแข็ง และร่วมเก็บข้อมูลชุมชนเพื่อนำไปสู่การวางแผน รวมถึงการจัดการที่อยู่อาศัย รวมทั้งที่อยู่อาศัยของคนจนทั่วไป ในแต่ละเมือง และเกิดกระบวนการทำงานที่มีกลไกการทำงานเชื่อมโยงจากที่อยู่อาศัยไปสู่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการบูรณาการชีวิตรอบด้านทุกมิติ แม้จะเคยมีการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ในชุมชนเมืองในขบวนการบ้านมั่นคงมาแล้วเมื่อปี 2551 แต่ในครั้งนั้นเป็นฐานข้อมูลผู้มีรายได้น้อยของการเคหะแห่งชาติปี 2543 และของสถาบันพัฒนาองค์กรพัฒนาชุมชน ประสานงานกับองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นเครื่องมือในการวางแผน และปัญหาต่าง ๆ ของเมือง รวมทั้งการสร้างคน/ทีมงานกระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และชุมชนนำไปสู่การวางแผน และการพัฒนาเมืองร่วมกันอย่างเป็นระบบ

กรมการพัฒนาชุมชน. ค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2560, จาก <https://sites.google.com/site/> กล่าวว่า การทำให้ชุมชนเข้มแข็ง คือการเริ่มกระบวนการพัฒนาฐานราก ตัวอย่างความเข้มแข็งของชุมชน ช่วยสร้างคุณภาพการอะไร แค่วัน เพียงใจ เชื่อว่าทุกคนได้ประจักษ์แจ้งแก่สายตา ท่ามกลางสถานการณ์ความรุนแรงระอุทางการเมืองในวันนี้ 1) ชุมชนเข้มแข็งที่มีขีดความสามารถในการจัดการปัญหาของตนเองได้ในระดับหนึ่ง ด้วยการมีผู้นำที่มีความสามารถมีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง บนพื้นฐานวัฒนธรรม ความเชื่อ คุณค่า คุณค่าดั้งเดิม ศาสนา และเศรษฐกิจชุมชนที่พึ่งพาเอื้อเพื่อกัน โดยแต่ละชุมชนได้ใช้ศักยภาพของตนเองเข้าใกล้คลาย และจะจัดการปัญหาได้ด้วยตนเองภายใต้ความร่วมมือ และสนับสนุนจากองค์กรภายนอก 2) กระบวนการแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกันไปตามเงื่อนไขความรุนแรงของปัญหา 3) วิธีการมองปัญหา 2 แบบคือ แบบแรกมองว่ามีความเชื่อมโยงกับเรื่องอื่น ๆ หรือเป็นผลมาจากสาเหตุอื่น แบบที่สอง มองว่าปัญหาเสพติดเป็นภัยคุกคามของกระบวนการใหญ่ภายนอกที่เข้ามาเป็นบ่อนทำลาย 4) ยุทธศาสตร์ และแนวทางการทำงานของชุมชนแบ่งได้ตามแต่ละภาค 5) ยุทธศาสตร์ และแนวทางการทำงานของชุมชนแบ่งได้ตามแต่ละภาค 6) วิธีการทำงานการแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นตัวสร้างกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมอาชีพ เช่น สร้างการมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ค้นหา และดึงศักยภาพขององค์กรภายนอกเข้ามาเสริมสร้างความเข้มแข็ง หนุนช่วยในกระบวนการทำงานของชุมชน บทเรียนการทำงานของชุมชนการมองไปที่ปัจจัยหลัก คือ ผู้นำ การนำกลไกชุมชนมาใช้บ่มเพาะเยาวชน มองปัญหาให้มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับเรื่องอื่น ประสบการณ์ที่ผ่านมาของชุมชนที่มีลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง เช่น คนในชุมชนมีความตระหนัก และห่วงใยต่อความเป็นไปของชุมชน มีแกนนำที่หลากหลาย และมีศักยภาพในการทำงาน สมาชิกในชุมชนร่วมมือร่วมใจอย่างจริงจัง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีกิจกรรมต่อเนื่อง เท่าทันสถานการณ์ตลอดเวลา

นภคกุล เหล่ากอ. ค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2560, จาก <https://www.gotoknow.org/post> กล่าวว่า ชุมชนเข้มแข็งทางเลือกใหม่ของการพัฒนา เพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างยั่งยืน จึงต้องเริ่มจากการใช้จุดแข็งในสังคม และทุนทางสังคมที่มีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชุมชนซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ได้มีการให้แนวคิด และความหมายของชุมชน และความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อเป็นแนวทาง และการนำไปสู่การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาไว้ดังนี้ ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกัน และมีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นปกติต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากการอยู่ในพื้นที่ร่วมกันหรือมีอาชีพร่วมกันหรือการประกอบกิจการซึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน หรือการมีวัฒนธรรม ความเชื่อ หรือความสนใจร่วมกัน (นายไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม) โดยความเป็นชุมชน อาจหมายถึงการที่คนจำนวนหนึ่งเท่าใดก็ได้มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารหรือรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน ในการกระทำ มีการจัดการ เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน (ศ.นพ.ประเวศ วะสี) ความเข้มแข็งของชุมชน จึงหมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ของเมืองหรือชนบทรวมตัวกันเป็น “องค์กรชุมชน” โดยมีการเรียนรู้ การจัดการ และการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของชุมชนแล้วถึงได้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนตลอดจนมีผลกระทบสู่ภายนอก ชุมชนที่ดีขึ้นตามลำดับ โดยจะเรียกชุมชนนี้ว่า กลุ่ม ชมรม สหกรณ์ บริษัท องค์กรชาวบ้าน เครือข่ายหรืออื่น ๆ ที่มีความหมายแสดงถึงการร่วมมือช่วยเหลือกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน และด้วยความเอื้ออาทรต่อชุมชนอื่น ๆ ในสังคมด้วย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2560, จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_news คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคมได้ร่วมกันแถลงข่าว โดย นายแพทย์ อัมพล จินดาวัฒน์ กรรมการและโฆษกคณะกรรมการ กล่าวว่า “เป้าหมายของการส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง คือ การเสริมหนุนให้ชุมชนท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานรัฐ เอกชน และทุกภาคส่วนในชุมชน จัดการกันเองได้อย่างมีคุณภาพ ทำให้ชุมชนมีเศรษฐกิจที่ดี มั่นคง ยั่งยืน คุณภาพชีวิตดี และมีภูมิด้านทานจากปัจจัยกระทบต่าง ๆ โดยต้องเสริมสิทธิหน้าที่ และบทบาทของชุมชนต่อกิจการสาธารณะ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ กลไกรัฐต้องช่วยขจัดปัญหาอุปสรรค และปกป้องคุ้มครองให้ชุมชนเข้มแข็ง และเสริมสร้างพลังอำนาจและพลังความสามารถให้กับชุมชน ทั้งชุมชนชนบทและชุมชนเมือง”

รัฐประศาสนศาสตร์ (public administration). ค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2560, จาก <https://my.dek-d.com/plugna99/writer> กล่าวว่า ชุมชนเป็นรากฐานของประเทศเป็นโครงสร้างพื้นฐานของสังคมที่สำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศถ้ามีฐานรากมั่นคงและแข็งแรง ประเทศก็จะเจริญก้าวหน้าไปด้วย ความเข้มแข็งของชุมชนจึงถูกให้ความสำคัญมากขึ้น โดยที่ความเข้มแข็งของชุมชน หมายถึง การพึ่งพาตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเห็นความสำคัญการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

เสรี พงศ์พิศ (2555, หน้า 32-39) กล่าวว่า การพึ่งพาตนเอง เป็นรากฐานชีวิตสำคัญอันหนึ่งของผู้ใหญ่ วิบูลย์ ปัญหาที่เขาประสบ คือความล้มเหลวในการพึ่งพาตนเอง ต้องพึ่งพาทุน นายทุน ตลาด และกลไกระบบต่าง ๆ ของสังคมชีวิตถูกกำหนดโดยคนอื่น และระบบของสังคมเหมือนสิ่งของ บนสายพานชีวิต ไม่มีสิทธิ์จึงเปลี่ยนแปลงมาทำวนเกษตร ซึ่งเป็นรากฐานของการพึ่งตนเอง ที่สำคัญการพึ่งพาตนเองที่หมายถึง การเตรียมพร้อมของปัจจัยสี่ที่มีอยู่ในมือ ปัจจุบันปัจจัยของเราไม่ได้อยู่ในมือเรา แต่อยู่ในมือของคนอื่น เราต้องไปหาเงินเป็นตัวกลางมาแลกปัจจัยสี่ที่อื่นมา ความจริงเราเป็นคนทำ เราทำแล้วไปขายก่อน แล้วเอาเงินที่ได้มาซื้อบริโภคเกิดระบบคนกลางในการจัดการทำให้เราพึ่งตนเองไม่ได้ การพึ่งตนเองจึงเป็นการจัดการชีวิตให้สัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสมสัมพันธ์กับคน สังคม และธรรมชาติรอบตัวเรา พึ่งตนเองจึงหมายถึง การมีสวัสดิการ และความมั่นคง ให้กับชีวิตของตนเองในปัจจุบันจนถึงอนาคต สวัสดิการตัวนี้พร้อมที่จะตอบสนองเราทันที โดยที่เราไม่ต้องไปเรียกให้ใครมาจัดสวัสดิการให้ หรือให้ใครมาช่วยเหลือ เราสามารถที่จะช่วยเหลือตัวเองได้ในโอกาสนั้น ๆ การพึ่งตัวเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมเราไม่ได้ปฏิเสธเทคโนโลยีสมัยใหม่ ถ้าหากสิ่งนั้นช่วยสนับสนุนให้เรามีเวลามากพอที่จะไปเสริมสร้างสิ่งที่เราทำด้วยความยากลำบากให้มันง่ายขึ้น ฉะนั้น เราจะใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสิ่งทีเื้อจะตัดสินใจและกำหนดชีวิตของตนเองแล้วก็เป็นเรื่องถูกต้อง แต่ถ้าเราใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกจนทำให้เราพึ่งพาตนเองไม่ได้ ก็ไม่น่าจะถูกต้อง ผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม อยู่อยู่ยังมีศักดิ์ศรี และมีกินตลอดชีวิต การตัดสินใจเปลี่ยนแปลงชีวิตมาจากการวิเคราะห์สภาพสังคม และชีวิตของตนเอง ความเข้มแข็งไม่ต้องรอรับความช่วยเหลือด้วย ดั่งต้นไม้ที่ปลูกในกระถาง ถ้าไม่มีใครมารดน้ำก็จะแห้งตาย เห็นได้ว่าถ้าไม่มีระบบรากที่ลึก และกว้างก็จะสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง

เสรี พงศ์พิศ (2548, หน้า 90-96) กล่าวว่า ชุมชนเรียนรู้อยู่เย็นเป็นสุข การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนวิถีคิด วิถีปฏิบัติ หรือที่เรียกว่ากระบวนการพัฒนาไปเรียบร้อยแล้ว ไม่มีความสัมพันธ์แบบ “ผู้ให้-ผู้รับ” (donor-recipient) อีกต่อไป มีแต่พันธมิตร การเป็นหุ้นส่วน (partnership) ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียมกันในกระบวนการพัฒนาใหม่ตรงกันข้าม ผู้ให้หลัก (contribution) คือ ชุมชน ถ้าคิดถึง “ทุน” คน แรงงาน ความรู้ภูมิปัญญา ทุนทางสังคม โครงสร้างพื้นฐานรวมทั้งการดำเนินงาน มันไม่ใช่แค่ 5-10 เปอร์เซ็นต์อีกต่อไป แต่กลายเป็น 80-90 เปอร์เซ็นต์ สิ่งที่หน่วยงานจากภายนอกเอามาช่วยจึงกลับกัน คือ เพียง 5-10 เปอร์เซ็นต์ หรือส่วนน้อยเท่านั้น วันนี้จึงทำให้มีการพัฒนายั่งยืนที่ประชาชนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดและจัดการชีวิตของชีวิตของตนเอง

เสรี พงศ์พิศ (2554, หน้า 15-31) กล่าวว่า เดิมทีชุมชนในชนบทไทยสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง พึ่งพาอาศัยกัน พึ่งพาอาศัยธรรมชาติ “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” “อยากกินเห็ดเข้าป่า อยากกินปลาลงหนอง” ไม่ได้พึ่งพารัฐ ไม่ได้มีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐเข้าไปในหมู่บ้านเพื่อ “พัฒนา” อย่างที่เกิดขึ้นเมื่อปี 2504 เป็นต้นมา ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก มีดิน มีน้ำ มีแดดอย่างเพียงพอ เพื่อปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ผลิตอาหาร และปัจจัย 4 และถ้า

หากชุมชนขาดแคลนก็ออกไปแลกเปลี่ยนจากชุมชนอื่นด้วยความสัมพันธ์นั้นเครือข่ายช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทางใต้มีความสัมพันธ์แบบเกลอ เกลอเหนือเกลอใต้ ชาวบ้านเหนือเกลือบ้านใต้ ทางภาคอีสานมีระบบเลี้ยว หรือเพื่อนที่เป็นอะไรมากกว่าเพื่อน หรือบางครั้งมากกว่าญาติด้วยซ้ำ เศรษฐกิจชุมชนสมัยก่อนเป็นเศรษฐกิจแบบยังชีพ (subsistent economy) ไม่มีการสะสมส่วนเกิน ส่วนหนึ่งเพราะธรรมชาติมีให้เพียงพอ มิใช่อย่างที่จำเป็นต้องสะสม แต่สะสมเพียงปีสองปี เผื่อขาด

กระบวนการพัฒนาประเทศไทย 4.0. ค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2560, จาก <http://www.manpattanalibrary.com/admin/pdf> กล่าวว่า เรื่องของการสร้างสังคมที่ยืนอยู่บนขาของตนเองในระดับหนึ่งและสังคมที่เกื้อกูลและแบ่งปัน (caring and sharing society) เพราะฉะนั้นบันไดสามขั้นของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเชื่อมต่อโดยไม่ต้องขี้อ้อนของคนอื่นหายใจร้อยเปอร์เซ็นต์แต่พร้อมกันนั้น รวมกันเป็นกลุ่มอย่างมีพลัง (caring and sharing society) ที่ซ่อนอยู่ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ่งบอกอะไรบางอย่างถึงการเหลื่อมล้ำเพราะเป็นเรื่องของการแบ่งปัน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเราอาจจะถามว่าความพอเพียงคืออะไร หลายคนพูดถึงความพอเพียงในระดับต่าง ๆ บางคนเข้าใจคิดว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเพียงแค่ตอบ โจทย์เรื่องของการเกษตร เรื่องของทฤษฎีใหม่ซึ่งจริงเป็นแค่ส่วนหนึ่ง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาสากลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทของตนเอง องค์กร หรือประเทศ หรือทั้งในระบบของโลก ความพอเพียงนั้นเมื่อไม่พอต้องรู้จักเติม เมื่อพอแล้วต้องรู้จักหยุด แต่เมื่อมีเกิดต้องรู้จักแบ่งปัน ความรู้ ความขยัน

เสรี พงศ์พิศ (2552, หน้า 128-148) กล่าวว่า การวางแผนทางยุทธศาสตร์ท้องถิ่น เป็นกระบวนการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่จำกัดเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในกรอบสนอง และปัญหาความต้องการของท้องถิ่น มีเป็นจำนวนมาก การวางแผนยุทธศาสตร์ช่วยจัดลำดับความสำคัญและปัญหาของความต้องการต่าง ๆ รวมทั้งลำดับความเร่งด่วน และกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน โดยมีการเรียนรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่ทำให้วิสัยทัศน์อันเป็นภาพฝัน และเป้าหมายที่กำหนดขึ้นร่วมกันสามารถเกิดเป็นจริงได้ แต่ก่อนที่จะกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน องค์กรประกอบสำคัญ โดยมีกระบวนการทำแผนที่ว่านี่คือการทำให้ประชาพิชัย และฐานคิดเรื่องประชาพิชัย

กระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพธุรกิจ. ค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2561, จาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/636871> กล่าวว่า กระบวนการเรื่องธรรมาภิบาล หรือการกำกับดูแลกิจการ (CG) จัดเป็นหลักการเบื้องต้นที่ธุรกิจคำนึงถึงการรักษาประโยชน์ของผู้ถือหุ้นผ่านทางตัวแทนที่เป็นคณะกรรมการบริษัท ธรรมาภิบาล ถือเป็นโครงสร้าง และกระบวนการภายในกิจการที่ดีให้มีขึ้นสำหรับการกำหนดทิศทาง และสอดส่องดูแลการปฏิบัติงานของกิจการให้มีความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ เจริญรุ่งเรืองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความเสียหายของกิจการ พร้อมกันกับความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่ม และส่งเสริมการเติบโตของกิจการอย่างมั่นคง

แนวคิดในการพัฒนาแบบองค์รวม. ค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/188447> กล่าวว่าแนวคิดในการพัฒนาแบบองค์รวมที่ใช้คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนานี้ ประกอบด้วยคำสำคัญ 4 คำ คือ ประชาชนเป็นศูนย์กลาง (people-centered) สหวิทยาการแบบองค์รวม (holistic) การมีส่วนร่วมของประชาชน (participation) และการร่วมกันทำงาน (collaboration) ซึ่งการใช้แนวคิดดังกล่าวในการพัฒนา ต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ (new paradigm) ในการทำงาน ดังนี้ 1) ประชาชนเป็นศูนย์กลาง (people centered) เปลี่ยนเป้าหมายของหน่วยงานให้เป็นการสนับสนุนเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของประชาชน (department goals to support goals) 2) สหวิทยาการแบบองค์รวม (holistic) เปลี่ยนความเชื่อที่จะทำเป็นส่วน ๆ แล้วนำมาผสมผสานกัน ให้เป็นการนำความจริงทั้งหมดมาจัดกรไปพร้อมกัน (reality is whole and holistic) 3) การมีส่วนร่วมของประชาชน (participation) เปลี่ยนการนำประชาชนมาร่วมกับโครงการ/กิจกรรมของหน่วยงานไปให้ประชาชนมีแผนการพัฒนาของเขา และหน่วยงานเข้าไปร่วมทำงาน 4) การร่วมกันทำงาน (collaboration) เปลี่ยนการนำกิจกรรมที่หลากหลายของหลายหน่วยงานมาผสมผสานกันไปเป็นการค้นหาความคิดร่วมกัน และทำงานร่วมกันตั้งแต่ต้นให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์เดียวกัน (common ground–common goals)

ครูฑูรย์ ศิริรัศย์. ค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2560, จาก www.gotoknow.com กล่าวว่าความเข้มแข็งของชุมชน เป็นสิ่งหนึ่งที่ผู้คนในชุมชนหลาย ๆ คน ทั้งผู้นำ และผู้ตามของชุมชน มีความต้องการ และคาดหวังอยากให้มี อยากให้เป็น ดังองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ตามแต่สภาพของสังคม และชุมชนทั่วไปจึงความแตกต่างกันตามแต่ศักยภาพ ทิศทางสังคมของแต่ละชุมชน เป็นสิ่งหนึ่งที่ถูกให้คนในชุมชนหลาย ๆ คน ทั้งผู้นำ และผู้ตามของชุมชน มีความคาดหวัง อยากให้มี อยากให้เป็น ความเข้มแข็งของชุมชนบางครั้งจำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความคิดเห็นของผู้คนจากนอกชุมชน ซึ่งอาจจะเป็นหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือบางที่ที่เรียกว่าผู้มีส่วนได้เสียกับชุมชนนั้นด้วยความจริงใจ และตั้งใจ ในกระบวนการนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน

มนัสชัย กิริติผจญ และคณะ (2546, หน้า 225-235) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ได้พระทานแก่ประสภนิกรชาวไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2516 ในงานพระราชทานปริญญาบัตรให้บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และทรงปฏิบัติตามแนวทางด้วยพระองค์เองโดยตลอด จนมาถึงวิกฤตทางเศรษฐกิจ ทรงย้ำเน้นแนวทางดังกล่าว เพื่อการแก้ไขเศรษฐกิจของชาติให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกที่ไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึง แนวทางการดำรงอยู่ และการปฏิบัติของประชาชนชาวไทย ในทุกระดับ ทั้งนี้รวมไปถึงภาครัฐ ที่มีหน้าที่ในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไป ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทางสายกลางในการดำรงชีวิต สำหรับเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน และใช้จ่ายเงินที่ได้มาอย่างพอเพียง และประหยัด ตามกำลังของเงิน

และบุคคลนั้น โดยปราศจากการกั๊กหนี้สิน ถ้ามีเงินเหลือ ก็จะแบ่งเก็บออมไว้บางส่วน ช่วยเหลือผู้อื่นบางส่วน อาจจะใช้จ่ายเพื่อปัจจัยเสริมอีกบางส่วน สาเหตุที่แนวทางการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ได้ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวาง เพราะสภาพการดำรงชีวิตของสังคมทุนนิยมในปัจจุบัน ได้ถูกปลุกฝัง สร้าง และกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายอย่างเกินตัว เช่น การบริโภคเกินตัว เพื่อตอบสนองความต้องการของตัวเอง ทั้งด้านบันเทิงหลากหลายรูปแบบ ความสวยงามของสภาพร่างกาย การแต่งตัวตามแฟชั่นสมัยนิยม การพนัน และอบายมุข เช่น เล่นหวย เบอร์ เป็นต้น จนทำให้รายรับไม่สมดุลกับรายจ่าย ทำให้ไม่มีเงินเพียงพอ เพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น ทำให้เกิดหนี้สินที่ไม่จำเป็น เป็นวัฏจักรที่บุคคลหนึ่งไม่สามารถหลุดออกมาได้ ถ้าไม่เปลี่ยนแปลงแนวทางในการดำเนินชีวิต (วิกิพีเดีย, ออนไลน์, 2561) ในด้านเศรษฐกิจพอเพียงนั้น คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้คู่คุณธรรม

บุญอนันต์ พินัยทรัพย์ (2556, หน้า 3-4) กล่าวว่า รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชน โดยพัฒนาคนให้มีความรู้ความเข้าใจ เข้ามาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ สร้างภาวะผู้นำ สร้างการรับรู้ และทัศนคติที่ดี มุ่งสร้างคนให้เป็นคนดี คนเสียสละ คนรักชุมชน และให้คนในชุมชนเหล่านี้ได้เข้ามามีส่วนร่วม ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อแก้ไขปัญหาของตนเองและกลุ่ม และของชุมชน ขบวนการเรียนรู้ในชุมชนในชุมชนมีหลากหลาย การส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมชุมชนได้กำหนดในแผนงานของกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งได้แสดงบทบาทที่โดดเด่นได้แก่การเป็นนักแปลความ (translator) สามารถสื่อสารเชื่อมโยงความรู้ความเข้าใจให้กับคนที่มีความคิดแตกต่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแปลความจากง่ายไปสู่ยาก หรือ จากยากไปสู่ง่าย “ส่วนกลาง” กับ “ส่วนท้องถิ่น” ราชการ/วิชาการ กับ ชาวบ้าน การเป็นนักมอบหมาย กล่าวคือ การเสาะแสวงหาคนที่มีความรู้ในชุมชนให้มาร่วมงาน ในขณะที่เดียวกันก็พยายามตัด และลดทอนบทบาทของกลุ่มคนที่อาจสร้างความเสียหายกับชุมชนโดยส่วนรวม การเป็นนักเชื่อมโยงเครือข่าย คือ บทบาทในการเสาะแสวงหา หากคนใดที่มีความรู้ความสามารถมาช่วยพัฒนา ฝึกอบรม ให้ความรู้กับคนในชุมชน ทั้งความสามารถ และไหวพริบในการเลือกใช้และเชื่อมโยง (associate) ทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างประหยัด แต่คุ้มค่า และได้ประสิทธิผลในการทำงาน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2543, หน้า 66) กล่าวว่า สิ่งที่เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้คนในชุมชนเอาทรัพยากรมาใช้ได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม เพียงพอนั้น เนื่องจากเราไม่เคยยกระดับความสามารถของคนในสังคมให้เท่าเทียมกัน หรือใกล้เคียงกัน เพราะคนที่รู้จะมีอยู่ไม่กี่คน ประการสำคัญในเรื่องของความรู้ แต่เรากลับไปให้มูลค่าของคนที่ได้รับการศึกษา เพราะว่าเราถือว่าคนที่มีการศึกษาในระดับหนึ่ง มักจะได้รับการยอมรับในค่าตอบแทน ในขณะที่เดียวกันคนที่มีการศึกษานอกระบบนั้น กลับมีมูลค่าการตอบแทนเป็นเพียงแค่แรงงานชั้นเลว เพราะฉะนั้นปัญหาในเรื่องนี้นับเป็นอุปสรรคสำคัญ เพราะเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของภูมิปัญญาที่พอเพียง หรือเพียงพอนั่นเอง ซึ่งจะเห็นได้ว่าตลอดระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมา เราถูกทำให้ภูมิปัญญา

ที่มีอยู่ค่อย ๆ หดไป เมื่อภูมิปัญญาเหล่านี้หดไป คนก็พึ่งตนเองไม่ได้ เศรษฐกิจพื้นฐานจะเกิดขึ้นได้อย่างไร เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ และการพัฒนาภูมิปัญญาของคน คนที่มีปัญญาเพียงพอจึงจะจัดการได้ทุกอย่าง แม้กระทั่งเรื่องของรายได้ เหตุนี้เราจึงต้องผลักดันแนวทางไปสู่การเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (2548, หน้า 81) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนที่สำคัญที่สุด คือ ยุทธศาสตร์ในการสร้างคน ที่แท้จริงแล้วยุทธศาสตร์มีบทบาทของคนเข้าไปอยู่ในการขับเคลื่อน ไม่ว่าจะเป็นการยกระดับฐานะของการผลิต ต้องอาศัยกำลังคนที่มีศักยภาพ มีความสอดคล้องกับตลาดแรงงานในภูมิภาค และความร่วมมือของประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ฐานเศรษฐกิจขยายตัวขึ้น มีความหลากหลายมากขึ้น สร้างโอกาสให้คนจน คนด้อยโอกาสมีรายได้เพิ่มขึ้นมีศักยภาพในการประกอบสัมมาอาชีพมากขึ้น ชุมชนเข้มแข็งสิ่งเหล่านี้เป็นฐานที่สำคัญ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม พื้นฟูน้ำ ป่า ซึ่งต้องใช้เวลาในการศึกษาเรียนรู้ และการนำทุนทางสังคมที่เรามีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ นี่เป็นทุนทางสังคมที่มีอยู่ ยุทธศาสตร์เพื่อสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน ขาดแต่ว่าจะช่วยกันขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เหล่านั้นไปสู่การปฏิบัติโดยผ่านกิจกรรม

รายงานวิจัยการจัดการธุรกิจชุมชนบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2555, หน้า 32) กล่าวไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเป็นหลักการ อุดมการณ์ ปรัชญาที่เกิดจากการเรียนรู้ถึงเหตุปัจจัยของสังคมไทยที่ต้องเผชิญกับกระแสโลกาภิวัตน์ มีสาระสำคัญ คือ การกลับฟื้นคืนจิตวิญญาณของมนุษย์สู่ชีวิตเศรษฐกิจที่แท้จริง ไม่ใช่เป็นเพียงเศรษฐกิจเงินตรา เป็นเป็นเศรษฐกิจที่ประกอบไปด้วยมนุษย์กับธรรมชาติเป็นแกนสาร ทั้งยังเป็นการให้มองและเข้าใจมนุษย์ และเข้าใจมนุษย์ในความหมายของความเป็นมนุษย์ชาติโดยรวม และเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติตามสังขารความจริง ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่แค่การแก้ไขปัญหาความยากจน แต่เกี่ยวเนื่องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาพื้นบ้าน และการสร้างฐานต้นทุนทางสังคม และภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคตของประเทศโดยรวม

จากแนวคิดชุมชนเข้มแข็งที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพึ่งตนเองของชุมชนในปัจจุบันภารกิจของรัฐบาลนั้นมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันยิ่งขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณของรัฐที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง ทำให้รัฐบาลไม่สามารถที่จะดำเนินการตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง ส่งผลให้ปัญหาของประชาชนไม่ได้รับการแก้ไข หรือได้รับการแก้ไขที่ไม่ตรงจุด จนกระทั่งเกิดการรวมตัวเพื่อผนึกกำลังกันในหลายชุมชนท้องถิ่น แนวคิดชุมชนเข้มแข็ง เป็นชุมชนที่พึ่งตนเอง จึงได้รับความสนใจให้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ชุมชนท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็งซึ่งจัดได้ว่าเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาต่าง ๆ ของประเทศ และเป็นฟันเฟืองที่สำคัญในการแบ่งเบาภาระให้การแก้ไขปัญหาต่างของรัฐบาลด้วยแนวทางการพึ่งตนเองของชุมชนในท้องถิ่นนั้น คือ การที่ชุมชนในท้องถิ่นสามารถกำหนดอนาคตชุมชนด้วยตัวของชุมชนในท้องถิ่นเอง โดยอยู่บนพื้นฐานความคิด ความเชื่อ และความสามารถชุมชนท้องถิ่นเอง ภายใต้ทรัพยากร และทุนที่มีอยู่โดยชุมชนในท้องถิ่น

เป็นผู้วางแผน เรียนรู้จนสามารถวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับความต้องการของตนเอง และเลือกวิธีการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือตอบสนองของตนเองได้ และยอมรับผลที่เกิดขึ้นตามมา หัวใจสำคัญของการพึ่งตนเองมิได้เกิดจากคำสั่งเบื้องบน แต่ต้องเกิดจากจิตสำนึก การมีส่วนร่วม ซึ่งเกิดจากการอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากสมาชิกภายในชุมชนในท้องถิ่นเอง

แนวคิดสหกรณ์บริการ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2552, หน้า 32-36) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ อำนาจ และความรับผิดชอบ เมื่อสหกรณ์จัดตั้ง และมีคณะกรรมการดำเนินการแล้ว ก็จำเป็นต้องศึกษาที่น่าสนใจในการพิจารณา และประเด็นที่ก่อให้เกิดความสับสนในการบริหาร และการดำเนินการของสหกรณ์มาทุกยุคทุกสมัย ประเด็นนั้นคือ คณะกรรมการดำเนินการนั้นควรจะมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบกันอย่างไร ปรากฏว่าในทางปฏิบัติแล้ว มีผู้ไม่เข้าใจถึงขอบเขตที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย ซึ่งส่งผลให้เกิดความสับสนในการทำงาน ก้าวทำงาน ละทิ้งงาน หรือไม่ทำงานทั้ง ๆ ที่รู้และไม่รู้ ทราบหรือไม่ทราบก็ตาม จนผลสุดท้ายก็ก่อให้เกิดปัญหาสหกรณ์ คือความสับสน ขัดแย้ง และความไม่กลมเกลียวกันในระหว่างปฏิบัติงานทั้ง ๆ ที่ทุกคน คือบุคคลคนเดียวกัน นั่นคือต่างคนก็ต่างเป็นเจ้าของสหกรณ์ของตนเองด้วยกันทั้งสิ้น ฉะนั้นการทำความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวจึงจะเป็นผลดีต่อความสามัคคีในสหกรณ์ ตลอดจนจะมีคุณค่าต่อการดำรงเสถียรภาพ และพัฒนาการสหกรณ์ด้วย อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่ต้องชี้ให้ชัดให้เกิดความกระจ่างชัด

ข้อบังคับสหกรณ์ประเภทบริการ สหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรีราชา จำกัด (2554, หน้า1-3) อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 นายทะเบียนสหกรณ์ได้รับจดทะเบียนข้อบังคับสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรีราชา จำกัด เลขทะเบียน 180000125539 ไว้แล้วตั้งแต่วันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ.2554 โดยนายประยูร อินสกุล สหกรณ์จังหวัดชัยนาท รองนายทะเบียนสหกรณ์ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ ให้สหกรณ์ดำเนินงานภายใต้ข้อบังคับที่ได้จดทะเบียน ดังนี้

ข้อบังคับ หมายความว่า ข้อบังคับสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรีราชา จำกัด

สหกรณ์ หมายความว่า สหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรีราชา จำกัด

คณะกรรมการดำเนินงาน หมายความว่า คณะกรรมการสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรีราชา จำกัด ประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ รวม 9 คน มีสมาชิกกลุ่มสมาชิก ผู้แทนสมาชิก มีวัตถุประสงค์ และอำนาจกระทำการ เพื่อส่งเสริมประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก โดยวิธีช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการสหกรณ์ ร่วมกันดำเนินธุรกิจเพื่อประโยชน์ด้วยกัน รวมทั้งข้อต่อไปนี้

1. ประกอบธุรกิจการบริการให้สมาชิกที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองตามอัธยาศัย และให้สมาชิกสะสมเงินเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการจัดสร้างที่อยู่อาศัยของตนเอง

2. พัฒนาที่ดิน ก่อสร้าง อาคาร บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย ตลอดจนจัดหาอุปกรณ์ให้เหมาะสมแก่การอยู่อาศัยของสมาชิก

3. ส่งเสริมการออมของสมาชิก

4. ส่งเสริมการประหยัดทรัพย์ การช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก

5. ร่วมมือกับสหกรณ์อื่น ชุมชนสหกรณ์ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย องค์กรชุมชน ภาคเอกชน และหน่วยงานของรัฐเพื่อส่งเสริมและปรับปรุงกิจการของสหกรณ์

6. ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก และชุมชน

ระเบียบสหกรณ์บริการ สหกรณ์บริการชุมชนแพรคศิริราชา จำกัด (2554, หน้า 2-17) อาศัยตามอำนาจ ตามความข้อบังคับของสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศิริราชา จำกัด ข้อ 8 และที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ชุดที่ 2 ครั้งที่ 3/2554 วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2554 ได้มีมติกำหนดระเบียบว่าด้วยการรับเงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ พ.ศ.2554 โดยความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศิริราชา จำกัด ว่าด้วยการรับเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำ พ.ศ.2554

ข้อ 2. ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2554 เป็นต้นไป

ข้อ 3. ให้ยกเลิกระเบียบว่าด้วยเงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ พ.ศ.2553 และบรรดาระเบียบ ประกาศ คำสั่ง มติ หรือข้อตกลงอื่นใดซึ่งข้อหรือแย้งกับระเบียบนี้ และให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4. ในระเบียบนี้ สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์บริการชุมชนแพรคศิริราชา จำกัด คณะกรรมการ หมายถึงคณะกรรมการดำเนินการ

ข้อ 5. สหกรณ์รับฝากเงินจากสมาชิกได้ 2 ประเภทคือ 1) เงินฝากออมทรัพย์ 2) เงินฝากประจำ ให้ประธานกรรมการดำเนินการรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ ประกาศ ณ วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2554

วาระแห่งชาติด้านการสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2555, หน้า 8-15) อุดมการณ์สหกรณ์ เป็นแนวคิดที่ว่าวิธีการสหกรณ์จะช่วยแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจให้มีความอยู่ดีกินดี เงินทุนควรมาจากผู้ถือหุ้น และจำกัดอัตราเงินปันผล จัดหาสินค้าคุณภาพให้สมาชิกมีความเสมอภาคในการออกเสียง มีการจัดสรรเพื่อการศึกษา และสาธารณประโยชน์ มีการใช้หลักประชาธิปไตยในการเลือกตั้ง มีการรายงานผลแสดงงบการเงินนำเสนอให้สมาชิก อีกทั้งการเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ การควบคุมการดำเนินงานเป็นอิสระ การจำกัดอัตราปันผลตามหุ้น การจัดสรรรายได้สุทธิ (กำไร) เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม และความเป็นธรรม การส่งเสริมการศึกษาดูแบบเพิ่มความรู้สม่ำเสมอ มีความร่วมมือระหว่างสหกรณ์ เป็นเครือข่ายเดียวกัน ก่อให้เกิดความเข้มแข็งทั้งสหกรณ์ชุมชนฯ และในระดับอำเภอ จังหวัด เขต จนถึงระดับประเทศ ปัจจุบันเพื่อให้

หลักสหกรณ์มีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบันยิ่งขึ้น รวมทั้งการให้สมาชิกได้มีการสหกรณ์ และนำหลักการสหกรณ์ไปใช้ปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน ซึ่งมีหลักการสหกรณ์ 7 ประการ และได้มีประกาศให้สหกรณ์ทุกประเทศถือใช้โดยทั่วกัน จึงเห็นได้ว่าบทบาทของสหกรณ์กับชุมชน ได้เกิดการช่วยเหลือกัน มีความเกื้อกูลกันระหว่างชุมชนและสหกรณ์

เสรี พงศ์พิศ (2555, หน้า 204-210) กล่าวว่า โครงสร้างของเครือข่าย เป็นทางการก็ได้ ไม่เป็นทางการก็ได้ ข้อแตกต่างอยู่ที่ว่า เครือข่ายเป็นทางการมีโครงสร้างการประสานงานเป็นทางการ ขณะที่เครือข่ายไม่เป็นทางการ โครงสร้างเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับเป้าหมาย ทรัพยากร (เวลา เงิน คน) ขึ้นอยู่กับสมาชิกเครือข่าย ว่าต้องการให้มีการจัดองค์การอย่างไร ถ้าหากสมาชิกอยากแลกเปลี่ยนข่าวสารอย่างเดี๋ยวกี่ง่าย แต่เครือข่ายจำนวนมากต้องการ โครงสร้างที่เป็นทางการเพื่อบรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะว่าถ้าหากว่าต้องการประสานกิจกรรมของสมาชิกด้วย เพื่อจะได้หลีกเลี่ยงการทำงานซ้ำซ้อน อย่งไรก็ดี เครือข่ายไม่ใช่อะไรที่เคร่งคัดเข้มงวด สามารถเปลี่ยนแปลงได้ บางเครือข่ายอาจจะเริ่มต้นแบบหลวม ๆ นานเข้าก็เริ่มเป็นระบบและเป็นทางการมากขึ้น บางเครือข่ายอาจจะตรงกันข้าม คือเริ่มต้นแบบเป็นทางการ และค่อย ๆ เป็นเครือข่ายแบบหลวม ๆ และไม่เป็นทางการในที่สุด ขึ้นอยู่กับสมาชิกว่าเป็นแบบไหน แต่ข้อจำกัด และปัญหาของเครือข่าย

การรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน. ค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2561, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title> กล่าวว่า มูลเหตุที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่มพบว่าการรวมกลุ่มของประชาชนที่ทำกิจกรรมร่วมกันในการพัฒนาชุมชนจนกระทั่งประสบความสำเร็จเป็นชุมชนที่เข้มแข็งเกิดจากมูลเหตุสำคัญหลายประการ ได้แก่ การต้องการรายได้เพิ่มเติม เป็นมูลเหตุหลักที่พบในชุมชนเกือบทุกแห่งที่สำรวจ เนื่องจากคนในชุมชนมีรายได้ไม่พอเพียงต่อการครองชีพ คนในชุมชนมีปัญหาด้านสุขภาพ จึงรวมกลุ่มขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้นำชุมชนต้องการแก้ไขปัญหานี้ในชุมชน โดยกระตุ้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนตั้งแต่การร่วมคิดร่วมทำ ตลอดจนแก้ไขปัญหา ได้รับคำแนะนำ ส่งเสริม และสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งพบว่า เป็นหน่วยงานของภาครัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชน จะเป็นกลไกสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดการรวมตัว และรวมกลุ่มกัน อีกทั้งเป็นการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นการรวมกลุ่มเพื่อสืบทอดศิลปวัฒนธรรมไปยังรุ่นลูกหลาน รวมทั้งเพื่อเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ความต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยร่วมกันอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาแหล่งต้นน้ำ ลำธาร การอนุรักษ์ป่าชายเลน การรักษาระบบนิเวศชายฝั่ง กระแสเปลี่ยนแปลงของสังคมกระแสเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เห็นได้ชัดเจน

เสรี พงศ์พิศ (2555, หน้า 204) กล่าวว่า โครงข่ายของเครือข่ายเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ข้อแตกต่างอยู่ที่ว่าเครือข่ายเป็นทางการมีโครงสร้างการประสานงานเป็นทางการ ขณะที่เครือข่ายไม่เป็นทางการ โครงสร้างเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับเป้าหมาย ทรัพยากร (เวลา เงิน คน) ขึ้นอยู่

กับสมาชิกเครือข่ายว่าต้องการให้มีการจัดองค์การ ถ้าหากสมาชิกอยากแลกเปลี่ยนข่าวสาร แต่เครือข่ายส่วนมากต้องการเครือข่ายที่เป็นทางการเพื่อบรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะว่าถ้าหากต้องประสานกิจกรรมของสมาชิกด้วย เพื่อจะได้หลีกเลี่ยงการทำงานซ้ำซ้อน อย่างไรก็ตาม เครือข่ายไม่ใช่ อะไรที่เคร่งครัดเข้มงวด สามารถเปลี่ยนแปลงได้ บางเครือข่ายอาจจะเริ่มต้นแบบหลวมๆ เป็นการช่วยเหลือกันในหมู่เครือข่ายสหกรณ์

เสรี พงศ์พิศ (2552, หน้า128) กล่าวว่า การวางแผนยุทธศาสตร์ช่วยจัดลำดับความสำคัญ และปัญหาของความต้องการต่าง ๆ รวมทั้งลำดับความเร่งด่วน และกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน โดยมีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดแผนงานกิจกรรมที่เกิดขึ้นร่วมกันสามารถเกิดเป็นจริงได้

เดส์คาสส์ –นิวตัน และฟริตจ็อฟ คาปรา (2550, หน้า 230) การเปลี่ยนจากการเติบโตด้านวัตถุเป็นการเติบโตด้านกำลัง ได้รับการสนับสนุนจากขบวนการศึกษากายมนุษย์ เช่น การเข้าถึงตนเองที่เป็นจริง การเอื้อเพื่อผู้อื่น และความสำคัญที่เปลี่ยนด้วยความรัก เพราะมนุษย์มีความต้องการการดำรงอยู่ และมีความต้องการคล้าย ๆ กัน หากแต่ฟื้นฟูความตระหนักรู้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งทางวัฒนธรรมของเรา สิ่งใหม่ที่อาจขยายการพัฒนาให้กว้างและครอบคลุม เช่น คิกระดับโลก แต่ทำระดับท้องถิ่น การเปลี่ยนจากการเติบโตทางวัตถุเป็นการเติบโตด้านกำลังได้รับการสนับสนุนจากขบวนการศึกษากายมนุษย์ในชุมชน เช่น การเข้าถึงตนเองที่เป็นจริง การเอื้อเพื่อผู้อื่น การเสียสละ และความสัมพันธ์ที่เปี่ยมด้วยความรัก

มนัสชัย กิริติผจร และคณะ (2546, หน้า 225) ได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวว่า เป็นแนวทางการปฏิบัติของประชาชนชาวไทยในทุกระดับ ทั้งนี้ยังรวมไปถึงภาครัฐที่มีหน้าที่ในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไป เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี การพัฒนาหลักตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่ในทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลการสร้างภูมิคุ้มกัน ตลอดจนใช้ความรู้ควบคู่คุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจ และการปฏิบัติในชีวิตเป็นการบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ในโลกปัจจุบัน ระดมเงินทุนจากสมาชิก และใช้เงินทุนของสมาชิมาดำเนินกิจการอย่างคุ้มค่าไม่มุ่งหวังผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากเกินไป สหกรณ์ ถือได้ว่าเป็นองค์กรที่ประกอบธุรกิจตามหลักความเป็นเอกภาพ มีความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีความหลากหลาย จึงอาจกล่าวได้ว่า สหกรณ์ คือองค์กรหนึ่งที่มีส่วนในการกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้สหกรณ์ยังเป็นองค์กรธุรกิจที่ไม่เพียงแต่ส่งผลกำไรแก่สมาชิก และผู้ถือหุ้นเท่านั้น ยังย้อนกลับไปสู่สมาชิกที่ทำธุรกิจกับสหกรณ์อีกด้วย ดังนั้นการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์จึงมีส่วนในการสร้างความเจริญรุ่งเรืองเรื่องทางเศรษฐกิจในชุมชน ซึ่งเอื้อประโยชน์ตามสภาพแวดล้อมของชุมชนนั้นๆ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ ประกาศว่า สหกรณ์เป็นองค์กรอิสระของกลุ่มบุคคลซึ่งรวมกันด้วยความสมัครใจเพื่อสนองความต้องการ และมีจุดมุ่งหมายร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เป็นการดำเนินธุรกิจที่พวกเขาเป็นเจ้าของร่วมกันบริหาร และควบคุมตามแนวทาง

ประชาธิปไตยโดยสมาชิก ร่วมกันออม ร่วมกันลงทุน ร่วมกันผลิต ร่วมกันขาย ฯลฯ และแบ่งกำไร ตามสัดส่วนที่เป็นธรรมตามระบอบประชาธิปไตย ทางเศรษฐกิจได้ช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ ในสังคม รวมทั้งลดปัญหาความยากจนในชุมชนได้ ในปัจจุบันระบบสหกรณ์ยังเป็นทางเลือก สำหรับการออมเงินของสมาชิก เพราะผลประโยชน์ของสมาชิก คือ เป้าหมายหลักในการดำเนินงาน สหกรณ์รัฐบาลที่มีแนวคิดก้าวหน้าล้วนพยายามพัฒนาสหกรณ์ ระบบสหกรณ์ ระบบกองทุน หมู่บ้าน ระบบธนาคารชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เพราะเป็นแนวทางที่จะ แก้ไขปัญหาความยากจน และพัฒนาประเทศได้ดีกว่าแนวทางทุนนิยม รวมทั้งเสริมสร้างความ เข้มแข็งในการรับมือกับด้านมืดของสิ่งที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ และดูเหมือนจะเป็นความหวังหนึ่ง ของสังคมที่จะสามารถรับมือกับนโยบายประชานิยมที่สร้างความอ่อนแอของประชาชนให้กับภาค เศรษฐกิจ การรวมตัวกันเป็นสหกรณ์ต้องเข้มแข็งทั้งผลประกอบการทั้งจิตสำนึกในการรวมกลุ่ม เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการคือ “ระบบเศรษฐกิจภาคประชาชน” ตามนโยบาย พื้นฐานด้านเศรษฐกิจของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในมาตรา 84 ระบุประการ หนึ่งว่ารัฐต้องส่งเสริมสนับสนุน และคุ้มครองให้เป็นอิสระ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของ ระบบสหกรณ์ ที่มีผลต่อโครงสร้างพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนา ระบบสหกรณ์ พัฒนาการรวมกลุ่มของประชาชน เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองระดับชุมชน และสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2555, หน้า170-175) ได้ระบุแนวทางการส่งเสริมสหกรณ์เพื่อ สร้างคุณค่า และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีแก่ประชาคม ส.ส.ท. เป็นปัจจัยสนับสนุนการจัดการ ของสหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยภายใน แบ่งได้ดังนี้ ด้านคุณลักษณะของสมาชิก สมาชิกต้อง อาศัยอยู่ในพื้นที่เท่านั้น ด้านลักษณะการเป็นลูกจ้างสหกรณ์ สหกรณ์มีการพิจารณาบุคคลที่มีความรู้ และวุฒิการศึกษาเหมาะสมตามตำแหน่งงาน คุณลักษณะของคณะกรรมการดำเนินงาน มีการ คัดเลือกคณะกรรมการดำเนินการมาจากการลงคะแนนของสมาชิก ปัจจัยภายนอก แบ่งได้ดังนี้ ด้านการสนับสนุนของรัฐ และท้องถิ่น สหกรณ์ดำเนินงานด้วยตนเองเป็นหลัก ภาครัฐเข้ามา สนับสนุนสหกรณ์บ้างเล็กน้อย ด้านการจัดการการตลาด สหกรณ์ดำเนินการขาย สหกรณ์ ประชาสัมพันธ์ ในลักษณะการบอกต่อกันในกลุ่มลูกค้า หรือสมาชิก ด้านการสนับสนุนของสถาบัน การเงิน สหกรณ์ใช้วงเงินสินเชื่อกับ ธ.ก.ส.เพียงแหล่งเดียว ซึ่งเพียงพอต่อการดำเนินงานสหกรณ์

จากแนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์บริการที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า แนวคิดสหกรณ์ มีความสำคัญก่อเกิดการพัฒนารูปร่างของชุมชน สหกรณ์ คือองค์กรที่มีส่วนในการกระตุ้นการ เจริญเติบโตในระบบเศรษฐกิจของชุมชน การดำเนินงานสหกรณ์ มีความแตกต่างจากธุรกิจ อื่น ๆ ที่มุ่งเน้นการตอบสนองแต่ด้านปัจจัยทางการเงินเป็นหลัก แต่สหกรณ์เป็นการระดมเงินทุน จากสมาชิก และใช้เงินทุนของสมาชิกรับมาดำเนินการอย่างคุ้มค่าไม่มุ่งหวังแต่ประโยชน์ ทางเศรษฐกิจมากเกินไป สหกรณ์จึงถือได้ว่าเป็นองค์กรที่ประกอบธุรกิจ มีความเป็นเอกภาพ ดังนั้น การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ซึ่งเอื้อประโยชน์ย้อนกลับไปสู่สมาชิก ชุมชน และประเทศชาติ

ทฤษฎีความพึงพอใจของสมาชิก

ชรีณี เคชจินดา (2536, หน้า 25) ได้กล่าวไว้ว่า อันความพึงพอใจนั้น หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้น เมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนอง หรือลดลงเมื่อความต้องการนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง และพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความชอบใจพอใจ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538, หน้า 18) ได้กล่าวไว้ว่า ความพอใจของลูกค้าเป็นระดับ ความรู้สึกของผู้รับบริการซึ่งประกอบด้วย ดังนี้

1. ความพอใจของความสะดวกที่ได้รับจากการบริการ
2. ความพอใจต่อการประสานงานของผู้ให้บริการ
3. ความพอใจในการต้อนรับและเอาใจใส่ของผู้ให้บริการ
4. ความพอใจกับข้อมูล และข่าวสารที่ได้รับ
5. ความพอใจต่อคุณภาพการบริการ
6. ความพอใจต่อการใช้บริการใช้จ่ายในการบริการ

อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ (2548, หน้า 177) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ ของผู้รับบริการเป็นสิ่งที่ผู้รับบริการจะแสดงออกในทางบวก หรือลบ จากสิ่งที่ได้รับจากการบริการ และการนำเสนอการบริการ โดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่คาดหวังไว้ ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามปัจจัยแวดล้อม และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างการบริการ ได้แก่

1. ผลិតภัณฑ์บริการ ในการนำเสนอการบริการจะต้องมีผลิตภัณฑ์บริการที่มีคุณภาพ และระดับการให้บริการที่ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการ โดยผู้ให้บริการต้องแสดงให้เห็นให้ผู้รับบริการเห็นถึงความเอาใจใส่ และจริงใจต่อการสร้างเสริมคุณภาพของผลิตภัณฑ์บริการที่จะส่งมอบให้แก่ผู้รับบริการ

2. ราคาค่าบริการ ความพึงพอใจของผู้รับบริการเกิดจากการประเมินคุณภาพ และรูปแบบของการบริการเทียบกับราคาค่าบริการที่จะต้องจ่ายออกไป โดยผู้ให้บริการจะต้องกำหนดราคาค่าบริการที่เหมาะสมกับคุณภาพของการบริการ และเป็นไปตามเต็มใจที่จะจ่ายของผู้รับบริการ ค่าบริการจะถูก หรือแพงขึ้นอยู่กับความสามารถในการจ่าย และเจตคติต่อราคาของผู้รับบริการ

3. สถานที่บริการ ผู้ให้บริการจะต้องมองหาสถานที่ในการให้บริการ ที่ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก มีสถานที่ที่กว้างขวางเพียงพอ และต้องคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการ ในทุกด้าน เช่น การมีสถานที่จอดรถ หรือการให้บริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งทำให้ประเด็นด้านสถานที่ให้บริการลดลงไปได้ เป็นต้น

4. การส่งเสริมแนะนำบริการ ผู้ให้บริการจะต้องให้ข้อมูลข่าวสารในเชิงบวกแก่ผู้รับบริการ ทั้งในด้านคุณภาพ และการให้บริการ ภาพลักษณ์ของการให้บริการผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับบริการได้นำข้อมูลเหล่านี้ไปช่วยประเมินเพื่อตัดสินใจใช้บริการต่อไป

5. ผู้ให้บริการ จะต้องตระหนักตนเองว่ามีส่วนสำคัญในการสร้างให้เกิด ความพึงพอใจในการบริการของผู้รับบริการ โดยในการกำหนดกระบวนการจัดการ การวางรูปแบบการบริการ จะต้องคำนึงถึงผู้รับบริการเป็นสำคัญ ทั้งแสดงพฤติกรรมบริการ และเสนอบริการที่ลูกค้าต้องการด้วยความสนใจ เอาใจใส่ อย่างเต็มที่ด้วยจิตสำนึกของการบริการ

6. สภาพแวดล้อมของการบริการ โดยในการกำหนดกระบวนการจัดการ ผู้ให้บริการจะต้องสร้างให้เกิดความสวยงามของ อาคารสถานที่ผ่านการออกแบบ ตกแต่ง การแบ่งพื้นที่อย่างเหมาะสมลงตัวสร้างให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร ผู้ให้บริการ และสื่อภาพลักษณ์เหล่านี้ออกไปสู่ผู้รับบริการอีกด้วย

7. กระบวนการบริการ ผู้ให้บริการต่างมุ่งหวังให้เกิดความมีประสิทธิภาพของการจัดการระบบการบริการเพื่อเพิ่มความคล่องตัว และความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างถูกต้อง มีคุณภาพ โดยการนำบุคลากร เทคโนโลยี เข้ามาร่วมกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการ และหวังต่อประสิทธิผลที่เกิดขึ้นต่อผู้รับบริการ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกของมนุษย์ที่ถูกใจ ซึ่งชอบตามที่ตนเองคาดหวัง มุ่งหวังไว้ มีความรู้สึกดีเป็นด้านบวก กับการบริการที่ได้รับจนมีความรู้สึกปลื้มใจประทับใจในบริการนั้น และอาจแบ่งความพึงพอใจของผู้รับบริการออกได้เป็น 2 ระดับด้วยกันคือ 1) ความพึงพอใจที่ตรงกับความคาดหวัง เป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการจะต้องจัดให้ ตามความคาดหวังของผู้รับบริการ และระวังไม่ให้เกิดสิ่งที่ดีกว่าความคาดหวังนั้น เพื่อให้ผู้รับบริการรู้สึกยินดี และมีความสุขกับการมารับบริการนั้น 2) ความพอใจที่เกิดขึ้นเกิดความคาดหวัง เป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการมุ่งหวังที่จะสร้างให้เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้รับบริการมีความรู้สึกปลื้มใจ หรือประทับใจในบริการที่ได้รับ ซึ่งเกินความคาดหวังที่ตั้งใจไว้ ในการให้บริการบางครั้งอาจไม่ก่อให้เกิดความพึงพอใจกับมนุษย์ทุกคน อันจากความคิด ความเป็นมา ประสบการณ์ของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน จึงทำให้ความพึงพอใจของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน กล่าวคือ ความพึงพอใจของบุคคลหนึ่ง ๆ อาจเป็นความไม่พึงพอใจ หรือพึงพอใจน้อยกว่า กับอีกบุคคลหนึ่งได้ หรือกล่าวอีกได้ว่า ความพึงพอใจเป็นอัตลักษณ์ประจำตัวของบุคคลต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้เช่นกัน เพราะบุคคลมีความหลากหลายย่อมจะมีความพอใจ และไม่พอใจแตกต่างกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อับดุลรอหิม สะแต (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการดำรงอยู่ของสหกรณ์อิสลามในพื้นที่จังหวัดยะลา กรณีศึกษาสหกรณ์ อัล-อามีน จำกัด ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของสหกรณ์จะเน้นหลักการสหกรณ์เป็นภารกิจที่ต้องสนองตอบแก่บรรดาผู้เป็นสมาชิก ซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์ นอกจากจะต้องมีความเข้าใจในหลักการสหกรณ์แล้วยังต้องมีความเข้าใจเรื่องสหกรณ์เป็นสำคัญด้วย โดยภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องเป็นศูนย์กลางทางวิชาการในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่สมาชิกสหกรณ์อย่างแท้จริง การดำรงอยู่ของสหกรณ์ยังอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถปิดบัญชีได้ตามกฎหมายกำหนดเป็นประจำทุกปี ด้วยปัจจัยสำคัญจากการก่อเกิด เป็นการเกิดจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน เกิดจากการรวมกลุ่มของกลุ่มบุคคลในชุมชนเดียวกัน มีความคิด และความต้องการในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม อย่างเดียวกัน อย่างแท้จริง

โครงสร้างขบวนการสหกรณ์ไทย (2554, บทคัดย่อ) ค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2560, จาก <http://eprints.utcc.ac.th/1105/1/1105fulltext> กล่าวว่า ปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสหกรณ์ของบุคลากรยังไม่เพียงพอที่จะปฏิบัติ งานในฐานะมืออาชีพได้ถึงแม้ว่าจะมีหลายหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้การส่งเสริมด้านการศึกษาอบรมใน ขบวนการสหกรณ์แต่ยังไม่มีการแบ่งหน้าที่การฝึกอบรมว่าหน่วยงานใดรับผิดชอบในการจัดการอบรม ระดับใด การจัดอบรมจึงมีความซ้ำซ้อนกัน 2) สหกรณ์ไม่สามารถร่วมมือช่วยเหลือกันในลักษณะเครือข่ายมีการเชื่อมโยงเครือข่ายในการทำธุรกิจค่อนข้างน้อยทั้งในประเภทเดียวกัน และต่างประเภทกันจึงทำให้อำนาจการต่อรองขาดประสิทธิภาพ 3) ไม่มีหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในขบวนการสหกรณ์ให้เป็นระบบเดียวกัน ไม่มีฐานข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร และสินค้าในขบวนการสหกรณ์ เนื่องจากยังไม่มีระบบสารสนเทศที่เชื่อมโยงกัน 4) สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยไม่มีสาขาภาค จึงทำให้ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนในการดำเนินงานของสหกรณ์ได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายบางมาตรายังเป็นอุปสรรคในการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเป็นองค์กรสหกรณ์สูงสุด (Apex Cooperative Organization) ความเข้มแข็ง และประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กรนี้เป็นมาตรวัดความเจริญก้าวหน้า และการพึ่งตนเองของขบวนการสหกรณ์ในประเทศได้เป็นอย่างดี องค์กรนี้ต้องมีลักษณะเป็นสหกรณ์ที่แท้จริง และสามารถแสดงบทบาทเป็นผู้นำ รวมทั้งเป็นตัวแทน และเป็นปากเสียงของขบวนการสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ จะต้องทำหน้าที่ส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์ การให้คำแนะนำ การศึกษาอบรม และการติดต่อสัมพันธ์กับรัฐบาล ส่วนราชการ หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ และประการสำคัญ ต้องทำหน้าที่ส่งเสริมอุดมการณ์สหกรณ์ ถึงแม้จะมีข้อจำกัดมากมายในเรื่องข้อกฎหมายที่ใช้อยู่ใน ปัจจุบันแต่ก็มีช่องทางที่จะทำให้สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยมีการดำเนินงานในฐานะที่เป็น องค์กรสูงสุดของขบวนการสหกรณ์ได้

โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ใน ขบวนการสหกรณ์ และหน่วยงานที่อยู่นอกขบวนการสหกรณ์ทั้งภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชน ในการช่วยให้เกิดการพัฒนาระบบการสหกรณ์ไทยให้เข้มแข็ง และไม่ขัดต่อกฎหมาย เพื่อเป็นการแก้ปัญหา ในขบวนการสหกรณ์ และพัฒนาให้ขบวนการสหกรณ์เจริญก้าวหน้า

ศุขญา ควระระงับ (2557, บทคัดย่อ) ค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2560 จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/vrurdihsjournal/article/view/27961> ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตกับการใช้บริการของสมาชิกต่อสหกรณ์ กรณีศึกษาสหกรณ์โคนมมวกเหล็ก จำกัด ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกได้เข้าร่วมอบรมกับสหกรณ์ด้านการเก็บรักษาคุณภาพ และการเก็บรักษาผลผลิตกับสหกรณ์ทุกครั้ง คุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์โคนมมวกเหล็ก จำกัด คุณภาพชีวิตทั้ง 7 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านความมั่นคงเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านครอบครัว ด้านสุขอนามัย ด้านความสงบสุขทางใจที่สัมผัสได้จากจิตใจที่สงบเยือกเย็น ด้านการศึกษา และด้านความพึงพอใจในชีวิต คุณภาพชีวิตโดยรวมของสมาชิก พบว่า มีคุณภาพชีวิตในระดับดี การใช้เงินกู้ยืมจากสหกรณ์ การขายน้ำมันดิบให้แก่สหกรณ์ การซื้อผลิตภัณฑ์จากสหกรณ์ และการใช้บริการด้านการอบรมให้ความรู้จากสหกรณ์ มีผลต่อคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์

ปริญญา ขวัญทองยิ้ม (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มของชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนคลองเป็ยะ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า การที่จะผลักดันแนวความคิดการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งกลายเป็นกระบวนการทัศน์การพัฒนาของสังคมไทยในปัจจุบัน และนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้นั้น ปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่ง คือ กระบวนการในการพัฒนามนุษย์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของชุมชน ที่จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อพิจารณาสภาพองค์ความรู้ดังกล่าวที่มีอยู่ในปัจจุบัน กลับพบว่า ยังไม่เพียงพอที่จะอธิบายให้เข้าใจถึงปรากฏการณ์ในเรื่องนี้ ถึงแม้ว่าจะมีข้อมูลเชิงประจักษ์ของชุมชนไทย จำนวนอยู่ไม่น้อย ที่กระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ ตลอดจนการศึกษาวิจัยจำนวนหนึ่งได้แสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้ในการปรับตัว และแก้ปัญหาของชุมชนได้เป็นอย่างดี ทำให้สมาชิกของชุมชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีความสุข พึ่งตนเองได้ รักษาสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพสมดุล แม้อยู่ภายใต้การครอบงำของกระแสพัฒนาที่มุ่งเน้นความทันสมัยก็ตาม แต่ความรู้ที่มีอยู่นั้นก็ยังไม่ผสมผสานกันอย่างเป็นระบบ และรอบด้านเพียงพอที่จะเป็นฐานความคิดในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนได้

ธรรมรัตน์ อรุณสินประเสริฐ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์ กรณีศึกษาสหกรณ์หมู่บ้านสหพร จำกัด จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า เป็นที่ทราบกันดีว่าสหกรณ์เกิดจากการรวมกลุ่มของประชาชนที่มีความต้องการร่วมกันทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม รวมถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม ระบบสหกรณ์เป็นต้นแบบของการดำเนินการกิจการที่รักษาความมั่นคง และยั่งยืน ของระบบเศรษฐกิจโดยรูปแบบการดำเนินงานสหกรณ์นั้นมีความแตกต่างจากธุรกิจอื่น ๆ ที่มุ่งเน้นการต้อง

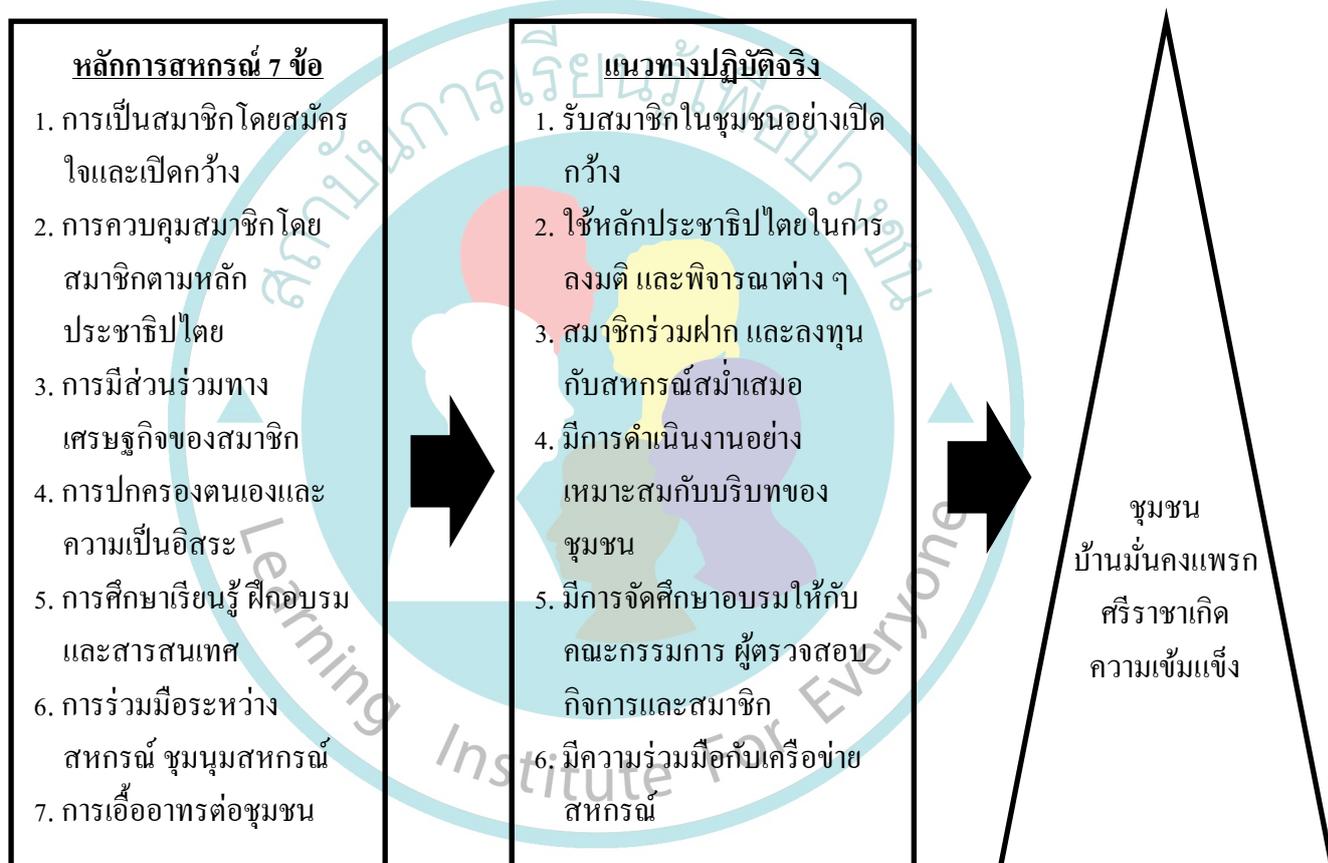
สนองจากปัจจัยด้านการเงินเป็นหลัก แต่สหกรณ์เป็นการพึ่งพาตน เป็นรากฐานสำคัญของชีวิต การพึ่งตนเองจึงเป็นการจัดการชีวิตให้สัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสมสัมพันธ์กับคน สังคม และธรรมชาติรอบ ๆ ตัวเรา พึ่งตนเอง จึงหมายถึง การมีสวัสดิการ และความมั่นคงให้กับชีวิตของตนเอง

การพัฒนารูปแบบประเมินการบริหารจัดการของสหกรณ์เคหสถานชุมชนคลองลาดพร้าว (2561, Abstract) ค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2561 , จาก <http://journal.svit.ac.th/index.php/1/article/view/213> ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของสหกรณ์ตามหลักกรรมมาภิบาล 10 องค์ประกอบ คือ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักความรับผิดชอบ หลักการกระจายอำนาจ/การมอบอำนาจ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักจิตตารมณ์ และคุณธรรม ซึ่งมุ่งเน้นเครื่องมือชีวิตเป็นรูปธรรม สามารถวัดเป็นเชิงปริมาณ และมีข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงให้เห็นได้ชัดเจน เพื่อส่งเสริมให้สหกรณ์ชุมชนเคหสถานมีระบบเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

กรรมมาภิบาลกับการบริหารงานสหกรณ์งานสหกรณ์เกษตร กรณีศึกษาสหกรณ์ชาวนาวชิรบุรี จำกัด (2553, บทคัดย่อ) ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการพัฒนาตามแนวคิด หลักการ และวิธีการของสหกรณ์ โดยพบว่าสหกรณ์ฯ เกิดจากการรวมตัวของคนยากจน โดยเจ้าหน้าที่อาสาสมัครเพื่อสังคมเข้าไปให้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ โดยร่วมกันดำเนินธุรกิจต่าง ๆ และช่วยเหลือกันเองในหมู่สมาชิกสหกรณ์ ในรูปแบบการดำเนินงานของการมีส่วนร่วมของประชาชน และการเสนอความคิดเห็นภายในสหกรณ์ในรูปแบบประชาธิปไตย การบริหารงานของสหกรณ์ชาวนาวชิรบุรี จำกัด มีแนวคิดที่ใช้สหกรณ์เป็นเครื่องมือในการรวมสมาชิก มาร่วมคิดร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน มีการดำเนินงานที่มีลักษณะของหลักกรรมมาภิบาล แต่อย่างไรก็ตามหลักกรรมมาภิบาล มีองค์ประกอบหลายด้าน สหกรณ์ฐานะที่เป็นองค์กรธุรกิจที่ไม่แสวงหาผลกำไร การพิจารณาจึงมุ่งไปที่หลักความ โปร่งใส และหลักความสามารถในการตรวจสอบได้ ซึ่งสหกรณ์มีความโดดเด่นเป็นพิเศษ คือ การบริหารงานที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต จากรายงานวิจัยพบว่า มีลักษณะความ โปร่งใส และตรวจสอบได้อยู่ตลอด ทั้งในด้านระบบบัญชี และการเงิน สหกรณ์ทั้งการดำเนินงานต่าง ๆ จนเป็นที่ยอมรับของสมาชิกสหกรณ์ และฝ่ายราชการที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการทำงานของสหกรณ์ ปัจจัยที่สนับสนุนให้สหกรณ์บริหารงานที่มีลักษณะของหลักกรรมมาภิบาลพิจารณาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ 3 กลุ่ม คือ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินงาน ผู้จัดการ และองค์กรภาคีที่ทำงานร่วมกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาชุมชนบ้านมั่นคงแพรทศรัราช ในบทบาทของ สหกรณ์บริการชุมชนแพรทศรัราช จำกัด ที่ส่งผลในการพัฒนาชุมชนแพรทศรัราช ดังนั้น จึงมี กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยยึดหลักของสหกรณ์ 7 ข้อ ในการดำเนินงานของสหกรณ์บริการ ชุมชนแพรทศรัราช จำกัด ที่ส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องบทบาทของสหกรณ์ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษา สหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ พูดคุยสัมภาษณ์บุคคลให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการคำตอบ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของสหกรณ์ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จ และปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานสหกรณ์ และแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

รูปแบบในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาบทบาทของสหกรณ์ ในการสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชน กรณีศึกษาสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท การดำเนินงานของสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด ตั้งแต่ชุมชนแห่งนี้ได้เริ่มก่อตั้งเป็นชุมชนบ้านมั่นคงแพรคศรีราชา

วิธีการและเทคนิคที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด/หลักคิด/งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการกำหนดกรอบแนวความคิด วิธีการเก็บข้อมูลการวิจัย การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย การรวบรวมข้อมูลการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย และการเขียนรายงานการวิจัย
2. ติดต่อ และประสานงาน สร้างความเข้าใจกับสมาชิก และคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด ที่เข้าอยู่ในโครงการบ้านมั่นคงแพรคศรีราชา
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล โดยข้าพเจ้าได้ใช้เครื่องมือในการหา และเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (ดูภาคผนวก ก) และแบบสัมภาษณ์ (ดูภาคผนวก ข)

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยนี้ คือสมาชิกที่ได้อาศัยอยู่ตามสามโนประชากร ทั้งหมด 30 ครอบครัว และคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด จำนวน 9 คน และเข้าอยู่อาศัยในชุมชนบ้านมั่นคงแพรคศรีราชา ตำบลแพรคศรีราชา อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดชัยนาท

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ก. สมาชิกสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชาจำนวน 30 คน โดยขอให้มีส่วนแทนอาสาช่วยตอบคำถามครอบครัวละ 1 คน และ ข. คณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งได้ออกแบบครอบคลุมประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามระดับความพึงพอใจในการดำเนินงานของสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชาจำกัด โดยสอบถามตามหลักการของสหกรณ์ 7 ข้อ ซึ่งเป็นมาตรฐานในการดำเนินงานของระบบสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ใช้ในการประเมินการดำเนินงานของสหกรณ์ทุกประเภท และให้ความหมายของการให้คะแนนเป็น 5 ระดับ

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ค่าร้อยละ 4.50-5.00 = 5 คะแนน สมาชิกพึงพอใจในการดำเนินงานระดับมากที่สุด

ค่าร้อยละ 3.50-4.49 = 4 คะแนน สมาชิกพึงพอใจในการดำเนินงานระดับ มาก

ค่าร้อยละ 2.50-3.49 = 3 คะแนน สมาชิกพึงพอใจในการดำเนินงานระดับปานกลาง

ค่าร้อยละ 1.50-2.49 = 2 คะแนน สมาชิกพึงพอใจในการดำเนินงานระดับน้อย

ค่าร้อยละ 1.00-1.49 = 1 คะแนน สมาชิกพึงพอใจในการดำเนินงานระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามสมาชิกเกี่ยวกับความพึงพอใจในด้านการมีส่วนร่วม 1. ประโยชน์ที่สมาชิกได้รับจากสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในกิจการของสหกรณ์ 2. ความพอใจกับการร่วมกันของสมาชิกในระดับใด 3. การตอบสนองของสหกรณ์ต่อความต้องการของสมาชิก 4. สมาชิกพอใจในการได้รับข่าวสารจากสหกรณ์ไปยังสมาชิกสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด ระดับใด

ตอนที่ 4 สอบถามปัญหาปลายเปิดที่เกี่ยวกับปัญหาที่สมาชิกได้รับ และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยให้สมาชิกรายละ 1 คน นำหน้าตามลำดับความสำคัญของปัญหาที่ได้รับ พร้อมให้เสนอข้อแนะนำในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

เกณฑ์ในการให้ความหมายแบบสอบถามมีดังนี้

หมายเลข 1	หมายถึง	มีความสำคัญของปัญหามาก
หมายเลข 2	หมายถึง	มีความสำคัญของปัญหาปานกลาง
หมายเลข 3	หมายถึง	มีความสำคัญของปัญหาน้อย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ใช้ค่าร้อยละ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขอความร่วมมือจากสมาชิกสหกรณ์บริการชุมชนแพรงศรีราชา จำกัด ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านมั่นคงแพรงศรีราชา ตำบลแพรงศรีราชา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

1.2 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลตามแบบสอบถามจากตัวแทนครอบครัวละ 1 คน และเข้าสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ กับคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์ ซึ่งทั้งหมดเป็นสมาชิกในชุมชนบ้านมั่นคงแพรงศรีราชา ด้วยตัวเอง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ทำการแยกข้อมูลในแต่ละกลุ่มคำถามวิจัยแต่ละข้อ ซึ่งถ้าข้อมูลมีคำตอบหลายคำตอบก็จะนำคำตอบนั้น ๆ รวมลงไปในกลุ่มอื่น ๆ ด้วย จากนั้นนำคำตอบของแต่ละกลุ่มมาตีความออกมาว่ามีแนวโน้มทางด้านใด ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แสดงลักษณะส่วนบุคคล ใช้วิธีการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 แสดงคำถามที่เกี่ยวข้องกับปฏิบัติตามหลักการสหกรณ์ 7 ข้อ ของสหกรณ์บริการชุมชนแพรงศรีราชา จำกัด ใช้วิธีการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 แสดงข้อสอบถามความพึงพอใจต่อการดำเนินของสหกรณ์บริการชุมชนแพรงศรีราชา จำกัด

ตอนที่ 4 แสดงข้อสอบถามแบบปลายเปิดโดยจัดลำดับปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิก พร้อมรับข้อแนะนำของสมาชิก ในการแก้ไขปัญหา กับสหกรณ์บริการชุมชนแพรงศรีราชา จำกัด

3. การเขียนรายงานวิจัย

การเขียนรายงานการวิจัย เป็นการเขียนแบบพรรณนา จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น และแสดงเป็นตารางข้อมูล เพื่อให้เห็นบริบท และสามารถสื่อความหมาย โดยข้าพเจ้าจะบรรยาย

จากกลุ่มข้อมูลแต่ละกลุ่มคำถามวิจัย ข้างเข้าได้แยกประเภท ดังนี้ กลุ่มที่ 1 บทบาทของสหกรณ์ต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กลุ่มที่ 2 ปัจจัยที่ส่งเสริม และปัญหาอุปสรรคในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบ้านมั่นคงแพรคศรีราชา กลุ่มที่ 3 แนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา

สถานที่ในการวิจัย

ชุมชนบ้านมั่นคงแพรคศรีราชา ตำบลแพรคศรีราชา อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดชัยนาท

ระยะเวลาการดำเนินการวิจัย

เดือนมกราคม 2560 –เดือนมกราคม 2561

ปฏิทินการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 3.1 แสดงปฏิทินการปฏิบัติงานวิจัย

กิจกรรม/ขั้นตอน การดำเนินงาน	เดือนมกราคม 2560 – เดือนมกราคม 2561												
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.
1. ศึกษาเอกสาร	← →												
2. ติดต่อ/ ประสานงาน	← →												
3. สร้างเครื่องมือ		← →											
4. เก็บข้อมูล				← →									
5. ประมวลผล									← →				
6. เขียนรายงาน วิจัย												← →	

หมายเหตุ : กิจกรรมนี้อาจมีการยืดหยุ่นให้เข้ากับสถานที่และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของการลงปฏิบัติงานวิจัย

การนำเสนอข้อมูล

เป็นการนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาตามผลแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผู้วิจัย ขอเสนอผลการวิจัย เรื่องบทบาทของสหกรณ์ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษา สหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรียาชา จำกัด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท แสดงตามเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ดังต่อไปนี้

ผลจากแบบสอบถามสมาชิกสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรียาชา จำกัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นสอบถาม ซึ่งได้ออกแบบครอบคลุมประเด็นตามวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามระดับความพึงพอใจในการดำเนินงานของสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรียาชาจำกัด โดยสอบถามตามหลักการของสหกรณ์ 7 ข้อ 1. การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจ และเปิดกว้าง 2. การควบคุมสมาชิกโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย 3. การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก 4. การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ 5. การศึกษาเรียนรู้ ฝึกอบรม และสารสนเทศ 6. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ ชุมชนสหกรณ์ 7. การเอื้ออาทรต่อชุมชน ซึ่งเป็นข้อบังคับในการดำเนินงานของสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรียาชาจำกัด ตามที่ได้จดทะเบียนไว้กับนายทะเบียนสหกรณ์จังหวัดชัยนาท ใช้ในการประเมินการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามประมาณค่าร้อยละ ตามวิธีการจัดระดับชั้นสหกรณ์ ฝ่ายส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ค่าร้อยละ 4.50-5.00	= 5 คะแนน	สมาชิกพึงพอใจในการดำเนินงานระดับมากที่สุด
ค่าร้อยละ 3.50-4.49	= 4 คะแนน	สมาชิกพึงพอใจในการดำเนินงานระดับ มาก
ค่าร้อยละ 2.50-3.49	= 3 คะแนน	สมาชิกพึงพอใจในการดำเนินงานระดับปานกลาง
ค่าร้อยละ 1.50-2.49	= 2 คะแนน	สมาชิกพึงพอใจในการดำเนินงานระดับน้อย
ค่าร้อยละ 1.00-1.49	= 1 คะแนน	สมาชิกพึงพอใจในการดำเนินงานระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามสมาชิกเกี่ยวกับความพึงพอใจในด้านการมีส่วนร่วม 1. ประโยชน์ที่สมาชิกได้รับจากสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในกิจการของสหกรณ์ 2. ความพอใจกับการร่วมกันของสมาชิกในระดับใด 3. การตอบสนองของสหกรณ์ต่อความต้องการของสมาชิก 4. สมาชิกพอใจในการได้รับข่าวสารจากสหกรณ์ไปยังสมาชิกสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรีราชา จำกัด ระดับใด

ตอนที่ 4 สอบถามปัญหาปลายเปิดที่เกี่ยวกับปัญหาที่สมาชิกได้รับ และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยให้สมาชิกนำหมายเลขใส่ไว้หน้าตามลำดับความสำคัญของปัญหา พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

เกณฑ์ในการให้ความหมายแบบสอบถามมีดังนี้

หมายเลข 1	หมายถึง	มีความสำคัญของปัญหามาก
หมายเลข 2	หมายถึง	มีความสำคัญของปัญหาปานกลาง
หมายเลข 3	หมายถึง	มีความสำคัญของปัญหาน้อย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้าพเจ้าได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับของแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

ข้าพเจ้าได้นำแบบสอบถามแจกให้สมาชิกสหกรณ์ตอบแบบสอบถามด้วยตนเองในทุกครอบครัว และได้ลงพื้นที่เก็บแบบสอบถามทั้งหมดนำมารวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แสดงผลคุณลักษณะส่วนบุคคลโดยตาราง เพื่อเห็นรายละเอียดผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตอนที่ 2 แสดงผลระดับความพึงพอใจในการดำเนินงานของสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรีราชาจำกัด โดยสอบถามตามหลักการของสหกรณ์ 7 ข้อ โดยใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละ

ตอนที่ 3 แสดงผลระดับความพึงพอใจของสมาชิกโดยตารางแสดงผลค่าโดยใช้ค่าร้อยละ

ตอนที่ 4 แสดงผลระดับความสำคัญของปัญหา โดยใช้หมายเลขจัดความสำคัญในข้อปัญหาพร้อมวิเคราะห์

ในการจัดลำดับตามหมายเลข แสดงเป็นแผนภาพตามลำดับ พร้อมบรรยายคำแนะนำการแก้ไขปัญหาจากผู้ตอบแบบถาม ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คุณลักษณะส่วนบุคคล		จำนวน/ คน	ค่าร้อยละ
สมาชิกเพศ	ชาย	4	13.33
	หญิง	26	86.67
อายุสมาชิก	20-60 ปี	26	86.67
	60 ปีขึ้นไป	4	13.33
การศึกษา	ประถมศึกษา	11	36.67
	มัธยมศึกษา	9	30.00
	ปริญญาตรี	7	23.33
	ปริญญาโท	3	10.00
อาชีพ	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	23	76.66
	รับราชการ/ลูกจ้างรัฐ	5	16.67
	รับจ้าง/ลูกจ้างเอกชน	2	6.67
รายได้ต่อเดือน	ต่ำกว่า 6,000 บาท/เดือน	1	3.33
	เฉลี่ย 9,000 บาท/เดือน	12	40.00
	เฉลี่ย 15,000 บาท/เดือน	1	3.33
	สูงกว่า 15,000 บาท/เดือน	16	53.34

จากตารางที่ 4.1 แสดงระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้ ระดับประถมศึกษา จำนวน 11 คน ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 9 คน ระดับปริญญาตรี จำนวน 7 คน และระดับปริญญาโท จำนวน 3 คน รวมจำนวน 30 คน แสดงการประกอบอาชีพดังนี้ ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 23 คน รับราชการ/ลูกจ้างรัฐ จำนวน 5 คน รับจ้าง ลูกจ้างร้านค้าเอกชน จำนวน 5 คน รวมจำนวน 30 คน แสดงการรายได้ต่อเดือนดังนี้ รายได้ 6,000 บาท/เดือน จำนวน 1 คน รายได้ 9,000 บาท/เดือน จำนวน 12 คน รายได้ 15,000 บาท/เดือน จำนวน 1 คน และรายได้ 15,000 บาทขึ้นไป/เดือน จำนวน 16 คน รวม 30 คน

ตารางที่ 4.2 ตอนที่ 2 แสดงผลระดับความพึงพอใจในการดำเนินงานของสหกรณ์บริการชุมชน
แพรคศรีราชาจำกัด โดยสอบถามตามหลักการของสหกรณ์ 7 ข้อ

ลำดับ	บทบาท	จำนวนครัวเรือน คะแนน (N=30)	แปรผล คิดเป็นร้อยละ	แปรผล ระดับ	ระดับ
1	สมัครใจและเปิดกว้าง	28	93.33	5	มากที่สุด
2	การควบคุมโดยสมาชิก ตามหลักประชาธิปไตย	25	83.33	4	มาก
3	การมีส่วนร่วมทาง เศรษฐกิจโดยสมาชิก	29	96.66	5	มากที่สุด
4	การปกครองตนเอง และความมีอิสระ	29	96.66	5	มากที่สุด
5	การศึกษา การอบรม และข่าวสาร	26	86.66	4	มาก
6	การร่วมมือระหว่าง สหกรณ์ และเครือข่าย	28	93.33	5	มากที่สุด
7	ความเอื้ออาทรต่อ ชุมชน	28	93.33	5	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 แสดงข้อมูลความพึงพอใจของสมาชิกการดำเนินงานตามหลักสหกรณ์
7 ข้อ แสดงผลได้ดังนี้

1. ความพอใจในการสมัคร และเต็มใจรับผิดชอบในฐานะสมาชิกสหกรณ์ จำนวนร้อยละ 93.33 แสดงถึงความพึงพอใจมาก
2. การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย จำนวนร้อยละ 83.33 แสดงถึงความพึงพอใจปานกลาง ในการใช้หลักประชาธิปไตยของสหกรณ์
3. การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก จำนวนร้อยละ 96.66 แสดงถึงความพึงพอใจมากที่สุด ในการร่วมด้านเศรษฐกิจกับสหกรณ์
4. การปกครองตนเอง และมีความอิสระ จำนวนร้อยละ 99.66 แสดงถึงความพึงพอใจมากที่สุด ในการปกครองของสหกรณ์
5. การศึกษาอบรม และได้รับข่าวสาร จำนวนร้อยละ 86.66 แสดงถึงความพึงพอใจมาก ในการเข้าร่วมอบรม และรับข่าวสารจากสหกรณ์

6. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ จำนวนร้อยละ 93.33 แสดงถึงความพึงพอใจมาก ในการเข้าร่วมกับเครือข่ายสหกรณ์

7. การเอื้ออาทรต่อชุมชน จำนวนร้อยละ 93.33 แสดงถึงความพึงพอใจมาก ในสหกรณ์ ที่ช่วยร่วมพัฒนาให้แก่ชุมชน โดยสมาชิกเป็นผู้กำหนดการช่วยเหลือชุมชนร่วมกัน

ตารางที่ 4.3 ตอนที่ 3 แสดงผลความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมของสมาชิก และประโยชน์ที่สมาชิกได้รับจากสหกรณ์

คำถาม	ระดับ 5	ระดับ 4	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1	ร้อยละ	แปรผล
การมีส่วนร่วมของสมาชิก	26	2	2	0	0	86.66	มาก
ประโยชน์ที่ได้จากสหกรณ์	28	2	0	0	0	93.33	มากที่สุด
ความพึงพอใจในการได้มีส่วนร่วมของสมาชิก	24	6	0	0	0	80.00	มาก
ความพอใจในการรับข่าวสารจากสหกรณ์	20	1	8	1	0	66.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 แสดงผลการมีส่วนร่วมของสมาชิก และประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของสมาชิก ร้อยละ 83.66 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกมีส่วนร่วม ระดับมาก
2. ประโยชน์ที่สมาชิกได้รับจากสหกรณ์ ร้อยละ 93.33 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกได้ประโยชน์จากสหกรณ์ ระดับมากที่สุด
3. ท่านพอใจกับการมีส่วนร่วมของสมาชิก ร้อยละ 80.00 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกพอใจในระดับปานกลาง กับการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้น
4. ท่านพอใจได้รับข่าวสารของสหกรณ์ ร้อยละ 66.66 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกมีความพอใจ ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.4 ตอนที่ 4 แสดงผลระดับความสำคัญของปัญหา โดยใช้หมายเลขจัดความสำคัญในข้อปัญหาพร้อมวิเคราะห์

ลำดับปัญหา	เรื่องของปัญหา	ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหา	หมายเหตุ
1	ด้านสาธารณูปโภคไฟฟ้า	ติดตามจากหน่วยงานที่รับผิดชอบมากขึ้น	
2	โครงสร้างคณะกรรมการ	จัดอบรมให้สมาชิกท่านใหม่เข้ามา	
3	การประชาสัมพันธ์, ข่าวสาร	ออกกระจายข่าวสารให้มากขึ้น	ผ่านกลุ่มสมาชิก

จากตารางที่ 4.4 แสดงลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นกับสหกรณ์บริการชุมชน แพรกศรีราชา ที่สมาชิกมีความต้องการให้แก้ไขตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาของระบบสาธารณูปโภค จากไฟฟ้าที่ยังไม่ได้รับการขยายเขตจากการไฟฟ้า สรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ตั้งแต่เริ่มตั้งชุมชน จนถึงเดือนเมษายน 2562 ทำให้สมาชิกต้องใช้ไฟฟ้าจากมิเตอร์พิเศษ ที่มีค่าไฟฟ้าต่อหน่วยราคาแพงกว่าปกติ สมาชิกต้องรับภาระค่าไฟฟ้าที่สูง ทำให้เกิดความเดือดร้อนมากที่สุด ต่อมาในเดือนพฤษภาคม 2562 การไฟฟ้าสรรคบุรี ได้มีการอนุมัติการขยายเขตให้บริการเข้าสู่ชุมชนบ้านมั่นคง มีการเริ่มปักเสาไฟฟ้า และจะมีการจ่ายไฟฟ้าเข้าชุมชนในวันที่ 30 พฤษภาคม 2562 ซึ่งเมื่อมีการจ่ายไฟฟ้าให้กับสมาชิกที่อาศัยอยู่ในชุมชนแล้ว จะทำให้สมาชิกเกิดความสะดวก ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และเพิ่มคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

2. ปัญหาจากโครงสร้างคณะกรรมการ ที่มีคณะกรรมการใหม่ เมื่อคณะเดิมหมดวาระลงส่งผลให้ คณะกรรมการใหม่ขาดประสบการณ์ในการบริหารงาน ทำให้มีการประสานงานกับหน่วยงาน และเครือข่าย ขาดความคล่องตัวในการทำงาน ทำให้งานเกิดความล่าช้า ไม่ต่อเนื่อง

3. ปัญหาจากการประชาสัมพันธ์ข่าวสารจากสหกรณ์ เกิดปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบทั้ง 30 ครัวเรือน และข้อเสนอแนะให้เพิ่มประกาศจากเสียงตามสาย เวลา ช่วงเช้า และช่วงเย็น 2 ครั้ง และบอกผ่านหัวหน้ากลุ่มสมาชิกให้ช่วยแจ้งกับสมาชิกกลุ่มอีกครั้ง

ผลจากการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการดำเนินงานได้เป็นข้อตามแบบสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

1. บทบาทของสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา ต่อความเข้มแข็งของชุมชนแพรคศรีราชา

ชุมชนแพรคศรีราชา เป็นหัวเมืองในสมัยโบราณ ซึ่งตามบอกเล่าของ นางกัญญา อินทร์มงคล อดีตหัวหน้าชุมชน และเป็นแกนนำในการแก้ไขปัญหาของชุมชนได้กล่าวว่า เดิมที่ได้ชื่อว่าหมู่บ้านวัดหัวเมือง ตั้งอยู่ริมแม่น้ำน้อย ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร ได้แก่ ทำนา ทำสวนส้มโอ สวนละมุด และไม้ผลต่าง ๆ มีความอุดมสมบูรณ์เป็นอันมาก เพราะมีแม่น้ำไหลผ่านตลอดปี ต่อมาเกิดการเปลี่ยนแปลง ขอบเขตคือพื้นที่เพื่อสร้างอำเภอ จึงได้นำพื้นที่บางส่วนของชุมชนเป็นสถานที่ของราชการ เช่น ที่ว่าการอำเภอสรรคบุรี ที่ทำการที่ดินสาขาสรรคบุรี การประถมศึกษา อำเภอสรรคบุรี สถานีตำรวจภูธรสรรคบุรี และก็ตามมาด้วยหน่วยงานต่าง ๆ อีกหลายแห่ง มีความเจริญทางด้านสาธารณูปโภค มีถนน ไฟฟ้า น้ำประปา เมื่อมีความเจริญเพิ่มมากขึ้น ประชาชนจึงเลิกทำการเกษตร และหันมาประกอบกิจการค้าขายแทน ส่วนคนไหนไม่ปรับตัวก็จะขายที่ดิน และย้ายออกไปซื้อที่ดินที่อื่น พื้นที่ชุมชนแพรคศรีราชาจึงคับแคบ เพราะการเพิ่มของประชากรในชุมชน นางชัชติ รุ่งเรือง เล่าเสริมว่า ตั้งแต่เกิด และเติบโตในชุมชน และเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลแพรคศรีราชา มีการเพิ่มขึ้นของประชากรในชุมชนทั้งจากเดิมที่เคยอยู่อาศัยกันมา และมีประชากรแหล่งอื่นได้ย้ายเข้ามาทำมาหากินในชุมชน ทำให้มีครอบครัวที่เป็นบ้านเช่า และครอบครัวขยายเป็นอันมาก จึงมีความต้องการของประชากรที่อาศัยในชุมชนด้านต่าง ๆ นางจุฑามาศ ภูงาม เป็นอีกหนึ่งที่ได้ติดตามสามีที่รับราชการมาอาศัยอยู่ในชุมชน ตั้งแต่รุ่นสาว จนถึงวัยเกษียณ ได้เล่าให้ฟังว่า เมื่อใกล้จะครบอายุราชการของสามี ก็ต้องย้ายออกจากบ้านพักของส่วนราชการ จึงเป็นแกนนำร่วมกับคนในชุมชนสำรวจข้อมูลความเดือดร้อน โดยได้ช่วยในการเก็บข้อมูลความต้องการต่าง ๆ แบบเดินสำรวจตามชุมชน และจัดเสนอกับเทศบาลตำบลแพรคศรีราชา เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาด้านสวัสดิการ เป็นกองทุนวันละ 1 บาท ในต้นปี พ.ศ.2552 และพัฒนามาเป็นสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด มีบทบาทในการเป็นแหล่งออมเงินของชุมชน โดยเริ่มการทำบัญชีครัวเรือนแล้วนำเงินมาออมกับสหกรณ์ เป็นแหล่งทุนของชุมชน โดยให้สมาชิกได้กู้เงินไปพัฒนาอาชีพ การศึกษา และที่อยู่อาศัย จัดหาที่ดินในชุมชนให้แก่สมาชิก บริการสวัสดิการทั้งคนและบ้านไปพร้อม ๆ กัน ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมติที่ประชุม

2. ปัจจัย และปัญหาอุปสรรค ที่ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด

จากการสัมภาษณ์ นางกัญญา อินทร์มงคล ประธานสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด ณ สำนักงานสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด เลขที่ 1/36 ซอยหน้าพระลาน 5 หมู่ที่ 8 ตำบลแพรคศรีราชา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2560 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ถึง

การมีวิสัยทัศน์ของประธานสหกรณ์ว่ามีภาวะความเป็นผู้นำสูง ตลอดเวลาในการสัมภาษณ์ จะสังเกตการกล่าวถึงสมาชิกในเรื่องความเดือดร้อนด้านต่าง ๆ เช่น การได้รับเงินสวัสดิการ วันละ 1 บาท ครบไหม ได้เมื่อไร มีปัญหาอะไรติดขัดหรือไม่ และสาเหตุเกิดจากอะไร ประธานให้ความสนใจเพราะเกี่ยวข้องกับ การดำเนินชีวิต สมาชิกเดือดร้อนถ้าได้รับความขัดข้องในสวัสดิการของสมาชิก ตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง จากการที่ทราบว่าสมาชิกมีความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาของตนเอง โดยผู้นำได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เล็ก ๆ ในชุมชน ที่มีสมาชิกเพียง 31 คน และต่อมาเป็นสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศิริราชา จำกัด นั้น ได้มีเป้าหมายที่ชัดเจนว่า การจัดตั้งกลุ่มเป็นการร่วมกันระดมทุนทรัพย์ที่มีอยู่ในชุมชน โดยการออมเงิน วันละ 1 บาท เพื่อเป็นสวัสดิการในการรักษาพยาบาล เป้าหมายเพื่อลดความเดือดร้อนในการรักษาพยาบาล ด้านเงินทุนพัฒนาอาชีพ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และดอกเบี้ยต่ำ ด้านที่อยู่อาศัย เพื่อเก็บออม และสร้างบ้านของตนเองในชุมชนบ้านเกิด มีการร่วมมือของสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ในชุมชนแพรคศิริราชา มีความเสียสละ และตระหนักถึงหน้าที่ของสมาชิก มีจิตสำนึกที่ดีในการร่วมพัฒนา และร่วมทำกิจกรรมกลุ่มในชุมชนให้เกิดความผูกพันกัน มีความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างดี ทั้งได้นำทรัพยากรในท้องถิ่นที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ชุมชนแพรคศิริราชาเป็นชุมชนเมืองที่มีการประกอบธุรกิจค้าขาย เช่น การร่วมกันจัดตั้งตลาดริมน้ำวิถีไทย ซึ่งจัดบริเวณริมแม่น้ำน้อย เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชน ทำให้มีการระดมทุนได้ง่าย เพราะคนในชุมชนมีรายได้สม่ำเสมอจากการประกอบธุรกิจ อีกทั้งมีแหล่งประกอบธุรกิจในชุมชน ตลาด โรงเรียน แหล่งโบราณสถานในชุมชนหลายแห่งในชุมชน วัดสองพี่น้อง วัดโตนดหลาย วัดมหาธาตุ ที่มีเจดีย์ทรงมะเฟืองที่สวยงาม และมีชื่อเสียง ทำให้มีหน่วยงานเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนายกระดับของสหกรณ์ คือ ส่งเสริมสหกรณ์จังหวัดชัยนาท โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ให้การสนับสนุนด้านวิชาการ คำแนะนำด้านการประกอบธุรกิจสหกรณ์ให้ได้ผลประกอบการที่ดี เพื่อมวลหมู่สมาชิกสหกรณ์ในชุมชน และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดชัยนาท ที่ให้การแนะนำในการตรวจสอบ และรับรองความถูกต้องของการจัดทำงบแสดงฐานะทางการเงิน ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ 18 จัดหลักสูตรฝึกอบรมให้กับผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ในทุก ๆ ปี พร้อมทั้งจัดให้ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ได้เข้าไปศึกษาดูงานในสหกรณ์อื่น ๆ ที่มีความพร้อม และเป็นสหกรณ์ต้นแบบของจังหวัดชัยนาท ทั้งสหกรณ์ในภาค และสหกรณ์นอกภาคสม่ำเสมอ การอบรมหลักสูตรกรรมการดำเนินงานสหกรณ์ให้มีความรู้ทันสมัยพร้อมศึกษาดูงานสหกรณ์ต้นแบบ การอบรมหลักสูตรการทำบัญชีสหกรณ์ให้มีความถูกต้อง และตรวจสอบง่าย จัดทำงบแสดงฐานะการเงินได้สะดวก และแล้วเสร็จภายในกำหนด 150 วัน พร้อมกันนี้ได้ลงพื้นที่ให้ความรู้แก่สมาชิก และคณะกรรมการสหกรณ์ ให้ทราบถึงการตรวจสอบทางการเงิน และการบัญชี สอบทานหนี้ให้กับสมาชิก และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ ที่เป็นแหล่งทุนทรัพย์สำคัญในการพัฒนาสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศิริราชา จำกัด ประสานกับเครือข่ายสหกรณ์ เป็นการร่วมมือกันระหว่างภาคีเครือข่ายจังหวัดชัยนาท และภาคกลาง

ได้มีการช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ นวัตกรรมในกลุ่มสหกรณ์ เป็นการขยายการพัฒนา ร่วมกันในหลายรูปแบบ อาทิ การจัดตั้งกองทุนรักษาดินรักษายานเครื่องข่าย ทำให้เราเป็นขบวนการ ของสหกรณ์เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพสหกรณ์ และเป็นหลักธรรมาภิบาล เพื่อสร้างความ เข้มแข็งของมวลหมู่สมาชิก ชุมชน สังคม และประเทศชาติให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน การมี เครื่องข่ายสหกรณ์ จะให้เกิดการบูรณาการความสัมพันธ์การทำงานร่วมกันของสหกรณ์ที่จัดตั้ง และจดทะเบียน สหกรณ์ภาคประชาชน และผู้ประกอบการสหกรณ์ ที่มีปณิธานร่วมกัน เป็นการ พึ่งพา และร่วมมือกัน บนหลัก และวิธีการสหกรณ์ สามารถปรับการดำเนินการให้ทันกระแสการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม การสื่อสารในยุคไร้พรมแดนทำให้มีความสะดวก รวดเร็วในการเข้าถึง แหล่งข้อมูล ความรู้ และนวัตกรรม การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ทันสมัย ทำให้กลุ่มสหกรณ์มีความ เข้มแข็งยิ่งขึ้น ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นมีความสำคัญ คือ ระบบสาธารณูปโภค เรื่องไฟฟ้า เป็นสำคัญ เกิดจากการขยายเขตมีเงื่อนไข เพิ่มขึ้นหลังจากการจัดตั้งชุมชนบ้านมั่นคงแพรงศรีราชา ได้แก่ ไฟฟ้าจะขยายเขตเฉพาะถนนที่เป็นสาธารณะประโยชน์เท่านั้น และถนนทางเข้าชุมชนเป็น สิทธิของสำนักพุทธศาสนา ถึงแม้จะมีหนังสืออนุญาตให้ชุมชนบ้านมั่นคงเช่า แต่ไฟฟ้างี้แจ้งแก่ ชุมชนว่ามิควรเบียดเบียนของไฟฟ้า และไม่สามารถบักเสาไฟฟ้าลงบนถนนที่มิใช่ทางสาธารณะได้ สอบถามเพิ่มว่าระเบียบออกก่อนหรือหลังการก่อสร้างชุมชน รับคำตอบว่าระเบียบออกหลังจากการ สร้างชุมชน และต้องปฏิบัติตามคณะกรรมการดำเนินงาน ได้รายงานต่อท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ชัยนาท จนมีคำสั่งว่าให้ขยายเขตไฟฟ้าเข้าชุมชนบ้านมั่นคงแพรงศรีราชา เมื่อยังไม่ได้รับการขยาย เขตจากไฟฟ้าสรรคบุรี ทำให้ชุมชนลดโอกาสในการทำธุรกิจ ความสะดวกในการดำเนินชีวิต และ เป็นสาเหตุที่สมาชิกไม่สามารถเข้ามาอาศัยอยู่ในบ้านของตนเองได้ เพราะไฟฟ้าเป็นสาธารณูปโภค ที่มีความสำคัญ และต่อมาในเดือนเมษายน 2562 ได้รับการอนุมัติ เป็นการต่อสู้ที่จะได้รับการขยาย เขตจากไฟฟ้าเกือบ 10 ปี แนวทางการแก้ไขสิทธิการเช่าถนนเข้าชุมชนจากสำนักพุทธศาสนา ขอย หน้าพระลาน 5 (ทางเข้าโรงเรียนครูประชาสรรค์) คณะกรรมการได้เข้าปรึกษากับผู้อำนวยการ พุทธศาสนาจังหวัดชัยนาท ตั้งแต่เริ่มก่อสร้างชุมชนบ้านมั่นคงแพรงศรีราชา ในปี พ.ศ.2552 และได้ หนังสืออนุญาตให้บ้านมั่นคงเช่าเพื่อพัฒนาถนนสาธารณะ แต่ในทางปฏิบัติ เมื่อชุมชนขอ ดำเนินการทำสัญญา กลับไม่สามารถทำสัญญา เหตุเกิดจากสำนักงานศาสนสมบัติ กลุ่มจัดการ ศาสนสมบัติส่วนภูมิภาค ได้ส่งหนังสือตอบรับว่าให้ชุมชนบ้านมั่นคง และแจ้งเทศบาลตำบล แพรงศรีราชา 1. ให้เทศบาลตำบลแพรงศรีราชา ดำเนินการผาติกรรม โดยขอให้เทศบาลจัดส่ง หนังสือขออนุญาตผาติกรรมที่ดินวัดนางบวช (ร้าง)โดยเทศบาลเป็นผู้จ่ายเงินค่าผาติกรรมให้แก่ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติตามพระราชบัญญัติสงฆ์ ซึ่งคิดค่าผาติกรรม 100% ของราคา ประเมินที่ดินตามเนื้อที่ถนนทางเข้า-ออก, ขอให้จัดตั้งบันทึกของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองราคา ประเมินที่ดินปัจจุบันของวัดนางบวช (ร้าง) ที่ออกโดยสำนักงานที่ดินจังหวัดชัยนาท และขอให้ จัดตั้งงบประมาณเพื่อจ่ายเงินค่าผาติกรรมที่ดินวัดนางบวช (ร้าง) คณะกรรมการ และเทศบาลตำบล แพรงศรีราชา จึงร่วมปรึกษา ผลคำตอบว่า เทศบาลมิสามารถจ่ายค่าเช่า หรือ ค่าผาติกรรมเพื่อ

พัฒนาถนนได้ เพราะขัดกับระเบียบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) จึงไม่สามารถดำเนินการได้ 2. ชุมชนบ้านมั่นคงเป็นของเอกชน นิติบุคคล ต้องทำสัญญาภาระจำยอมผ่านที่ดินวัดนางบวช (ร้าง) โดยขอให้ชุมชนบ้านมั่นคง จัดส่งหนังสือแจ้งความประสงค์ขอทางภาระจำยอม โดยผู้ขอใช้ทางเป็นผู้จ่ายเงินค่าทำสัญญาขอทางภาระจำยอมให้แก่สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยจะคิดค่าตอบแทนตามมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 18/2555 เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2555 คือในส่วนทางภาระจำยอมให้คิดไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 ของมูลค่าราคาประเมินที่ดินตามเนื้อที่ที่เป็นทางภาระจำยอม ส่วนของที่ดินของผู้จดทางภาระจำยอมให้คิดค่าตอบแทนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของมูลค่าราคาที่ดินประเมินทั้งแปลงของที่ดินผู้ขอจดทะเบียน และการใช้ราคาประเมินที่ดินทำเรื่องขอจดทะเบียน ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง ดังกรรมการสหกรณ์กล่าวว่าต้องมีค่าใช้จ่าย % ของราคา และต้องชำระ 10 % ของราคาประเมินที่ดินในการคำนวณมูลค่าที่ดินของผู้ที่ขอทางภาระจำยอม และที่ดินของทางภาระจำยอม ให้ใช้ราคาประเมินที่มีมูลค่าสูงสุด พร้อมจัดส่งราคาประเมินที่ดินของวัดนางบวช (ร้าง) ขอให้จัดส่งราคาประเมินที่ดินบ้านมั่นคงแพรกศรีราชา และขอวัดนางบวช (ร้าง) ซึ่งออกโดยสำนักงานที่ดินจังหวัดชัยนาท คณะกรรมการชุมชนบ้านมั่นคงแพรกศรีราชา จึงร่วมประชุม และผลปรากฏว่า ชุมชนไม่สามารถหาเงินค่าจดทะเบียนภาระจำยอมได้ และเห็นได้ว่าในทางปฏิบัติจริงสำนักพระพุทธศาสนาจังหวัดชัยนาท ได้มีหนังสืออนุญาตที่ ชน 0030/วันที่ 28 กรกฎาคม 2553 เห็นควรอนุมัติให้โครงการบ้านมั่นคงแพรกศรีราชา เช่าที่ดินเพื่อจัดทำทางสาธารณะประโยชน์ ลงชื่อ นายโยธิน งามลักษณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท แต่ในทางปฏิบัติจริงกับมิได้ปฏิบัติตรงตามหนังสือดังกล่าว ส่งผลให้การพัฒนาทางเข้าชุมชนบ้านมั่นคงแพรกศรีราชา ไม่สำเร็จ ส่งผลให้ชาวชุมชน และบ้านที่อยู่ใกล้ชุมชน เกิดการเดือดร้อน และไม่ได้รับการแก้ไข เกิดปัญหาการคมนาคมในฤดูฝนในทุกปี เพราะมีน้ำขังจากถนนที่เป็นลูกรังที่ชาวชุมชนได้เรียกรื้อกันซื้อลูกรังถมทางเข้าทุก ๆ ปี จนถึงปัจจุบัน คณะกรรมการเข้าแจ้งเรื่องร้องทุกข์ต่อศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดชัยนาท คณะกรรมการเสนอหาทางแก้ไข คือ การขอบริจาค และขอซื้อที่ดินรอบ ๆ เพื่อเปิดถนนทางเข้าหมู่บ้านใหม่ เพื่อให้มีถนนเข้าชุมชนเป็นทางสาธารณะประโยชน์ แต่เจ้าของที่ดินแปลงใหญ่หลายรายมิยอมแบ่งขายที่ดินให้แก่ชุมชน แต่จะขายยกทั้งแปลงใหญ่ทำให้ไม่สามารถซื้อที่ดิน เพื่อตัดเป็นถนนเข้ามายังชุมชนบ้านมั่นคงได้ จนปัจจุบันถนนทางเข้าซอยหน้าพระลาน 5 มีสภาพเป็นหลุม และมีน้ำขังในช่วงฤดูฝน ทำให้บ้าน และครอบครัวใกล้เคียงเดือดร้อนมาจนถึงปัจจุบัน คณะกรรมการ และสมาชิกจึงต้องหาที่ดินด้านอื่นที่ติดกับชุมชน และจากข้อมูลเดิมเมื่อเริ่มชุมชนนั้นมีทางเข้าอีกด้าน คือซอยหน้าพระลาน 7 (วัดสองพี่น้อง) ซึ่งสามารถตัดเข้ามายังชุมชนได้ แต่มีการออกโฉนดทับทางสาธารณะ โดยผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ชี้แนวเขต ผู้มีที่ดินผ่านทางเข้าดังกล่าวเกิดผู้เดือดร้อน และไม่ได้รับการแก้ไข ชุมชนบ้านมั่นคง จึงร้องทุกข์ผ่านศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดชัยนาท และได้เข้าใกล้เกลี้ย ผลตอบว่ามี การออกเอกสารแนวเขตที่ถูกต้อง โดยเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นสมันนั้นเป็นผู้รับรอง ชุมชนจึงได้เนื้อที่ ถนนกว้าง 5 เมตร แต่ด้านในมีลักษณะแคบลงมาเหลือ 1.3 เมตร ปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้คนในชุมชน

ร่วมบริจาคเงิน และขออนุเคราะห์ที่ดินแปลงอื่น ขอซื้อแบ่งที่ดินรอบถนนเป็นทางสาธารณะ ประโยชน์ คณะกรรมการใช้วิธีขอร้อง และโน้มน้าวใจเจ้าของที่ดินให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เพื่อเป็นกุศลตามหลักพระพุทธศาสนา เพื่อการพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่ สวยงาม ปลอดภัย กับผู้ใช้ ถนนสาธารณะทุกท่านจนสำเร็จ สามารถตัดเป็นทางสาธารณะประโยชน์ให้เทศบาลตำบลแพรงศรีราชา ได้พัฒนาเป็นประโยชน์กันทุกคนที่ได้ใช้ทางสาธารณะต่อไป

3. แนวทางการแก้ปัญหา และพัฒนาการดำเนินงานสหกรณ์บริการชุมชนแพรงศรีราชา จำกัด

ข้าพเจ้าได้สัมภาษณ์ คณะกรรมการดำเนินการ และจากสมาชิกสหกรณ์บริการชุมชนแพรงศรีราชา จำกัด ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2561 มาวิเคราะห์ โดยแสวงหาความรู้ ความจริงเรื่องบทบาทของสหกรณ์ที่ส่งผลกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแพรงศรีราชา มุ่งเน้นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ของครอบครัวที่อยู่อาศัยในชุมชนบ้านมั่นคงแพรงศรีราชา ตามหลักการสหกรณ์ 7 ข้อ 1) สมัครงใจ และเปิดกว้าง รับผิดชอบในฐานะสมาชิกสหกรณ์ ปัญหาของสหกรณ์ที่สมาชิกเดือดร้อน คือ ด้านสาธารณูปโภค ไฟฟ้าเป็นปัญหาที่คณะกรรมการแก้ไข และติดตามกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสมาชิกจะพยายามทำตามข้อเรียกร้องของหน่วยงานเหล่านั้น ตามที่สมาชิกจะกระทำได้ เช่น การนำเรื่องเข้าปรึกษาไฟฟ้าเขต 2 รับมาปฏิบัติ และจะมีการเปลี่ยนเกณฑ์เหล่านั้นอยู่เสมอ ซึ่งเกณฑ์นั้นเกิดขึ้นหลังจากการเกิดของชุมชนเป็นสิบปี แต่สมาชิกก็ร่วมรับผิดชอบทุกครอบครัว ช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มุ่งที่จะให้ชุมชนเกิดการ พัฒนา เข้มแข็ง และดำรงอยู่อย่างมั่นคง 2) การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย คณะกรรมการ และสมาชิกจะปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตย คือ ใช้เสียงของส่วนใหญ่ในการพิจารณา เช่น การพิจารณาสินเชื่อ แผนการใช้จ่ายต่าง ๆ โดยสมาชิก และคณะกรรมการ จะมีเพียงหนึ่งเสียงเท่านั้น กรรมการ กล่าวว่า นี่เป็นข้อแตกต่างของสหกรณ์ กับการธุรกิจประเภทอื่น เช่น บริษัทที่มีจำนวนหุ้นมากก็จะ ได้เสียงตามจำนวนหุ้นของตน 3) การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก สมาชิกจะร่วมลงทุนกับสหกรณ์ในการออมเป็นหุ้น โดยจะออมคนละไม่ต่ำกว่า 10 หุ้นต่อเดือน (1 หุ้น = 10 บาท) สมาชิกจะรู้ว่าสหกรณ์เป็นของสมาชิก และได้ปันผลตามหุ้นของสมาชิก และมีส่วนได้พัฒนาชุมชนของตนไปพร้อม ๆ กัน 4) การปกครองตนเอง และความอิสระในการดำเนินงานของสหกรณ์ สมาชิก และคณะกรรมการ จะสามารถดำเนินงานสหกรณ์โดยอิสระ เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิกอย่างเต็มที่ โดยต้องไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติสหกรณ์ ระเบียบ และข้อบังคับ 5) การศึกษาอบรม และสารสนเทศ คณะกรรมการ และสมาชิกได้รับการศึกษาอบรม พร้อมเรียนรู้จากประสบการณ์ดำเนินงาน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในเครือข่ายสหกรณ์ โดยจัดประชุมในทุก ๆ เดือน โดยเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพ มีภาครัฐ และกลุ่มสหกรณ์เข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอ 6) การร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ กรรมการ กล่าวว่า การร่วมมือกันของสหกรณ์ในรูปของเครือข่ายนั้น มีการประชุมเครือข่ายของสหกรณ์บริการในทุก ๆ เดือน เพื่อแลกเปลี่ยน และให้การช่วยเหลือกันในกลุ่มสหกรณ์ 7) การเอื้ออาทรต่อชุมชน ซึ่งการดำเนินงานในการร่วมกลุ่มของ

ชุมชนแพรคศรีราชา ได้นำหลักการสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิก และชุมชน โดยไม่ละเลยหลักการธุรกิจที่ดี ผลปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 แนวคิดในการจัดตั้ง และดำเนินงานของชุมชนแพรคศรีราชา โดยสมัครใจ ร่วมกันจัดตั้งสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด เพื่อการแก้ไขปัญหาการจัดสวัสดิการชุมชน ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในกระแสของระบบทุนนิยม ซึ่งในปัจจุบันที่มีการแข่งขันอยู่ตลอดเวลา ชุมชนจึงต้องพัฒนาแหล่งเงินทุน และทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่เพื่อแก้ไขปัญหาพื้นฐาน ในเบื้องต้น เพราะสมาชิกในชุมชนต่างรู้ว่าการพัฒนาในอดีตมักไม่ค่อยจะได้ผลสักเท่าไร บางครั้ง เกิดเป็นหนี้สินเพิ่มขึ้นเสียอีก ชาวชุมชนไม่ค่อยได้พัฒนาเนื่องจากว่าขาดแหล่งเงินทุน ไม่มีทุนจะไปพัฒนาอาชีพ หรือจะไปพัฒนาที่อยู่อาศัยทั้งที่มีความจำเป็น ถือได้ว่าหนึ่งในปัจจัย 4 ของการดำรงชีพ สมาชิกส่วนใหญ่จึงต้องเช่าบ้านอยู่ ถึงแม้จะมีแหล่งทุนอยู่บ้างที่ภาครัฐบาลสร้างขึ้นมา เช่น กองทุนหมู่บ้าน ธนาคารเพื่อการสหกรณ์และการเกษตร ธนาคารออมสิน แต่ชาวบ้านไม่ได้เข้าถึงทั้งหมด เช่น กองทุนหมู่บ้าน มีสมาชิกมากจึงได้เงินทุนมาพัฒนาอาชีพน้อย เพราะต้องเฉลี่ยให้กับสมาชิกหลายท่าน ส่วนธนาคารนั้นชาวบ้านไม่มีหลักทรัพย์เพียงพอในการค้ำประกัน เพราะที่อยู่อาศัยของตนเองยังต้องเช่าเลย นี่ยังไม่ได้รวมไปถึงเงินกู้ยืมในระบบ ที่ชาวในชุมชนบางท่าน จำเป็นต้องใช้บริการถึงแม้ว่าดอกเบี้ยจะสูงก็ตาม จึงเกิดแนวทางที่ดีที่สุด คือ การรวมกลุ่มกัน ดังที่ว่ารวมกันเราอยู่ แยกกันเราตาย การรวมกลุ่มจากคนเดียว หรือบุคคล พอรวมกลุ่มกันจัดตั้ง สถานะจะเปลี่ยนเป็นนิติบุคคล มีความเข้มแข็งมากขึ้น การก่อตั้งก็มีเป้าหมาย ว่าเราจะพัฒนาทุนต่าง ๆ ในชุมชนร่วมกัน ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม ข้าพเจ้า และสมาชิกในชุมชนต่างมีปัญหาคล้ายกัน จึงได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์ เพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานให้กับมวลสมาชิกที่อยู่ในชุมชน

3.2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย การควบคุมสมาชิกตามหลักประชาธิปไตยนั้น เป็นข้อที่สองของหลักการสหกรณ์ คือ มีการเลือกคณะกรรมการบริหารงานจากสมาชิกสหกรณ์ตามหลักประชาธิปไตย สหกรณ์จัดการประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุก ๆ ปี เพื่อเลือกคณะกรรมการใหม่ แทนท่านเดิมที่หมดวาระลง ซึ่งคณะกรรมการของสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด มีทั้งหมด 9 ท่าน และประกอบไปด้วย 1) ประธานกรรมการ มีหน้าที่เป็นหัวหน้าทีมบริหาร รับผิดชอบ และดูแลการดำเนินงานของส่วนต่าง ๆ อาจแยกได้ดังนี้ คือ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินงาน และฝ่ายการจัดการ คือ ผู้จัดการ การเงิน การบัญชี 2) รองประธานกรรมการ มีหน้าที่ในการร่วมบริหารงานในด้านต่าง ๆ 3) เลขานุการ มีหน้าที่ในการบันทึกการประชุม และตรวจรายงานการประชุม พร้อมทั้งการดูแลประสานงานกับเครือข่ายสหกรณ์ 4) ทรัพย์สิน ทำหน้าที่ ในการดูแลการเงิน และบัญชีของสหกรณ์ 5) กรรมการ 5 ท่าน มีหน้าที่ในการร่วมตัดสินใจการอนุมัติ และพิจารณาในวาระต่าง ๆ ของสหกรณ์ ทั้งนี้การบริหารงานจะต้องเป็นไปตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ ระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ และคณะกรรมการ จะมีสิทธิ์ออกเสียง

หรือลงคะแนนได้เพียง 1 คะแนนเท่านั้น ซึ่งในจุดนี้จะแตกต่างกับระบบทุนนิยม คือ ทุนนิยมใครลงทุนมากก็จะมีสิทธิ์ออกเสียงตามสัดส่วนการลงทุน จึงเห็นได้ว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการ เป็นไปตามหลักการข้อ 2 อย่างครบถ้วน และสมบูรณ์

3.3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก ในการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิกรุ่นใหม่ เหล่ามวลหมู่สมาชิกทุกท่าน จะมีการร่วมลงทุนกับสหกรณ์ในรูปแบบของทุนเรือนหุ้น สมาชิกจะมีการนำเงินมาร่วมลงทุนในวันที่ 5 ของทุกเดือน โดยกำหนดให้ร่วมลงทุนได้ไม่ต่ำกว่า 100 บาทต่อเดือน ทุนเรือนหุ้นนี้สมาชิกจะไม่มีสิทธิ์ถอดออก ยกเว้น ในกรณีสมาชิกลาออก และสมาชิกเสียชีวิต และสามารถโอนทุนเรือนหุ้นนี้ ให้แก่ผู้รับผลประโยชน์ได้ โดยระบุไว้ตั้งแต่เริ่มสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ และสามารถเปลี่ยนผู้รับผลประโยชน์ได้โดยยื่นคำร้องต่อสหกรณ์ และมีพยานรับรอง 2 ท่าน การมีส่วนร่วมในรูปแบบทุนเรือนหุ้นนี้ ทำให้สมาชิกมีความรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์ร่วมกัน พร้อมตระหนักในการสอดส่องดูแลการดำเนินการ มีความรัก และมุ่งจะพัฒนาสหกรณ์ของตนให้เจริญก้าวหน้าต่อไป การร่วมลงทุนของสมาชิกในชุมชนเป็นการพัฒนาเงินทุนที่อยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์โดยตรงกับสมาชิก และชุมชนได้มีองค์กรที่มีสถานะนิติบุคคลรับอ้อมทรัพย์สินของสมาชิก ทำให้ชุมชนมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจยิ่งขึ้น

3.4 การปกครองตนเอง และความเป็นอิสระ ในการปกครองตนเองของสหกรณ์สามารถกำหนดข้อบังคับ และระเบียบให้เหมาะสมกับชุมชน และความเป็นอิสระนี้ เห็นได้ชัดว่าในการเลือกคณะกรรมการบริหารสหกรณ์นั้น มีการคัดเลือกจากสมาชิก และเพื่อสมาชิก การเลือกผู้นำจากสมาชิก เป็นการพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำให้สหกรณ์ ทำให้ผู้นำเข้าใจสภาพปัญหา และข้อจำกัดของบริบทในชุมชนได้ดี เป็นประสบการณ์ตรง เรียนรู้โดยตรง สหกรณ์มีความเป็นอิสระสูง ในการพัฒนาทุนเรือนหุ้น และบริการ ผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของมวลสมาชิก เพราะไม่ต้องรองบประมาณจากภาครัฐในการดำเนินกิจกรรมทางสหกรณ์ อีกทั้งสามารถเข้าร่วมกับภาครัฐ และเอกชนอย่างอิสระ

3.5 การศึกษา ฝึกอบรม และสารสนเทศ การศึกษาสหกรณ์มีการส่งสมาชิกและทนายของสมาชิกในรูปแบบทุนการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นการเพิ่มทักษะ และแนวคิดที่กว้างขึ้น เท่าทันโลกในยุคที่ไร้พรมแดนเช่นทุกวันนี้ และการส่งเสริมการศึกษา จะมีในรูปแบบการออมเพื่อการศึกษาให้กับสมาชิกที่สนใจ เพื่อเป็นทุนในการพัฒนาการเรียนรู้ให้มากขึ้น การฝึกอบรม สมาชิกทุกท่านจะได้เข้าร่วมในการอบรมในด้านต่าง ๆ บทบาท และหน้าที่การเป็นสมาชิกสหกรณ์ การอบรมหลักสูตรการเงินการบัญชีในสหกรณ์ การอบรมหลักสูตรผู้บริหารสหกรณ์ การอบรมหลักสูตรผู้ตรวจกิจการสหกรณ์ และการประชุมเครือข่ายสหกรณ์สัญจรประจำเดือน การสารสนเทศ สหกรณ์บริการมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านหัวหน้ากลุ่มของบ้าน เสียงตามสายของเทศบาลตำบลแพรกศรีราชา และสมาชิกจะได้รับรายงานการแสดงผลงานทางการเงินในทุกปี

3.6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ สหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรีราชา จำกัด มีเครือข่ายสหกรณ์ในประเภทบริการ และประเภทอื่นในเขตจังหวัดชัยนาท อุทัยธานี นครสวรรค์

สิงห์บุรี ได้มีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้รูปแบบการพัฒนาสหกรณ์ให้ทันสมัย และสมาชิกสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้ง่าย รวดเร็ว ถูกต้อง และได้มีการพัฒนาด้านการจัดสวัสดิการร่วมกันในรูปแบบกองทุนรักษาคินรักษากัน มีการร่วมลงทุนในแต่ละสหกรณ์เพื่อช่วยเหลือในยามที่เกิดภัยต่าง ๆ ร่วมกัน โดยที่แต่ละสหกรณ์ร่วมกันบริหารกองทุน กองทุนสวัสดิการชุมชนใช้ในกรณี เกิด แก่ เจ็บ ตาย ของสมาชิกที่เข้าร่วมเป็นกองทุนวันละ 1 บาท ใช้ในการพยาบาล รักษาคนในชุมชนเป็นหลัก และมีการช่วยเหลือในการฉกฉวยกิจของสมาชิก ทั้งนี้ ข้าพเจ้า และสมาชิกได้ประสบปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานราชการ จึงได้นำปัญหาดังกล่าวเสนอในที่ประชุมเครือข่าย ด้วยพลังของเครือข่ายที่ช่วยกันแก้ไขทำให้ปัญหานั้นหมดไป

3.7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน สหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรียา จำกัด ได้มีการจัดทุนสาธารณะประโยชน์จากผลกำไร เพื่อใช้ในการร่วมพัฒนาสาธารณะประโยชน์กับชุมชน 5% ของกำไรในทุก ๆ ปี และจัดสรรผลกำไรให้สนับสนุนสหกรณ์ เพื่อการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ 5% และเหลื่อมลวมสมาชิกที่อยู่ในชุมชนยังมีการเข้าร่วมงานชุมชนต่าง ๆ ในหลาย ๆ ด้าน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม ในการร่วมชุมชนสมาชิกสหกรณ์ร่วมกันซื้อที่ดินเพื่อเป็นถนนสาธารณะ โดยทุกครอบครัวจะร่วมบริจาคเงิน ครอบครัวละ 3,000 บาท และส่วนต่างที่เกิดขึ้นจะใช้งบสาธารณะของสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรียา จำกัด เป็นการแก้ไขปัญหาโดยไม่รอแต่ความช่วยเหลือจากภาครัฐ เพราะพวกเราต่างกระหนกเสมอว่า ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตามหลักของสหกรณ์ ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน การพัฒนาในชุมชนพวกเราต้องร่วมมือกับแก้ไขก่อนเป็นการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคให้ชุมชน ปลุกความเจริญในหัวใจของสมาชิก เพื่อความเจริญของชุมชนเป็นการปลุกจิตสำนึกว่า พวกเราได้ร่วมกันเป็นเจ้าของ และจะรักษาไว้เพื่อลูกหลานต่อไป

ปัจจัยที่ส่งเสริมความเข้มแข็งโดยสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรียา จำกัด

ปัจจัยที่ส่งเสริมความเข้มแข็ง จากการศึกษากรณีคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์

- 1) คณะกรรมการจำนวน 9 คน มีชาย 1 คน หญิง 8 คน คณะกรรมการส่วนใหญ่เป็นหญิง ประธานสหกรณ์ รองประธานสหกรณ์ เลขานุการ เหรัญญิก กรรมการ คณะกรรมการที่เป็นหญิงมีความยึดหยุ่นในการทำงานได้ดี พร้อมทั้งสามารถประสานงานกับหน่วยงานได้คล่องตัว มีความสุภาพเรียบร้อย มีอายุ 45-65 ปี ซึ่งมีการผ่านประสบการณ์ทำงานมานานทำให้มีความสุข รอบคอบจากประสบการณ์การทำงานของแต่ละคนจะทำงานในชุมชนมานาน จึงมีความเข้าใจสมาชิกและเข้าใจปัญหาของชุมชนที่เกิดขึ้น ในการประชุม และรับชำระเงิน สมาชิกมีผู้นำที่ดี ก็มีชัยไปกว่าครึ่ง ผู้นำชุมชนที่มองเห็นความเดือดร้อน และเป็นผู้เดือดร้อน และต้องการจะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจึงได้พูดคุยกันในกลุ่ม จัดตั้งว่าจะแก้ไขอย่างไรได้บ้าง และต้องเริ่มจากการทราบว่ามีผู้เดือดร้อนอยู่เท่าไรจึงได้เก็บรายละเอียดในชุมชน การศึกษา และเก็บข้อมูลของชุมชนแพรกศรียา คนชุมชนมีความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาของตนเอง ในการร่วมกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ และต่อมาเป็น

สหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด นั้น เริ่มจากการขาดทุน และปัจจัยในชีวิต และจะแก้ไขอย่างไร จะนำสิ่งที่จะขาดมาใช้ได้จึงมองหาแหล่งที่ใกล้ที่สุด คือ ในชุมชนมีอะไรบ้าง เป็นจุดเริ่มต้นของการเก็บข้อมูลชุมชนทั้ง 5 ชุมชน โดยกลุ่มผู้นำในชุมชนเริ่มแรกเดิมทีนั้น คนในชุมชนบางส่วนนั่งรอความช่วยเหลือจากภาครัฐ เมื่อรอนานแล้วการช่วยเหลือยังไม่มีวิ้วว่าจะมาถึงเมื่อได้เห็นข้อมูลว่ามีผู้เดือดร้อนด้านสวัสดิการการรักษาพยาบาล ด้านเงินทุนในการพัฒนาอาชีพ และด้านที่อยู่อาศัยมีเป้าหมายที่ชัดเจน การร่วมกันจัดตั้งสหกรณ์บริการชุมชน เพื่อให้บริการกับสมาชิกได้นำทรัพยากรด้านต่าง ๆ ในชุมชนมาจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด ช่วยแก้ไข และการจัดการปัญหาเศรษฐกิจของครัวเรือน สมาชิกเล่าว่า แต่ก่อนหาเงินไม่พอกับค่าใช้จ่ายสิ้นเดือน ไม่พอใช้ไม่มีเงินออมยามเดือดร้อนเรื่องเงิน ต้องวิ่งหาขี้มเสียดอกเบี้ยแพง แต่ได้ออมเงินกับสหกรณ์ทำให้มีเงินเก็บเพิ่มความมั่นคงให้ครอบครัว มีเงินยืมใช้ยามฉุกเฉิน ดอกเบี้ยต่ำกว่าสถาบันการเงินภายนอก มีความคล่องตัวมากกว่า และได้รับปันผลกำไรอย่างเท่าเทียม การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดประชุมใหญ่สามัญของสหกรณ์ประจำปี 2553-ปัจจุบัน มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมเกินครึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เห็นได้ว่าสมาชิกสนใจในการร่วมกิจกรรมของสหกรณ์เป็นอย่างดี แม้แต่ในการออกร้านตลาดวิถีชุมชน สมาชิกก็ได้ร่วมกันนำผลิตภัณฑ์มาร่วมจำหน่ายอย่างพร้อมเพียง ร้านสมหวัง ผักไทยกึ่งสด ร้านป่าแพกาแพโบริธ ร้านคุณจันทร์ฉาย ร้านครูเต็น ต้นไม้ครุฑ เป็นต้น ในการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกครั้ง ข้าพเจ้าได้เห็นการช่วยเหลือ และทุกท่านมีความสุข โดยเฉพาะประธาน และคณะกรรมการดำเนินงาน จะมีส่วนสำคัญในการชักนำให้สมาชิกเข้ามาร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ความเสียสละ และตระหนักรู้ของสมาชิกมีจิตสำนึกที่ดีในการร่วมพัฒนา และร่วมในการทำกิจกรรม สมาชิกกับชุมชนมีความผูกพัน เกิดการเอื้อเพื่อช่วยเหลือกัน อีกทั้งได้นำทรัพยากรในท้องถิ่นที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน ทำให้ชุมชนแพรคศรีราชา เป็นชุมชนเมืองที่ประกอบการค้าขาย การระดมทุนที่เป็นเงินก็สามารถระดมได้จากภายในชุมชน เพราะสมาชิกในชุมชนมีรายได้ที่สม่ำเสมอ จากการประกอบอาชีพในชุมชนของตนเอง อีกทั้งยังสามารถสร้างผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองความต้องการภายในชุมชน และภายนอกชุมชนอีกด้วย ในการรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก เพื่อส่งเสริมการพัฒนายกระดับชุมชน และสหกรณ์บริการชุมชนได้รับการส่งเสริมจากสหกรณ์จังหวัดชัยนาท ซึ่งเจ้าหน้าที่เข้าพื้นที่ส่งเสริมเป็นประจำทุกเดือน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ได้เข้ามาช่วยให้คำแนะนำ ในด้านการดำเนินงาน ด้านธุรกิจของสหกรณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสหกรณ์ เช่น ปัญหาการให้สิทธิ์เช่าถนนทางเข้าหมู่บ้านด้านซอยหน้าพระลาน 5 เพื่อให้ชุมชน และเทศบาลตำบลแพรคศรีราชา ได้เข้ามาพัฒนาเป็นถนนคอนกรีต พร้อมทั้งระบายน้ำ เพื่อเพิ่มความสะดวกในการสัญจรของคนในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการปิดบัญชีเพื่อแสดงฐานะทางการเงินที่เป็นหัวใจของระบบสหกรณ์ จะได้รับความร่วมมืออย่างดีจากสำนักงานตรวจสอบบัญชีจังหวัดชัยนาท เข้ามารับรอง และช่วยแก้ไขแนะนำ โดยแจ้งข้อสังเกตจากผู้สอบบัญชี ทำให้สหกรณ์ทราบข้อผิดพลาด และแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว ลดความเสียหายอันอาจมีขึ้นได้จากการดำเนินการ ในการดำเนินการยังมีกลุ่มเครือข่ายที่ร่วมกันประสานพลังแลกเปลี่ยนความรู้ ปัญหา แนวทางในการแก้ไขปัญหา กลุ่มเครือข่ายทำให้สหกรณ์พัฒนาศักยภาพของผู้นำ

ประสิทธิภาพการให้บริการสมาชิก และเครือข่ายสหกรณ์ทำให้สร้างความเข้มแข็ง สามารถปรับ การดำเนินงานทันกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในยุคการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ทำให้สหกรณ์ ปรับเป็นองค์กรที่ทันสมัย เช่น สามารถตรวจสอบได้รวดเร็ว ถูกต้อง ในบทบาทของสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินงาน ถือได้ว่าเป็นผู้กำหนดบทบาท หน้าที่ที่สหกรณ์ต้องปฏิบัติกับสมาชิก และชุมชนมีเป้าหมายเพื่อทำให้สมาชิกมีความสุขจากการร่วมกันเป็นเจ้าของสหกรณ์ อยู่อย่างมี ศักดิ์ศรี และมีกินตลอดชีวิต การตัดสินใจทั้งหมด มาจากการสังเคราะห์สภาพสังคม และสภาพชีวิต ของตนเอง มองหาปัจจัยเพิ่มความเข้มแข็ง ไม่ต้องรอรับความช่วยเหลือฝ่ายเดียว เห็นได้ว่า คณะกรรมการ พยายามที่จะทำให้ชุมชนมีระบบรากฐานที่แข็งแรง การมีสหกรณ์บริการเกิดใน ชุมชน เพื่อบริการคนในชุมชนนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็ง ของชุมชน มาจากการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยผ่านคณะกรรมการดำเนินงาน และสมาชิก เกิดจากการรวมกันเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน คนในชุมชนที่มีความสัมพันธ์กันแบบเครือญาติ คนใน ชุมชนนำทุนต่าง ๆ ที่มีในชุมชนมาแก้ไขปัญหาของตนเองร่วมกัน จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง วิถีคิด วิถีปฏิบัติ หรือที่เรียกว่า กระบวนทัศน์พัฒนาไปเรียบร้อยแล้ว การมีส่วนร่วมของสมาชิก จึงสามารถกำหนดบทบาท หน้าที่ของสหกรณ์บริการชุมชนแพรทศริราชฯ จำกัด ตอบสนองความ ต้องการของสมาชิกตรงตามความต้องการที่แท้จริง บทบาทของสหกรณ์จึงเป็นพันธมิตรกับชุมชน เป็นกระบวนทัศน์พัฒนาใหม่ ที่มีแต่การเป็นหุ้นส่วนของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียม ทำให้มี การพัฒนาที่ยั่งยืน สหกรณ์มีบทบาทสำคัญในการกำหนดให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ของชุมชน ไม่เพียงแต่ด้านปัจจัยสี่ แต่สามารถสร้างทุกปัจจัย ที่มีความจำเป็นของสมาชิกในชุมชนอย่างทวีคูณ บทบาทของสหกรณ์บริการที่มีต่อชุมชน ยังสามารถลดความเหลื่อมล้ำของคนในชุมชนได้ บทบาท สหกรณ์สร้างคนในชุมชนให้ยืนพื้นฐานของตนเอง 3) ปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาการ ดำเนินงานของสหกรณ์ จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการดำเนินการ สรุปได้ว่า 1. ปัญหาด้าน สาธารณูปโภค ไม่สามารถขยายเขตเข้าชุมชนได้ สาเหตุของปัญหาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบขาด การต่อเนื่องของการปฏิบัติงานกับชุมชน และสาธารณูปโภคเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานในการ ดำรงชีวิต และการพัฒนาชุมชน ถนนทางเข้าชุมชน จากการเริ่มก่อสร้างชุมชน พ.ศ. 2552 มีการ ร่วมมือกันของหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนให้แก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน เพื่อช่วยเหลือ ใน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มถูกไล่อื้อ กลุ่มบ้านเช่า และกลุ่มครอบครัวขยาย สำนักพระพุทธศาสนาจังหวัด เป็นภาคีในการร่วมสร้างชุมชน และมีการออกหนังสืออนุญาตให้ชุมชนเช่าเพื่อพัฒนาเป็นถนน สาธารณะใช้ร่วมกัน เมื่อชุมชนได้ทำการสอบเขตอย่างถูกต้อง (โดยชุมชนต้องออกค่าใช้จ่าย ทั้งหมด) สำนักพระพุทธศาสนาฯ ยอมให้ชุมชน และเทศบาลพัฒนาเป็นถนนคอนกรีต ส่งหนังสือ ให้เทศบาลทำเรื่องจ่ายค่าพาติกรรม หรือชาวชุมชนบ้านมั่นคงแพรทศริราชฯ ต้องทำเรื่องจดทะเบียน จำยอม และชำระเงินตามการประเมินราคาเป็นราคาที่สูง ทำให้งบประมาณในการพัฒนาถนน ของเทศบาลตำบลแพรทศริราชฯ ตกไป และไม่สามารถพัฒนาจนถึงปัจจุบัน ชาวชุมชนพร้อม คณะกรรมการจึงเรียไรเงินซื้อดินลูกรัง และนำดินลูกรังไปเท และปรับถนนให้เรียบทุก ๆ ปี เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของคนในชุมชน 4) ปัญหาภายในองค์กรที่เกิดขึ้น 1. การไม่สามารถนำ

ระบบบัญชีของกรมตรวจบัญชีมาใช้ในสหกรณ์ได้ เจ้าหน้าที่การเงินต้องใช้มือเขียน และทำงานทั้งหมด ทำให้ช้า และใช้เวลามาก สมาชิกที่ทำหน้าที่การเงิน และบัญชี ต้องมีความเสียสละ และมีความซื่อตรง 2. การขาดบ้านกลาง หรือที่ทำการสหกรณ์ถาวร ในหลายปีที่ผ่านมาต้องใช้บ้านของสมาชิกในชุมชนเป็นที่ทำการชั่วคราว สหกรณ์มีเอกสารเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี และต้องเก็บรักษาไว้ไม่ต่ำกว่า 10 ปี ทำให้ไม่สะดวกเวลาประชุม และเก็บรักษาเอกสาร เป็นภาระของบ้านสมาชิกเพราะใช้พื้นที่มากเกินความไม่สะดวก 3. การแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น คณะกรรมการนำเข้าที่ประชุมใหญ่ เพื่อให้คณะกรรมการ และสมาชิกร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหา ได้ข้อสรุปว่า

- ข้อ 1. ปัญหาการนำระบบบัญชีของกรมตรวจบัญชีอันต้องรอกการขยายเขตไฟฟ้าก่อนจึงจะใช้ได้
- ข้อ 2. บ้านกลาง หรือที่ทำการสหกรณ์ มีการเตรียมพื้นที่ในชุมชนแล้วสมาชิกจะช่วยบริจาคในการสร้างบ้านกลาง ครอบครัพละ 3,000 บาท แต่ในระหว่างนี้ขอใช้พื้นที่สมาชิกในการทำการจนกว่าจะรับเงินบริจาคครบ จึงจะทำการก่อสร้างบ้านกลาง ได้ตามความต้องการของสมาชิก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ข้าพเจ้าได้สรุปผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของสหกรณ์ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษา สหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท” ดังต่อไปนี้

1. บทบาทของสหกรณ์ชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด

ได้มีบทบาทในการทำหน้าที่ในการทำให้ชุมชนเข้มแข็งในหลายด้าน สามารถแบ่งได้เป็น ด้านเศรษฐกิจระดับครอบครัว ชุมชน สหกรณ์ทำหน้าที่ให้คนในชุมชนมีแหล่งเงินทุนของตนเอง และครอบครัว สหกรณ์มีหน้าที่ รับออมเงินจากสมาชิก และสมาชิกมีหน้าที่ออมเงินกับสหกรณ์ เป็นการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสหกรณ์มีหน้าที่สนับสนุนในการให้สินเชื่อแก่สมาชิกในอัตราดอกเบี้ยต่ำ มีความยืดหยุ่นสูง ในการให้บริการกับสมาชิก เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกให้ตรงตามเป้าประสงค์ ถือเป็นหน้าที่สำคัญในสร้างให้เศรษฐกิจของชุมชนเกิดความเข้มแข็ง มีความสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ให้เสริมหนุนให้ชุมชนสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และจัดการตนเองได้อย่างมีคุณภาพ ยั่งยืนภายใต้กระแสโลกที่ไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน ด้านสังคม มีการรวมกลุ่ม เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเป็นพี่เป็นน้อง เป็นชุมชนที่ใจจุดแข็งในสังคม และทุนทางสังคมที่มีอยู่ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการจัดการปัญหาของตนเอง ก่อเกิดผู้นำที่มีความสามารถ มีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานวัฒนธรรม ความเชื่อ คุณค่า และศาสนาเป็นชุมชนที่เอื้อเพื่อกัน เพิ่มศักยภาพของชุมชนเข้าคลี่คลาย และจัดการปัญหาภายใต้ความร่วมมือ และสนับสนุนจากองค์กรภายนอก ด้านวัฒนธรรม บทบาทของสหกรณ์เป็นแนวทาง และนำไปสู่การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ที่ได้ตั้งเป็นเป้าหมายร่วมกัน จนเกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน เป็นวัฒนธรรมองค์กรยุคใหม่ที่ มิใช่มองแต่ผลกำไร แต่มองไปถึงคน สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรในชุมชน ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นการเรียนรู้ของชุมชน ได้มีการพัฒนาคน เกิดกระบวนการทำงานที่มีกลไกทำงานอย่างเชื่อมโยง จากปัญหาปัจจัยต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ จึงอาจเรียกว่า เป็นการบูรณาการชีวิตรอบด้านทุกมิติ ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดี จึงเป็นการพัฒนา และเป็นประโยชน์กับชุมชน และได้ส่งเสริมการพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่าย ได้รับประโยชน์กันทุกฝ่าย สร้างโอกาสในการ

ประกอบสัมมาชีพมากขึ้น เพิ่มศักยภาพของสหกรณ์ชุมชนให้ตอบสนองความจำเป็นกับสมาชิกอย่างมั่นคง และยั่งยืน

2. ปัจจัยในการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน และอุปสรรคของชุมชน

มีหลักดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ของสมาชิก โดยใช้ระบบสหกรณ์ในการพัฒนาองค์กรของชุมชนร่วมกัน มีคณะกรรมการบริหารเป็นแกนนำ ในการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของสมาชิก ความเสียสละ และเห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้ได้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านั้นอย่างคุ้มค่า และมีความเท่าเทียมกัน นำหลักธรรมภิบาล ที่โปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต และตรวจสอบได้ จึงทำให้สหกรณ์ชุมชนแพรกศรียา เป็นต้นแบบของการพัฒนาให้เป็นชุมชนเข้มแข็ง ปัญหาอุปสรรค

3. แนวทางในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรียา จำกัด

สหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรียา จำกัด จะใช้ศักยภาพของชุมชนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้านสาธารณูปโภคสมาชิกจะร่วมกับชุมชนในการแก้ไข และร่วมกับเครือข่ายสหกรณ์จังหวัด ในการแก้ไขปัญหา ระหว่างองค์กรของรัฐ กับชุมชน เพื่อให้รับทราบตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ปลอดภัยกฎระเบียบ ที่เป็นอุปสรรคมายาวนานให้ลุล่วงไปได้ การขยายเขตไฟฟ้าเข้าชุมชนแพรกศรียา ซึ่งเป็นปัญหาอันดับที่ 1 ได้รับการแก้ไข โดยคณะกรรมการชุมชนบ้านมั่นคงเทศบาลตำบลแพรกศรียา การไฟฟ้าสรรคบุรี เข้าร่วมปรึกษากับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานการไฟฟ้าเขต 3 (ภาคเหนือ)จังหวัดลพบุรี ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนบ้านมั่นคงแพรกศรียา พร้อมทั้งหาวิธีแก้ไข คือ ชุมชนต้องเปิดถนนเข้าชุมชนแพรกศรียา เป็นทางสาธารณะประโยชน์ ไฟฟ้าจึงจะสามารถอนุมัติการขยายเขตไฟฟ้าได้ ชุมชนจึงได้ทำการร่วมบริจาคซื้อที่ดินเป็นทางสาธารณะประโยชน์ เมื่อชุมชนดำเนินการแล้วเสร็จ การไฟฟ้าจึงได้อนุมัติการขยายเขต และปักเสาไฟฟ้าเข้าสู่ชุมชนบ้านมั่นคงแพรกศรียา เมื่อเดือนพฤษภาคม 2562 และได้จ่ายกระแสไฟฟ้าให้ทุกครัวเรือน การจัดการพัฒนาพื้นที่ส่วนกลางให้จัดเป็นที่จอดรถให้กับสมาชิก พร้อมทั้งเป็นพื้นที่ออกกำลังกาย ปลูกผักสวนครัว เป็นการใช้พื้นที่คุ้มค่า และรักษาสสิ่งแวดล้อม เพื่อยังประโยชน์ให้แก่สมาชิกและชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “บทบาทของสหกรณ์ในการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน กรณีศึกษาสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรียา จำกัด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท” อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การดำเนินงานของสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรียา จำกัด

ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน มีการดำเนินงานที่ได้ยึดหลักการของสหกรณ์อย่างครบถ้วน ดังที่ข้าพเจ้าได้สัมภาษณ์คณะกรรมการดำเนินงาน ผลจากแบบสอบถามจากสมาชิกที่

อาศัยอยู่ในชุมชน และเห็นจากรายงานการประชุมดำเนินงานประจำเดือน ข้อเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์จังหวัดชัยนาท มีการจัดบันทึกการประชุมเรียบร้อย ครบถ้วน และการปรับปรุงการให้บริการกับสมาชิก และเหมาะสมตามบริบทของชุมชน โดยไม่มีการฝืนระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ มีการจัดทำบแสดงฐานะทางการเงินสหกรณ์ ได้ตามข้อกำหนดครบถ้วนตาม ซึ่งสอดคล้องกับ แนวการบริหารจัดการโดยระบบ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2552, หน้า 32) พบว่า ผลกำไรจากการดำเนินการ ได้รับการจัดสรรผลกำไรให้แก่สมาชิก และเป็นทุนสาธารณะประโยชน์ ให้กับชุมชนบ้านมั่นคงแพรกศรีราชา มีทุนสำรองเพียงพอกับสหกรณ์ การจัดสรรอย่างเหมาะสม เท่าเทียม การดำเนินงานตามแนวคิดที่ว่า วิธีการสหกรณ์ช่วยแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจให้มีความอยู่ดีกินดี ซึ่งสอดคล้องกับ สุขญา วรรณงษ์ (2557) ระบบสหกรณ์ทำให้เพิ่มคุณภาพชีวิต ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ สังคม และครอบครัว ความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตที่ดี การใช้เงินกู้ยืมจากสหกรณ์ เงินทุนที่มาจาก การถือหุ้น เงินปันผล จัดหาสินค้าคุณภาพให้สมาชิก จัดสรรเพื่อการศึกษา และสาธารณะประโยชน์ มีการใช้หลักประชาธิปไตยและการได้รับบริการการอบรมให้ความรู้จากสหกรณ์ มีผลต่อคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์

2. คณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์

คณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์ ได้แก่ ประธานกรรมการ และคณะกรรมการ ทั้ง 9 ท่าน มีความเสียสละ เข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี มีการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้สมาชิก เป็นแกนนำหลักในการแก้ไขปัญหาของสหกรณ์ และสมาชิก ศึกษาเรียนรู้ อบรมศึกษาภาพครบตามหลักสูตรของสหกรณ์ ทั้งได้นำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีความเหมาะสม ซึ่งมีความสอดคล้องกับ จันทิกา สุภาพงษ์และคณะ (2561) พบว่า การดำเนินงานของสหกรณ์ตามหลักธรรมมาภิบาล 10 องค์ประกอบ คือ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนองหลักความรับผิดชอบต่อสังคม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค จิตตารมณ์ และคุณธรรมเป็นแนวทางการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. สมาชิกสหกรณ์มีความร่วมมือร่วมใจ

ในกิจกรรมของสหกรณ์ และชุมชนอย่างพร้อมเพียง ดังเห็นได้จากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ มีความตระหนักถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบ และเป็นผู้ใช้บริการของสหกรณ์ด้วยดีเสมอมา มีการออมเงินเพื่อปัจจัยการดำรงชีพในรูปแบบต่าง ๆ การร่วมตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ และคณะกรรมการดำเนินงาน ร่วมมือในการแก้ไขปัญหา สามารถพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่สมาชิกให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อับดุลรอหิม สะเต (2555, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการดำรงอยู่ของสหกรณ์อิสลามในพื้นที่จังหวัดยะลา กรณีศึกษาสหกรณ์ อัล-อามีน จำกัด ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกมีความเข้าใจในเรื่องสหกรณ์การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่สมาชิกอย่างแท้จริง การดำรงอยู่ของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์สามารถปิดบัญชีได้ตามกฎหมายกำหนดเป็นประจำทุกปี ด้วยปัจจัยสำคัญจากการก่อเกิดเป็นการเกิดจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน เกิดจากการรวมกลุ่ม

ของกลุ่มบุคคลในชุมชนเดียวกันมีความคิด และความต้องการในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม อย่างเดียวกัน อย่างแท้จริง

4. ข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมก่อตั้งสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรียา จำกัด

จากการสังเกต และสอบถามความเป็นอยู่ เห็นได้ถึงความเข้มแข็งในระดับบุคคล ระดับครัวเรือน และระดับชุมชน มีการจัดการตนเองในด้านเศรษฐกิจ มีความเป็นประชาธิปไตย มีการร่วมมือร่วมใจในกิจกรรมของชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของปริญญา ขวัญทองยิ้ม (2554, หน้า 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มของชุมชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนคลองเปียง อำเภอนะจะ จังหวัดสงขลา พบว่า การสร้างชุมชนให้เข้มแข็งกลายเป็นกระบวนการพัฒนาสังคมไทยในปัจจุบัน นำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ นั้น ปัจจัยสำคัญคือ กระบวนการในการพัฒนามนุษย์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของชุมชนที่จะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนการศึกษาวิจัยจำนวนหนึ่ง ได้แสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้ในการปรับตัว และแก้ไขปัญหาของชุมชนได้เป็นอย่างดี ทำให้สมาชิกในชุมชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีความสุข พึ่งตนเองได้ รักษาสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพสมดุล แม้อยู่ภายใต้การครอบงำของกระแสที่มุ่งเน้นความทันสมัยก็ตาม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า สหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรียา จำกัด แม้ว่าจะมีผู้ร่วมสนับสนุนในการส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการรวมตัวกันเพื่อแก้ปัญหาในรูปแบบ MOU มีนโยบายให้เป็นหมู่บ้านไทยเข้มแข็งบ้านมั่นคง จากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยผ่านสถาบันพัฒนาพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) แต่ในทางปฏิบัติแล้วชุมชนมิได้รับความร่วมมือตามข้อตกลง จากหน่วยงานภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้นับเป็นอุปสรรคสำคัญที่เกิดขึ้น เนื่องจากหลังจากมีการ โยกย้ายผู้รับผิดชอบ เมื่อมีเจ้าหน้าที่มารับหน้าที่แทน ไม่มีการสืบสานงานเดิมที่ต้องร่วมรับผิดชอบ ชุมชนต้องเข้าไปติดต่อใหม่ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนผู้นำองค์กรภาครัฐนั้น ๆ ทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาช้า จนชุมชนต้องรวมตัวกันแก้ปัญหา ถึงแม้คนในชุมชนไม่มีประสบการณ์การแก้ไขปัญหาเหล่านั้น จนเวลาผ่านไปจนถึงปัจจุบัน ชาวชุมชนได้ผ่านการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ส่งผลให้มีผลกระทบมากมาย แต่ไม่มีผู้รับผิดชอบความยุ่งยากในกระบวนการจัดการของหน่วยงานออกมารับกับชาวบ้านว่าจะแก้ไขโดยไม่ลงมาในพื้นที่เกิดปัญหาจริง ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการพัฒนาโครงการ หรือไม่ทั่วถึง ก่อเกิดปัญหา เมื่อเกิดปัญหา จึงขอให้ภาคส่วนลงมาพื้นที่ร่วมแก้ปัญหา เพื่อพัฒนากับชุมชนตามแนวทาง เพื่อให้ชุมชนสามารถเป็นชุมชนจัดการตนเอง ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข ดังนี้

1. ภาครัฐควรให้การส่งเสริมสหกรณ์ประเภทบริการ และติดตามการแก้ไขปัญหา โดยลงพื้นที่จริง เพื่อให้เห็นสาเหตุที่แท้จริง ว่าเกิดจากอะไร และควรแก้ไขอย่างไร ร่วมกับเครือข่าย ภาคประชาชนของชุมชนนั้น ๆ ในทุกโครงการ เพื่อให้การพัฒนาชุมชนเกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และสามารถขยายโอกาสพี่น้องในชุมชนอื่น ที่มีปัญหาคล้ายกันได้รับการแก้ไข

ข้อเสนอแนะทางด้านนโยบาย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐควรกำหนดความชัดเจนในการร่วมมือกับชุมชน ในส่วนของภาครัฐอย่างเต็มที่ ไม่บริหารเพียงให้ผ่านพ้นไป ควรต้องรับผิดชอบในผลกระทบ อันเกิดจากโครงการ ภาครัฐเข้ามาร่วมกับชุมชน เพราะรัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา กับสหกรณ์ และชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา เปรียบเทียบการสร้างเสริมความเข้มแข็ง ให้กับชุมชนแห่งอื่น ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบ

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของผู้นำในชุมชน กับความคิด ความรู้สึก ต่อผู้นำของคน ในชุมชน

3. ควรศึกษาปัจจัยในการสร้างสภาวะการณ์เป็นผู้นำชุมชนที่มีคุณภาพ ว่าเกิดขึ้นได้ อย่างไร

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. **ชุมชนเข้มแข็ง**. ค้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2560, จาก <https://sites.google.com/site/tamrxyphxhlwngkxngi/kar-srang-chumchn-khem-khaeng>.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2552). **คู่มือการบริหารจัดการโดยระบบสหกรณ์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: กศป/สทส กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2554). **โครงสร้างขบวนการสหกรณ์ไทย**. ค้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2560, จาก <http://eprints.utcc.ac.th/1105/1/1105fulltext>.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2555). **วาระแห่งชาติด้านการสหกรณ์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย
- กระบวนการทัศน์การพัฒนาประเทศไทย 4.0. ค้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2560, จาก <http://www.manpattanalibrary.com/admin/pdf/876/pdffile.pdf>.
- ชุมชนเข้มแข็ง ตามรอยพ่อหลวงของไทย**. ค้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2560, จาก <http://sites.google.com/site>.
- ชุมชนเข้มแข็ง สังคมเข้มแข็ง**. ค้นเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2560, จาก <https://my.dek-d.com/plugna99/writer/viewlongc.php>.
- ธรรมรัตน์ อรุณสินประเสริฐ. (2554). **การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์กรณีศึกษาสหกรณ์หมู่บ้านสหพร จำกัด จังหวัดนครปฐม**.
- นภคกุล เหล่ากอ. **ชุมชนเข้มแข็ง**. ค้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2560, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/32079>.
- แนวคิดในการพัฒนาแบบองค์รวม**. ค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2561, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/188447>.
- บุญอนันต์ พนัยทรัพย์. (2553). **การเรียนรู้จากงานวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรมกรุงเทพฯ.
- ปริญญา ขวัญทองยิ้ม. (2554). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของการรวมกลุ่ม ชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนคลองเปี๊ยะ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา**.
- พริตจื่อฟ คาปร้า. (2550). **จุดเปลี่ยนแห่งศตวรรษ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มูลนิธิ โกมลคิมทอง.
- มนัสชัย กิรติพจร และคณะ. 2546. **ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9**.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. 2555. **การจัดการธุรกิจชุมชนบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**.

- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. (2543). **มองการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในทัศนะผู้รู้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2538). **การบริหารการตลาดยุคใหม่**. กรุงเทพฯ:ธรรมสาร.
- สุชญา ควระงษ์. (2557). **การศึกษาสภาพเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตกับการใช้บริการของสมาชิกต่อสหกรณ์ กรณีศึกษาสหกรณ์โคนมมวกเหล็ก จำกัด**. ค้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2560, จาก <http://www.tci.thaijo.org/index.php/vrurdihsjournal/article/view/27961>.
- เสรี พงศ์พิศ. (2555). **เครือข่าย วัฒนธรรมองค์กรของโลกยุคใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- เสรี พงศ์พิศ. (2554). **กระบวนการพัฒนายั่งยืน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- เสรี พงศ์พิศ. (2554). **แนวคิดแนวปฏิบัติยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- เสรี พงศ์พิศ. (2555). **วิธีการเรียนรู้สู่การพึ่งตนเอง**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- เสรี พงศ์พิศ. (2555). **ชุมชนเรียนรู้ อยู่เย็นเป็นสุข**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2548). **9 มิติการวิจัยเพื่อฟื้นฟูชาติ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักงานและถ่ายทอดเทคโนโลยี. (2553). **การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม**. ค้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2561, จาก <http://www.portal.in.th.scipaticapate/>.
- อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดมพัฒนกิจ. (2548). **จิตวิทยาการบริการ**. กรุงเทพฯ: บริษัทเพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.
- อับดุลรอหิม สะแต. (2555). **การดำรงอยู่ของสหกรณ์อิสลามในพื้นที่จังหวัดยะลา กรณีศึกษาสหกรณ์อัล-อามีน จำกัด**.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เลขที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถาม

เรื่อง บทบาทของสหกรณ์ในการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน กรณีศึกษาสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

วัตถุประสงค์ของแบบสอบถามนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสืบค้นข้อมูล การศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาระดับปริญญาโท ระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาบทบาทของสหกรณ์ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตามหลักการสหกรณ์ 7 ข้อ โดยข้อมูลแบบสอบถามจะนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้น

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง ที่กรุณาสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

คำชี้แจง

กรุณาทำเครื่องหมาย ในช่อง ในคำตอบที่ท่านเลือก แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ตอนที่ 4 สอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะ

หมายเหตุ : ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ	☐ หญิง	☐ ชาย	
2. อายุ	☐ 20 – 60 ปี	☐ 60 ปีขึ้นไป	
3. ศาสนา	☐ พุทธ	☐ อิสลาม	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
4. การศึกษา	☐ ประถมศึกษา	☐ มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
	☐ อนุปริญญา	☐ ปริญญาตรี	☐ สูงกว่าปริญญาตรี

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนโดยประมาณของท่านมาจาก
- การค้าขาย เงินเดือน เบี้ยยังชีพจากภาครัฐ/เอกชน
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของท่าน ต่ำกว่า 6,000 บาท 9,000 บาท
- 15,000 บาท สูงกว่า 15,000 บาท
7. อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย รับราชการ/ลูกจ้างรัฐ
- รับจ้าง/ลูกจ้างเอกชน อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 คำถามที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์บริการชุมชนแพรงศรีราชา จำกัด
ความหมายของการให้คะแนน 5 =มากที่สุด 4=มาก 3=ปานกลาง 2= พอใช้ 1= น้อย

ลำดับ	คำถาม	5	4	3	2	1
1	การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง					
2	การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย					
3	การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก					
4	การปกครองตนเองและความอิสระ					
5	การศึกษา การอบรม และข่าวสาร					
6	การร่วมมือระหว่างสหกรณ์					
7	ความเอื้ออาทรต่อชุมชน					

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ลำดับ	คำถาม	5	4	3	2	1
1	ท่านการมีส่วนร่วมกับสหกรณ์บริการชุมชนแพรงศรีราชา จำกัด อยู่ในระดับใด					
2	ท่านได้ประโยชน์จากสหกรณ์บริการชุมชนระดับใด					
3	การตอบสนองความต้องการของสมาชิก ที่มีผลต่อชุมชนบ้านมั่นคงแพรงศรีราชา					
4	การรับทราบข่าวสารการดำเนินงานของสหกรณ์บริการชุมชนแพรงศรีราชา จำกัด					

ตอนที่ 4 สอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะ

ท่านคิดว่าสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศิริราชา จำกัด ควรแก้ปัญหาตามลำดับความสำคัญ

ท่านให้ความสำคัญกับเรื่องใดมากที่สุด

1 = สำคัญมากที่สุด 2 = สำคัญมาก 3 = สำคัญ

..... การประชาสัมพันธ์ ศึกษาอบรม การร่วมเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของสมาชิก ชุมชน

..... ระบบสาธารณูปโภค น้ำประปา ไฟฟ้า หอกระจายข่าว ท่อระบายน้ำ ฯลฯ

..... โครงสร้างผู้บริหารงาน หรือการบริหารด้านใดด้านหนึ่ง ระบุ.....

1. ท่านคิดว่าสหกรณ์มีปัญหาอะไรบ้าง และควรแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ข้อเสนอแนะต่อโครงการบ้านมั่นคงแพรคศิริราชา

.....
.....
.....
.....
.....
.....

แบบสัมภาษณ์

การวิจัยกรณีศึกษา เรื่องบทบาทของสหกรณ์ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
กรณีศึกษา สหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท โดย นางนพเก้า
เพชรอินทร์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ
บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ส่วนที่ 1 ประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา และประวัติการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล

เพศ อายุ ตำแหน่ง

ประสบการณ์

ส่วนที่ 2 (คำถาม ปลายเปิด)

ท่านคิดว่าบทบาทของสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา จำกัด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท
เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 (คำถามปลายเปิด)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน มาจากการดำเนินงานของสหกรณ์บริการชุมชนแพรคศรีราชา
จำกัด มีอะไรบ้าง และอุปสรรคเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 4 (คำถามปลายเปิด)

ปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาการดำเนินงานสหกรณ์บริการชุมชนแพรกศิริราชา จำกัด อำเภอ
สรรคบุรี จังหวัดชัยนาท คืออะไร

.....
.....
.....
.....
.....

4.1 ท่านคิดว่าแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสหกรณ์อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

4.2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ แนวทางในการดำเนินงานของสหกรณ์ควรเป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ข.
ภาพกิจกรรม

ภาพที่ 1 การประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน

ภาพที่ 2 การประชุมคณะกรรมการประจำเดือน

ภาพที่ 3 ประชาชนสภกรณ์ และทหารจากศูนย์ดำรงธรรม
เข้าร่วมหารือเรื่องการขยายเขตไฟฟ้าเข้าชุมชนบ้านมั่นคงแพรกศรีราชา

ภาพที่ 4 ภาพชุมชนบ้านมั่นคงแพรกศรีราชาที่มีรูปแบบเป็นบ้านแถว

ภาพที่ 5 ถนนสาธารณะเข้าสู่ชุมชนบ้านมั่นคงแพรกศรีราชา
ได้รับการพัฒนาแล้วเสร็จ เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2562
ทำให้การเข้า-ออก ชุมชนมีความสะดวกมากขึ้น

ภาพที่ 6 ชุมชนบ้านมั่นคงในขณะนี้ยังไม่ได้รับการขยายเขตไฟฟ้า
ชาวชุมชนต้องดึงสายไฟฟ้าเข้าสู่ชุมชน และมีการขาดของสายไฟฟ้าเป็นประจำ
ต้องมีการซ่อมแซมบ่อย ๆ ชาวชุมชนเดือดร้อนมาก

ภาพที่ 7 การไฟฟ้าได้มีการขยายเขตเข้าสู่ชุมชนบ้านมั่นคงแพรกศรีราชา
แล้วเสร็จเมื่อปลายเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2562

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางนพเก้า เพชรอินทร์
วันเดือนปีเกิด	17 ธันวาคม 2516
ที่อยู่	41/12 ซอยสรรคบุรี ตำบลแพรกศรีราชา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท 17140
ประวัติการศึกษา	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) คณะคหกรรม สาขาอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก จังหวัดนครนายก ปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์บัณฑิต สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวง สหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรีราชา จำกัด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท
สถานที่ทำงาน	
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2530 – 2535	พนักงานฝ่ายผลิตภัณฑ์ 1 บมจ. สหพัฒนพิบูล
พ.ศ. 2535 – 2538	ผู้ช่วยการตลาดฝ่ายผลิตภัณฑ์ 1 บมจ. สหพัฒนพิบูล
พ.ศ. 2538 – 2539	พนักงานการตลาด บริษัท แคร้-ยู มาเก็ตติ้ง จำกัด
พ.ศ. 2540 -----	พนักงานส่งเสริมการตลาด บริษัท แมส มาเก็ตติ้ง จำกัด
พ.ศ. 2541 – ปัจจุบัน	เกษตรกร ผลิตและจำหน่ายขนมไทย
ประสบการณ์ภาคชุมชน	
พ.ศ. 2546 – ปัจจุบัน	อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนมูลฐาน เทศบาลตำบลแพรกศรีราชา
พ.ศ. 2547 – ปัจจุบัน	อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
พ.ศ. 2548 – 2550	กรรมการชุมชนบ้านหมู่ใหญ่แพรกศรีราชา
พ.ศ. 2554 – 2555	ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์
พ.ศ. 2555 – ปัจจุบัน	เหรียญกึ่ง/ผู้จัดการ สหกรณ์บริการชุมชนแพรกศรีราชา จำกัด